

ΕΙΔΙΚΗ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΥΔΑΤΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

1^η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ Λεκανών Απορροής Ποταμών Υδατικού Διαμερίσματος Ανατολικής Μακεδονίας (ΕΛ11)

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

Οικονομική Ανάλυση των Χρήσεων Ύδατος και Προσδιορισμός του
Υφιστάμενου Βαθμού Ανάκτησης Κόστους για τις Υπηρεσίες Ύδατος

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΥΔΑΤΩΝ

ΕΡΓΟ: ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ 1^{ης} ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΤΩΝ 14 ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2000/60/ΕΚ, ΚΑΤ' ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ Ν. 3199/2003 ΟΠΩΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΚΑΙ ΙΣΧΥΕΙ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΔ 51/2007 / Μ.5: ΥΔΑΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ (GR11) ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ (GR12)

**ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ 1^{ης} ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ**

- **Ζ&Α Π.ΑΝΤΩΝΑΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Α.Μ.Ε.**
- **NERCO-N.ΧΛΥΚΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Α.Ε.Μ.**
- **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΙΑΝΝΕΛΗΣ του ΣΩΤΗΡΙΟΥ**
- **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΓΩΝΗΣ του ΑΛΚΙΒΙΑΔΗ**

1^η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΤΟΥ ΥΔΑΤΙΚΟΥ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ (ΕΛ11)

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ ΎΔΑΤΟΣ

ΦΕΚ Έγκρισης 1^{ης} Αναθεώρησης ΣΔΛΑΠ Ανατολικής Μακεδονίας (ΕΛ11): [ΦΕΚ Β 4679/29.12.2017](#)

Αναθεωρήσεις:

Έκδοση	Ημερομηνία	Παρατηρήσεις
Εκδ. 1 (ν.1)	15.06.2017	Αρχική έκδοση
Εκδ. 2 (ν.2)	15.09.2017	Οριστικοποίηση Περιβαλλοντικού Κόστους και Κόστος Πόρου.
Εκδ. 3 (ν.3)	20.12.2017	Τελική έκδοση μετά την ολοκλήρωση της διαβούλευσης

1^Η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΤΟΥ ΥΔΑΤΙΚΟΥ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ (ΕΛ11)

Αναλυτικό κείμενο τεκμηρίωσης

Οικονομική Ανάλυση Των Χρήσεων Υδάτος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1	Εισαγωγή.....	1-4
1.1	Γενικά	1-4
1.2	Αντικείμενο και δομή του παρόντος.....	1-4
1.3	Ομάδα Μελέτης	1-5
2	Οικονομική Ανάλυση.....	2-6
3	Οικονομική Σημασία των Χρήσεων του Νερού	3-9
3.1	Ο Οικονομικός Χώρος	3-9
3.1.1	Παρουσίαση Υδατικού Διαμερίσματος και ΛΑΠ Ανατολικής Μακεδονίας	3-9
3.1.2	Λεκάνες Απορροής	3-10
3.1.3	Χρήσεις γης.....	3-11
3.1.4	Πληθυσμός.....	3-13
3.1.5	Δομή της Οικονομίας	3-14
3.1.6	Υπηρεσίες Ύδατος.....	3-26
3.1.7	Τιμολογιακή Πολιτική.....	3-29
3.1.8	Κίνητρα στους χρήστες από τους παρόχους.....	3-37
3.2	Ανάγκες και Απολήψεις Νερού	3-37
3.3	Συνοπτική παρουσίαση της οικονομικής σημασίας των χρήσεων υδατικών πόρων.....	3-38
3.3.1	Προσδιορισμός Υδατικών Συστημάτων με Ιδιαίτερη Οικονομική Σημασία ανά Λεκάνη Απορροής Ποταμού.....	3-39
4	Ανάκτηση Κόστους των Υπηρεσιών Ύδατος.....	4-41
4.1	Γενικά – Μεθοδολογικά Θέματα.....	4-41
4.2	Υπολογισμός Κόστους	4-41
4.2.1	Το ζήτημα των επιχορηγήσεων	4-42
4.3	Ανάκτηση χρηματοοικονομικού κόστους	4-43
4.3.1	Συλλογή Στοιχείων.....	4-43
4.3.2	Βάση Δεδομένων.....	4-46
4.3.3	Προβλήματα-Κενά-Ελλείψεις και Παραδοχές της Έκθεσης Υπολογισμού της Ανάκτησης του Χρηματοοικονομικού Κόστους των Υπηρεσιών Ύδρευσης – Άρδευσης	4-47
4.3.4	Επίπεδα ανάκτησης χρηματοοικονομικού κόστους υπηρεσιών ύδατος	4-49
4.4	Περιβαλλοντικό κόστος.....	4-53
4.4.1	Γενικά	4-53

4.4.2	Χρήση Ύδρευση	4-53
4.4.3	Βιομηχανική Χρήση	4-53
4.4.4	Αγροτική Χρήση.....	4-53
4.5	Κόστος Πόρου.....	4-54
4.6	Ανάκτηση Συνολικού Κόστους	4-56
5	Παράρτημα.....	5-57

ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ

ΑΕΠ	Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν
ΑΠΑ	Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία
ΒΙ.ΠΕ.	Βιομηχανική Περιοχή
ΔΕΥΑ	Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης – Αποχέτευσης
ΕΓΥ	Ειδική Γραμματεία Υδάτων
ΕΕΥ	Εθνική Επιτροπή Υδάτων
ΕΖΔ	Ειδική Ζώνη Διατήρησης
ΕΛΣΤΑΤ	Ελληνική Στατιστική Αρχή
ΕΥΣ	Επιφανειακό Υδατικό Σύστημα
ΖΕΠ	Ζώνη Ειδικής Προστασίας
ΚΜ	Κράτη Μέλη
ΜΠΠ	Μητρώο Προστατευόμενων Περιοχών
ΠΑΣΜ	Περιοχές Άτυπης Συγκέντρωσης Μονάδων
ΠΑΥ	Περιοχές Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών
ΠΔ	Προεδρικό Διάταγμα
ΠΕ	Περιφερειακή Ενότητα
ΠΛΑΠ	Περιοχή Λεκάνης Απορροής Ποταμού
ΠΝΚ	Περιοχή Νερών Κολύμβησης
ΠΟΑΥ	Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών
ΣΔ	Σχέδια Διαχείρισης
ΤΚΣ	Τόπος Κοινοτικής Σημασίας
ΥΔ	Υδατικό Διαμέρισμα
ΥΠΕΝ	Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας
ΥΣ	Υδατικό σύστημα
ΥΥΣ	Υπόγειο Υδατικό Σύστημα

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Γενικά

Το παρόν αποτελεί το αναλυτικό κείμενο τεκμηρίωσης “Οικονομική Ανάλυση των Χρήσεων Ύδατος” της 1^{ης} Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ και συντάχθηκε στο πλαίσιο της μελέτης «**Κατάρτιση 1^{ης} Αναθεώρησης Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών των 14 Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, κατ’ εφαρμογή του Ν.3199/2003 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει και του ΠΔ 51/2007 - Μ.5 : Υδατικό Διαμέρισμα Ανατολικής Μακεδονίας (ΕΛ11) και Θράκης (ΕΛ12)**».

1.2 Αντικείμενο και δομή του παρόντος

Το παρόν τεύχος αποτελεί τμήμα του παραδοτέου αντικειμένου της Ενδιάμεσης Φάσης 1 του έργου, σύμφωνα με τη Σύμβαση και το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα. Συγκεκριμένα αποτελεί το Τεύχος 6 του παραδοτέου αντικειμένου της Ενδιάμεσης Φάσης 1, σύμφωνα με τον κατάλογο παραδοτέων που παρατίθεται στο Τεύχος Τεχνικών Δεδομένων (ΤΤΔ) της Σύμβασης και αφορά την Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος, σύμφωνα με τις σχετικές δράσεις που περιγράφονται στην παράγραφο Γ.1.6 «Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος» του Τεύχους Τεχνικών Δεδομένων, ανά Υδατικό Διαμέρισμα. Το ανά χείρας Τεύχος αφορά στο ΥΔ Ανατολικής Μακεδονίας [ΕΛ11].

Σύμφωνα με την παράγραφο Γ.1.6, θα πρέπει να γίνει συμπλήρωση και επικαιροποίηση της Οικονομικής Ανάλυσης των χρήσεων ύδατος ανά Λεκάνη Απορροής Ποταμού. Συγκεκριμένα, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, θα πρέπει να επικαιροποιηθούν σε επίπεδο ΛΑΠ τα ακόλουθα:

- I. Η ανάλυση της κοινωνικο - οικονομικής σπουδαιότητας των κύριων χρήσεων ύδατος σε επίπεδο ΛΑΠ.
- II. Η εκτίμηση του βαθμού ανάκτησης κόστους των υπηρεσιών ύδατος των κυρίων χρήσεων ύδατος με βάση το μέσο μοναδιαίο κόστος του παρόχου. Οι κύριες συνιστώσες υπολογισμού του συνολικού κόστους ανά υπηρεσία ύδατος και χρήση περιλαμβάνουν το χρηματοοικονομικό, το περιβαλλοντικό και το κόστος φυσικού πόρου.
- III. Ο προσδιορισμός των υδατικών συστημάτων, τα οποία θεωρείται ότι έχουν ιδιαίτερη σημασία για την υποστήριξη των οικονομικών δραστηριοτήτων που υφίστανται ή έχουν τη δυνατότητα να αναπτυχθούν στη ΛΑΠ.

Με βάση τα παραπάνω, θα υποβληθούν όλες οι απαιτούμενες πληροφορίες σύμφωνα με το “WFD Reporting Guidance 2016”, και κατ’ ελάχιστο:

- Το χρηματοοικονομικό, το περιβαλλοντικό και το κόστος φυσικού πόρου ανά υπηρεσία και χρήση ύδατος (€/m³ ή άλλη κατάλληλη μονάδα) και η συμμετοχή τους στο συνολικό κόστος, καθώς και η ενδεχόμενη εξειδίκευση της μεθοδολογίας υπολογισμού τους πέραν της γενικής μεθοδολογίας που έχει διατεθεί από την ΕΓΥ.

- Η υφιστάμενη τιμολόγηση του νερού ανά υπηρεσία και χρήση ύδατος (€/m³ ή άλλη σχετική μονάδα).
- Τα επίπεδα ανάκτησης (%) του κόστους ανά υπηρεσία και χρήση ύδατος.
- Οι εκτιμώμενες σωρευμένες επενδύσεις (€) ανά υπηρεσία ύδατος σε αξία αντικατάστασης τρέχοντος έτους.
- Η εκτίμηση των απολήψεων ύδατος και της κατανάλωσης ανά χρήση.
- Η περιγραφή των παρεχόμενων κινήτρων στους χρήστες/καταναλωτές ύδατος για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ.
- Τα προβλήματα κατά τη συλλογή των σχετικών δεδομένων και της μεθοδολογίας εκτίμησής τους που χρησιμοποιήθηκε.
- Τα κενά/ελλείψεις πληροφοριών και των προτεινόμενων ενεργειών για τη συλλογή πρόσθετων δεδομένων για τη συμπλήρωση των κενών.

1.3 Ομάδα Μελέτης

Στη σύνταξη της παρούσας έκθεσης συμμετείχαν οι κάτωθι επιστήμονες:

- Γιαννέλης Γεώργιος, Οικονομολόγος. Συντονιστής της Οικονομικής Ανάλυσης
- Σιδηρόπουλος Αναστάσιος, Οικονομολόγος
- Μανωλοπούλου Γεωργία, Οικονομολόγος, MSc
- Ναούμ Μαρία, Οικονομολόγος - Λογιστής
- Νιάδας Ιωάννης, Πολ. Μηχανικός, MSc/DIC Υδρολογίας
- Μαρσέλλος Θεόδωρος, Μηχανικός Περιβάλλοντος
- Παγώνης Κωνσταντίνος, Γεωπόνος

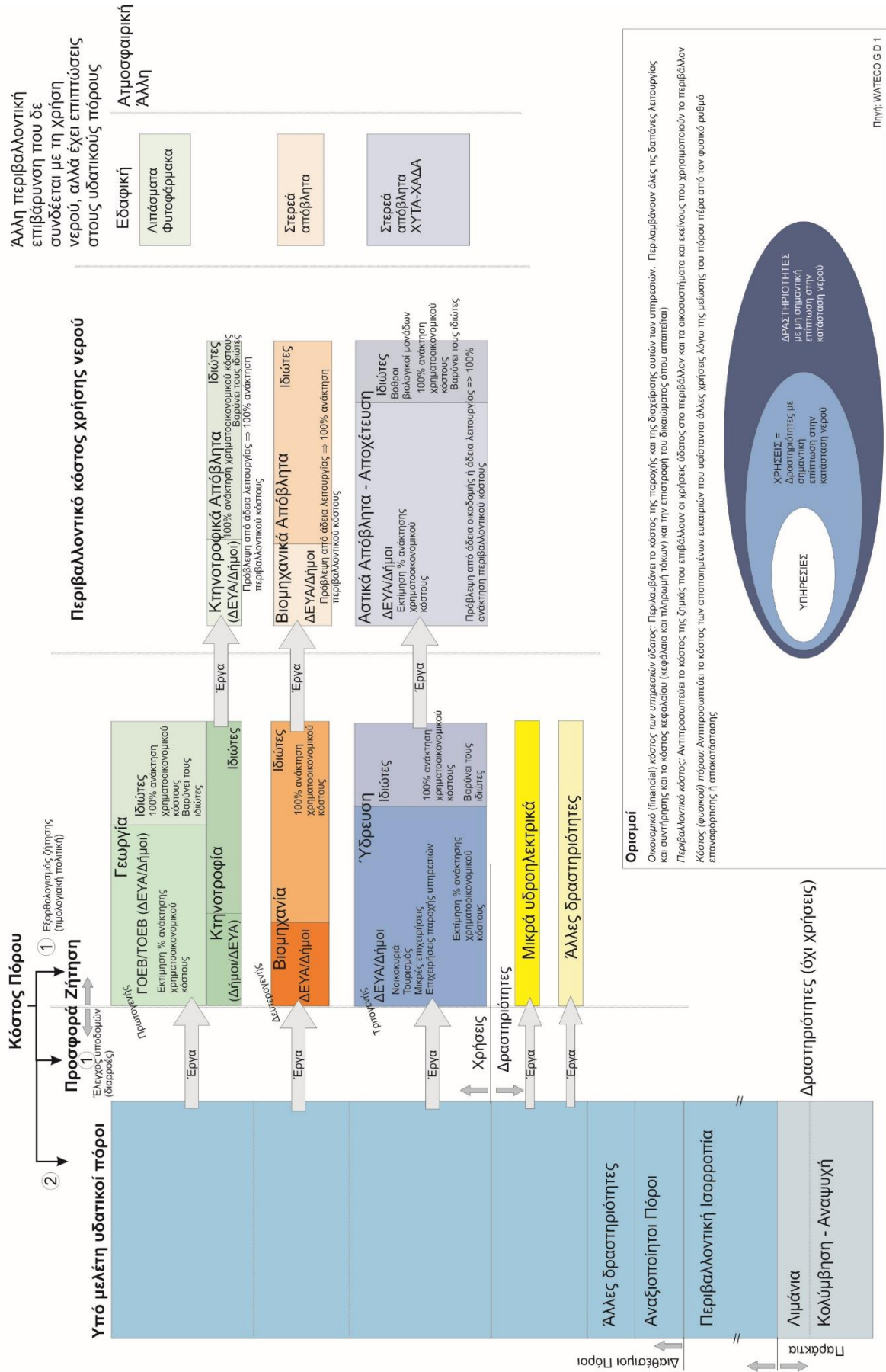
2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Η Οδηγία 2000/60/ΕΚ στοχεύει στην εφαρμογή οικονομικών αρχών, αναλύσεων και μέτρων στη διαχείριση των υδατικών πόρων. Σύμφωνα με το άρθρο 5 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ τα κράτη-μέλη για κάθε περιοχή λεκάνης απορροής ποταμού εξασφαλίζουν ότι αναλαμβάνεται: ανάλυση των χαρακτηριστικών της, επισκόπηση των επιπτώσεων των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στην κατάσταση των επιφανειακών και των υπόγειων υδάτων και οικονομική ανάλυση της χρήσης ύδατος, σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές των παραρτημάτων II και III.

Ο σκοπός της παρούσας οικονομικής ανάλυσης είναι να αναλύσει τη σχέση του ανθρώπου με το οικονομικό πόρο νερό στην περιοχή μελέτης υπό το πρίσμα τη Οδηγίας 2000/60/ΕΚ. Έτσι λοιπόν περιλαμβάνεται η περιγραφή των σχετικών χρήσεων ύδατος στη λεκάνη απορροής ποταμού και την οικονομική τους σημασία βάσει δεδομένων και πληροφοριών. Η ανάλυση έχει στόχο να παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες ώστε οι υπολογισμοί να μπορούν να κρίνουν την κάλυψη του κόστους της παροχής υπηρεσιών ύδατος σύμφωνα με το άρθρο 9 της Οδηγίας και του κόστους των μέτρων για το πρόγραμμα μέτρων σύμφωνα με το άρθρο 11 της Οδηγίας καθώς και να καθοριστούν οι πιο αποτελεσματικοί συνδυασμοί μέτρων από πλευράς κόστους.

Στο Διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζεται συνοπτικά η γενική θεώρηση της παρούσας έκθεσης για την υφιστάμενη λειτουργία του συστήματος των υδατικών πόρων από την οικονομική σκοπιά (σχέση ανθρώπου με τον οικονομικό πόρο νερό) και υπό το πρίσμα την Οδηγίας 2000/60/ΕΚ

Οδηγία Πλαίσιο Υδάτων (2000/60/ΕΕ) - Οικονομική Ανάλυση

Η οικονομική ανάλυση αναφέρεται στο Υδατικό Διαμέρισμα της Ανατολικής Μακεδονίας (EL11).

Τα στοιχεία και οι πληροφορίες της μελέτης προέρχονται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), τη Eurostat, τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων, το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος, την Ε.Δ.Ε.Υ.Α., τους Ο.Ε.Β., τους Δήμους και τις ΔΕΥΑ της περιοχής, ΕΤΒΑ ΒΙ.ΠΕ. ΑΕ.. Τα στοιχεία παρουσιάζονται σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας ή Περιφέρειας και όπου είναι δυνατόν σε επίπεδο Υδατικού Διαμερίσματος. Η οικονομική ανάλυση αφορά στο έτος 2016 και πραγματοποιήθηκε σε επίπεδο Λεκανών Απορροής και Υδατικού Διαμερίσματος.

3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ

Στο άρθρο 2 παράγραφος 39 της Οδηγίας ορίζεται η έννοια της «χρήσης ύδατος» πάνω στην οποία βασίζεται η οικονομική ανάλυση σύμφωνα με το άρθρο 5 της Οδηγίας. Οι χρήσεις ύδατος για τις ανάγκες της Οδηγίας περιλαμβάνουν τις υπηρεσίες ύδατος καθώς και κάθε άλλη δραστηριότητα με σημαντικές επιπτώσεις στην κατάσταση των υδάτων σύμφωνα με το άρθρο 5 και το Παράρτημα ΙΙ.

Σύμφωνα με αυτόν τον ορισμό, ως χρήσεις ύδατος με οικονομική σημασία στην περιοχή μελέτης εντοπίζονται στους ακόλουθους τομείς: (1) χρήση ύδατος στον πρωτογενή τομέα που περιλαμβάνει τη γεωργία και κτηνοτροφία – *Αγροτική χρήση* όπως ορίζεται στο Παράρτημα Ι της κοινής υπουργικής απόφασης 146896/2014 (Β' 2878) και στο Άρθρο 2, παράγραφος 1 της κοινής υπουργικής απόφασης 135275/2017 (Β' 1751), (2) χρήση ύδατος στον δευτερογενή τομέα όπου περιλαμβάνεται η βιομηχανία και κατασκευές – *Βιομηχανική χρήση* όπως ορίζεται στο Παράρτημα Ι της κοινής υπουργικής απόφασης 146896/2014 (Β' 2878) και στο Άρθρο 2, παράγραφος 1 της κοινής υπουργικής απόφασης 135275/2017 (Β' 1751) και (3) χρήση ύδατος στον τριτογενή τομέα όπου περιλαμβάνονται η παροχή τουριστικών υπηρεσιών, οι λοιπές υπηρεσίες (δημόσιες και ιδιωτικές) καθώς και τα νοικοκυριά – *χρήση Ύδρευση* όπως ορίζεται στο Παράρτημα Ι της κοινής υπουργικής απόφασης 146896/2014 (Β' 2878) και στο Άρθρο 2, παράγραφος 1 της κοινής υπουργικής απόφασης 135275/2017 (Β' 1751).

Στις παραγράφους που ακολουθούν παρουσιάζονται οι σημαντικότερες χρήσεις στην περιοχή μελέτης αρχικά ως εισροές και εκροές και παρουσιάζεται η οικονομική και κοινωνική σημασία για τους χρήστες.

3.1 Ο Οικονομικός Χώρος

3.1.1 Παρουσίαση Υδατικού Διαμερίσματος και ΛΑΠ Ανατολικής Μακεδονίας

Το Υδατικό Διαμέρισμα (Υ.Δ.) Ανατολικής Μακεδονίας [EL11] έχει όρια τα όρη Κερδύλια, Βερτίσκο, Κρούσια και Μπέλες στα δυτικά, το Φαλακρό και τα Όρη Λεκάνης στα ανατολικά -νοτιοανατολικά, τους Κόλπους του Ορφανού (ή Στρυμονικό) και της Καβάλας προς νότο, και προς βορρά την οροσειρά Μπέλες.

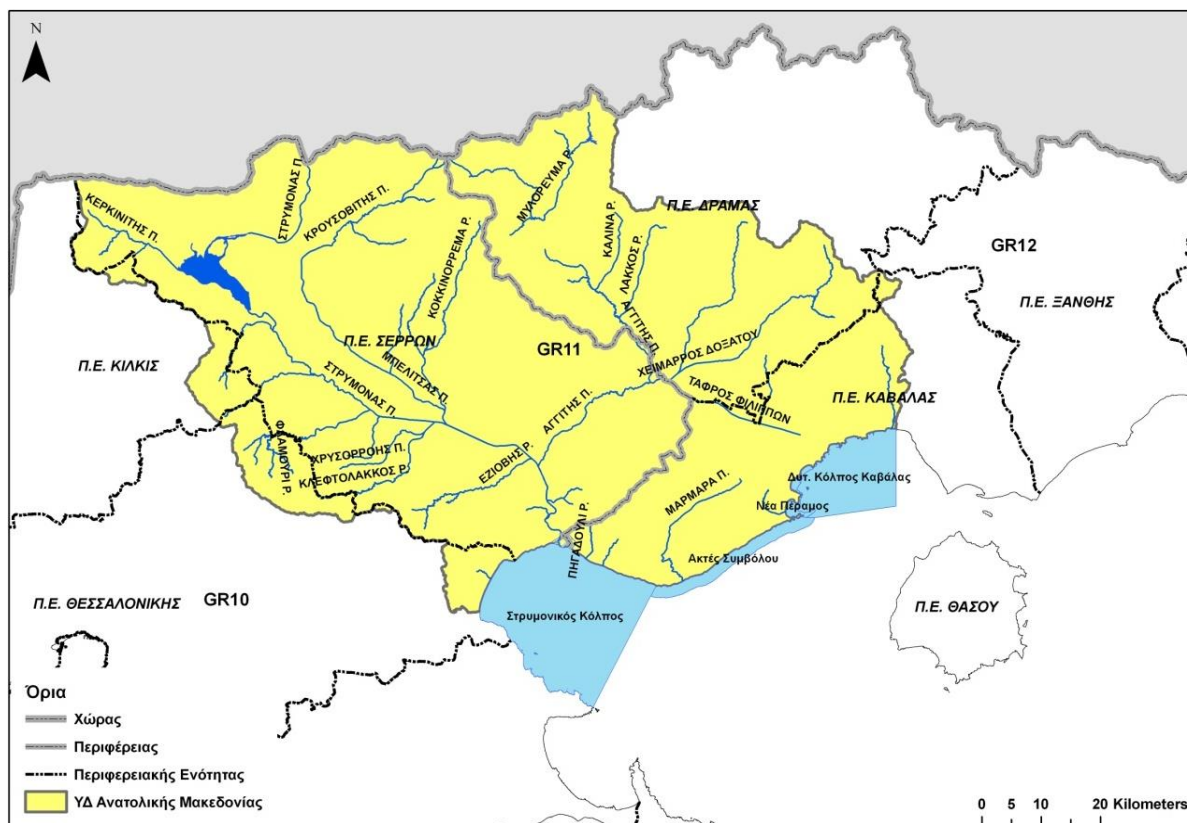
Το Υδατικό Διαμέρισμα Ανατολικής Μακεδονίας βρίσκεται εντός της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας – Θράκης, η οποία εκτείνεται στα όρια της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης και Κεντρικής Μακεδονίας. Το ΥΔ Ανατολικής Μακεδονίας καταλαμβάνει εκτάσεις και των 2 Περιφερειών. Το Υδατικό Διαμέρισμα 11 καλύπτει:

❖ Από την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας:

- η Περιφερειακή Ενότητα Σερρών: 100% της έκτασης της Περιφερειακής Ενότητας. Εντός του Υδατικού Διαμερίσματος βρίσκεται και η έδρα της Περιφερειακής Ενότητας, Σέρρες.

- η Περιφερειακή Ενότητα Θεσσαλονίκης: 7,9% της έκτασης της Περιφερειακής Ενότητας. Περιλαμβάνονται οι Δημοτικές Ενότητες Αγίου Γεωργίου και Αρεθούσας του Δήμου Βόλβης και οι Δημοτικές Ενότητες Βερτίσκου, Λαχανά και Σοχού του Δήμου Λαγκαδά, και
 - η Περιφερειακή Ενότητα Κιλκίς: 5% της έκτασης της Περιφερειακής Ενότητας. Περιλαμβάνεται η Δημοτική Ενότητα Κρουσσών του Δήμου Κιλκίς
- ❖ Από την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης:
- η Περιφερειακή Ενότητα Καβάλας: 63,8% της έκτασης της Περιφερειακής Ενότητας. Εξαιρούνται οι Δημοτικές Ενότητες (ΔΕ) Χρυσούπολης, Κεραμωτής και Ορεινού, οι οποίες υπάγονται στο Υδατικό Διαμέρισμα 12. Εντός του Υδατικού Διαμερίσματος βρίσκεται και η έδρα της Περιφερειακής Ενότητας, Καβάλα, και
 - η Περιφερειακή Ενότητα Δράμας: 52,7 % της έκτασης της Περιφερειακής Ενότητας. Εξαιρούνται οι Δημοτικές Ενότητες Σιδηρονέρου και Παρανεστίου, οι οποίες υπάγονται στο Υδατικό Διαμέρισμα 12. Εντός του Υδατικού Διαμερίσματος βρίσκεται και η έδρα της Περιφερειακής Ενότητας, Δράμα.

Χάρτης 3.1. Περιφερειακές Ενότητες του Υδατικού Διαμερίσματος EL11

3.1.2 Λεκάνες Απορροής

Με βάση τον διαχωρισμό της ελληνικής επικράτειας σε 14 Υδατικά Διαμερίσματα και 45 λεκάνες απορροής η οποία δημοσιεύθηκε στην υπ. αριθ. 706/16.7.2010 (ΦΕΚ Β'/1383/2010) της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων, το Υ.Δ. Ανατολικής Μακεδονίας [EL11] αποτελείται από μία (1) λεκάνη

απορροής, αυτή του Στρυμόνα (EL1106). Τα φυσικά χαρακτηριστικά της λεκάνης παρουσιάζονται στον ακόλουθο Πίνακα.

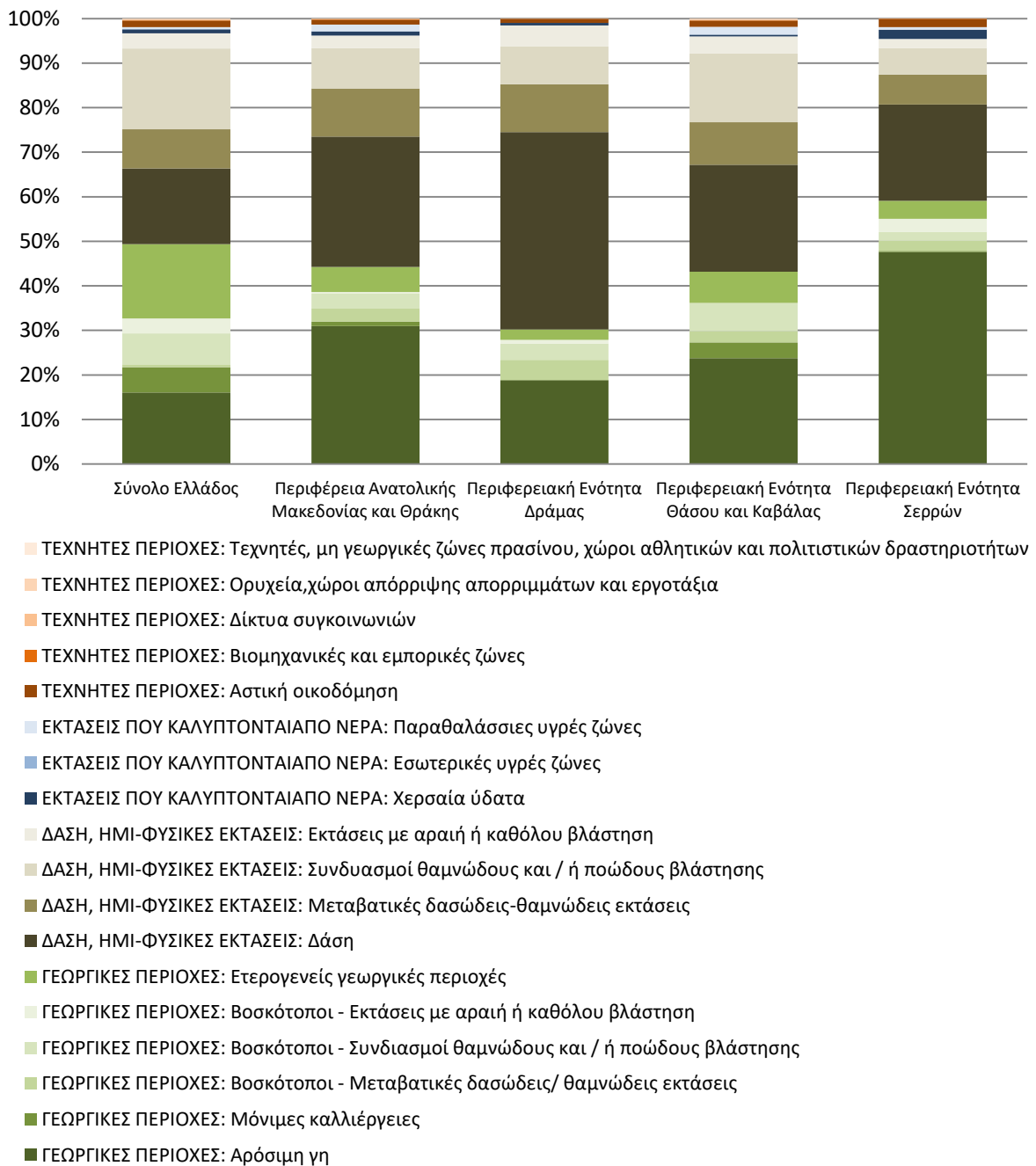
Πίνακας 3.1. Λεκάνες Απορροής Ποταμών Υ.Δ. Ανατολικής Μακεδονίας [EL11]

Κωδικός λεκάνης	Όνομασία Λεκάνης	Έκταση (km ²)	Υψόμετρα (m)		
			Μέσο	Μέγιστο	Ελάχιστο
EL1106	ΣΤΡΥΜΟΝΑ	7.320	403	2.200	0
Υ.Δ. 11	ΣΥΝΟΛΟ Υ.Δ. 11	7.320			

3.1.3 Χρήσεις γης

Η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης σε ποσοστό 52% αποτελείται από Δάση και ημι-φυσικές εκτάσεις και το 44% από γεωργικές εκτάσεις. Η Περιφερειακή Ενότητα Σερρών αποτελείται κατά 48% από αρόσιμη γη, κατά 2% από χερσαία ύδατα και κατά 2% από αστική οικοδόμηση, ενώ η Περιφερειακή Ενότητα Δράμας αποτελείται κατά 44% από Δάση και κατά 5% από εκτάσεις με αραιή ή καθόλου βλάστηση. Στο Διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζεται η ποσοστιαία κατανομή των χρήσεων γης κατά Περιφερειακή Ενότητα. (Παράρτημα: Πίνακας 5.1).

Διάγραμμα 3.1. Κατανομή της έκτασης κατά βασικές κατηγορίες χρήσης/κάλυψης

Πηγή: από στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ.

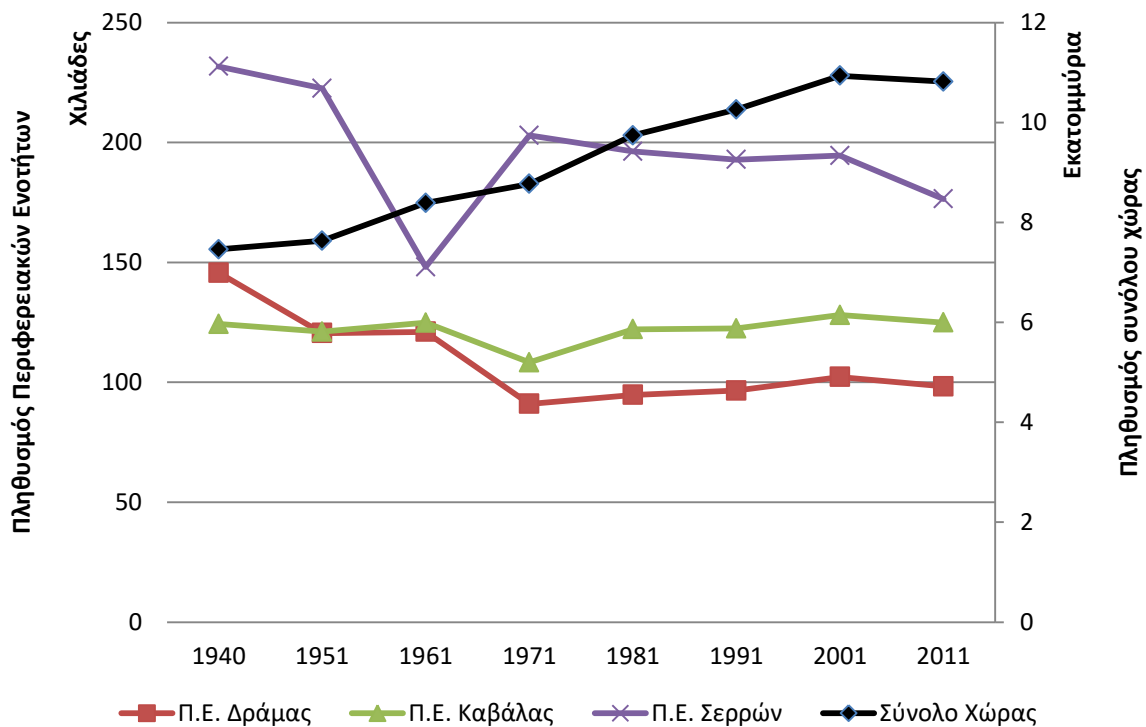
Στο Υδατικό Διαμέρισμα Αν. Μακεδονίας (EL11) και κατ' επέκταση στην ΛΑΠ Στρυμόνα (EL1106), η γεωργική δραστηριότητα καταλαμβάνει το 37,33% (~2.782.582,97 στρ.) της συνολικής έκτασης (βάση των χαρτογραφικών δεδομένων του ΟΠΕΚΕΠΕ), από την οποία σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (2013) αρδεύεται το 52,9% στο τμήμα του ΥΔ που εντοπίζεται εντός των διοικητικών ορίων της Περιφέρειας Αν. Μακεδονίας – Θράκης (ήτοι Π.Ε. Δράμας, Καβάλας) και το 57,9% στο τμήμα του ΥΔ που εντοπίζεται εντός των διοικητικών ορίων της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (ήτοι Π.Ε. Σερρών, Κιλκίς, Θεσσαλονίκης). Το μεγαλύτερο μέρος της αγροτικής δραστηριότητας εντοπίζεται στις δύο μεγάλες πεδιάδες των Σερρών και της Δράμας, ενώ μικρότερες

ζώνες παραγωγικής γεωργικής γης υπάρχουν στο Κάτω Νευροκόπι της Π.Ε. Δράμας και στην Νέα Πέραμο της Π.Ε. Καβάλας.

3.1.4 Πληθυσμός

Σύμφωνα με τα στοιχεία των Απογραφών της ΕΛ.ΣΤΑΤ. φαίνεται η μείωση πληθυσμού στο σύνολο της χώρας κατά -1,08% την δεκαετία 2001-2011 (για πρώτη φορά στην καταγεγραμμένη στατιστική ιστορία της χώρας από τη χωρική σταθεροποίησή της). Επίσης μείωση παρουσίασε και το σύνολο των περιφερειακών ενοτήτων της περιοχής μελέτης με ποσοστά μείωσης υψηλότερα από το αυτό της χώρας – η Περιφερειακή Ενότητα Σερρών εμφανίζει τη μεγαλύτερη πτώση με -9,28%. Στο παρελθόν όλες οι Περιφερειακές Ενότητες έχουν παρουσιάσει περιόδους κάμψης του πληθυσμού τους. Η πληθυσμιακή εξέλιξη στην περιοχή μελέτης σε επίπεδο περιφερειακών ενοτήτων παρουσιάζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί ενώ τα στοιχεία εμφανίζονται στο Παράρτημα. (Παράρτημα: Πίνακας 5.2)

Διάγραμμα 3.2. Πληθυσμιακή εξέλιξη

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Στο Υδατικό Διαμέρισμα 11, απαντώνται 366 οικισμοί συνολικού πραγματικού πληθυσμού ίσο με 414.679 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2001 και 380.908 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2011. Η πλειοψηφία των οικισμών (54%) έχει πληθυσμό μικρότερο των 500 κατοίκων και συγκεντρώνει μόλις το 9% του πληθυσμού του Υδατικού Διαμερίσματος. Σε 29 οικισμούς με πληθυσμό μεγαλύτερο των 2.000 κατοικεί το 57% του πληθυσμού του Υδατικού Διαμερίσματος. Τέλος, στο Υδατικό Διαμέρισμα εντοπίζεται ένας σημαντικός αριθμός οικισμών (138) με πληθυσμιακό μέγεθος 500 – 2.000 κατοίκους που συγκεντρώνουν το 34% του πληθυσμού. Από τα δεδομένα, προκύπτει σημαντική μείωση στον πληθυσμό του Υδατικού Διαμερίσματος.

Στον ακόλουθο πίνακα παρατίθενται τα πληθυσμιακά μεγέθη και εκτάσεις που αφορούν στο Υδατικό Διαμέρισμα ανά Δήμο Καλλικράτη βάσει των απογραφών του 2001 και του 2011.

Πίνακας 3.2. Έκταση και Πληθυσμιακά μεγέθη Υδατικού Διαμερίσματος EL11 βάσει απογραφών 2001 και 2011

A/A	Δήμος	Περιφερειακή Ενότητα	Έκταση Δήμου (Km ²)	Ποσοστό εντός Υδατικού Διαμερίσματος (%)	Πραγματικός Πληθ. 2011	Πραγματικός Πληθ. 2001
1	ΔΟΞΑΤΟΥ	ΔΡΑΜΑΣ	242,92	100,00%	14.545	17.481
2	ΔΡΑΜΑΣ	ΔΡΑΜΑΣ	839,85	43,79%	57.438	55.244
3	ΚΑΤΩ ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ	ΔΡΑΜΑΣ	872,39	59,41%	6.183	5.897
4	ΠΑΡΑΝΕΣΤΙΟΥ	ΔΡΑΜΑΣ	1.028,40	21,19%	2.664	3.804
5	ΠΡΟΣΟΤΣΑΝΗΣ	ΔΡΑΜΑΣ	481,14	~100,00%	13.534	16.458
6	ΒΟΛΒΗΣ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	783,09	12,00%	5.476	5.466
7	ΛΑΓΚΑΔΑ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	1.221,93	16,27%	984	1.238
8	ΚΑΒΑΛΑΣ	ΚΑΒΑΛΑΣ	351,80	97,99%	70.567	74.120
9	ΝΕΣΤΟΥ	ΚΑΒΑΛΑΣ	681,74	9,04%	73	159
10	ΠΑΓΓΑΙΟΥ	ΚΑΒΑΛΑΣ	702,88	100,00%	32.267	33.686
11	ΚΙΛΚΙΣ	ΚΙΛΚΙΣ	1.594,72	7,93%	290	440
12	ΑΜΦΙΠΟΛΗΣ	ΣΕΡΡΩΝ	411,57	100,00%	9.314	12.940
13	ΒΙΣΑΛΤΙΑΣ	ΣΕΡΡΩΝ	657,56	100,00%	20.286	26.127
14	ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΠΑΠΠΑ	ΣΕΡΡΩΝ	337,15	100,00%	13.982	19.327
15	ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ	ΣΕΡΡΩΝ	453,07	100,00%	21.162	23.317
16	ΝΕΑΣ ΖΙΧΝΗΣ	ΣΕΡΡΩΝ	403,75	100,00%	12.455	15.073
17	ΣΕΡΡΩΝ	ΣΕΡΡΩΝ	600,42	100,00%	76.430	75.233
18	ΣΙΝΤΙΚΗΣ	ΣΕΡΡΩΝ	1.100,16	~100,00%	23.258	28.669
Σύνολο:					380.908	414.679

3.1.5 Δομή της Οικονομίας

3.1.5.1 Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης – Υδατικό Διαμέρισμα EL11 Ανατολικής Μακεδονίας

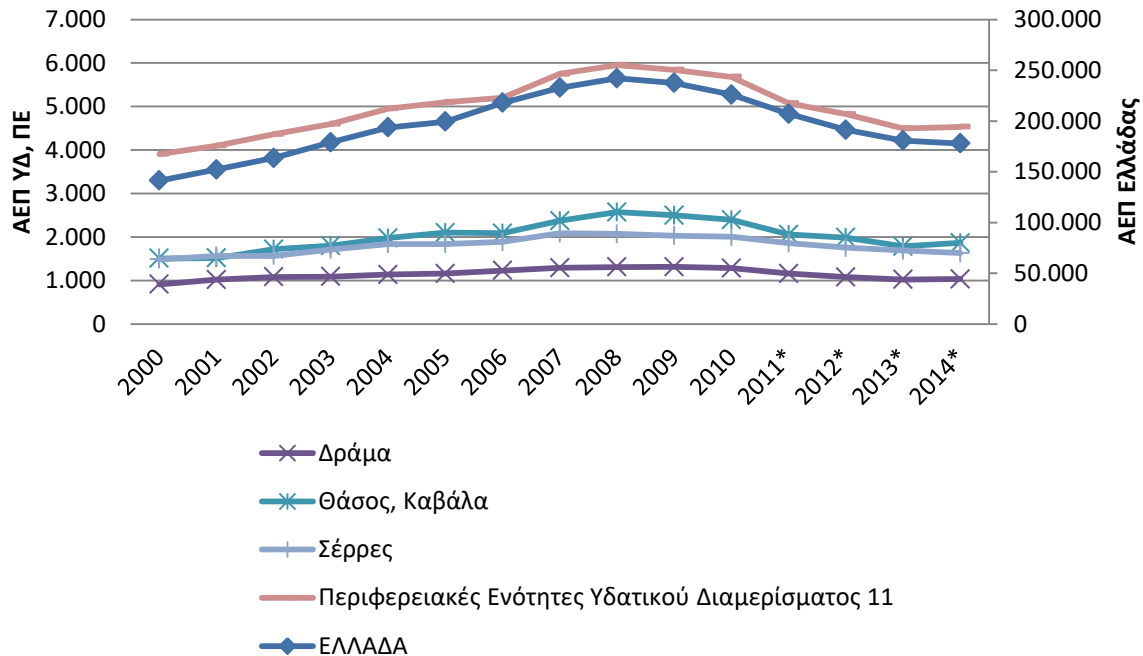
Η εξέλιξη του Περιφερειακού Ακαθάριστου Προϊόντος στο Υδατικό Διαμέρισμα EL11 Ανατολικής Μακεδονίας (σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας) κατά τα τελευταία έτη αποτυπώνει τη μεγέθυνση της οικονομίας με ικανοποιητικούς ρυθμούς ανάπτυξης μέχρι περίπου το έτος 2008, αλλά και τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης με τον κύκλο ύφεσης ακολουθώντας την πορεία της χώρας.

Εξετάζοντας την περίοδο 2000-2008, συνολικά το Υδατικό Διαμέρισμα EL11 παρουσίασε ρυθμούς ανάπτυξης του ΑΕΠ θετικούς μεν, αλλά χαμηλότερους από του συνόλου της χώρας (υψηλότερους όμως από την ΕΕ28). Έτσι ενώ το έτος 2000 συμμετείχε στο ΑΕΠ της χώρας κατά 2,77%, το έτος 2006 συμμετείχε κατά 2,39% και το έτος 2008 κατά 2,46%. Εξετάζοντας την περίοδο 2008-2014, το Υδατικό Διαμέρισμα 11 παρουσίασε αρνητικούς ρυθμούς ανάπτυξης, αλλά όχι τόσο χαμηλούς όσο του συνόλου της χώρας. Έτσι λοιπόν το έτος 2014 το Υδατικό Διαμέρισμα 11 είχε βελτιώσει τη θέση του στη χώρα συμμετέχοντας στο ΑΕΠ της χώρας κατά 2,55% (Παράρτημα: Πίνακας 5.3)

Η Περιφερειακή Ενότητα Θάσου, Καβάλας παρουσίασε τη μεγαλύτερη αύξηση ΑΕΠ έως το έτος 2008, αλλά και τη μεγαλύτερη πτώση στην περίοδο της οικονομικής ύφεσης (ακολουθώντας την εικόνα του συνόλου της χώρας). Οι Περιφερειακές Ενότητες Δράμας και Σερρών, όμως, είχαν μία

πιο ομαλή πορεία. Έτσι λοιπόν για το έτος 2014 η Περιφερειακή Ενότητα Δράμας συμμετέχει κατά 0,58% στο συνολικό ΑΕΠ της χώρας, η Περιφερειακή Ενότητα Θάσου, Καβάλας κατά 1,05% και η Περιφερειακή Ενότητα Σερρών κατά 0,92%.

Διάγραμμα 3.3. Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν σε τρέχουσες τιμές (σε εκατομμύρια €)

Πηγή στοιχείων: ΕΛΛ.ΣΤΑΤ. (ενημέρωση 17.01.2017)

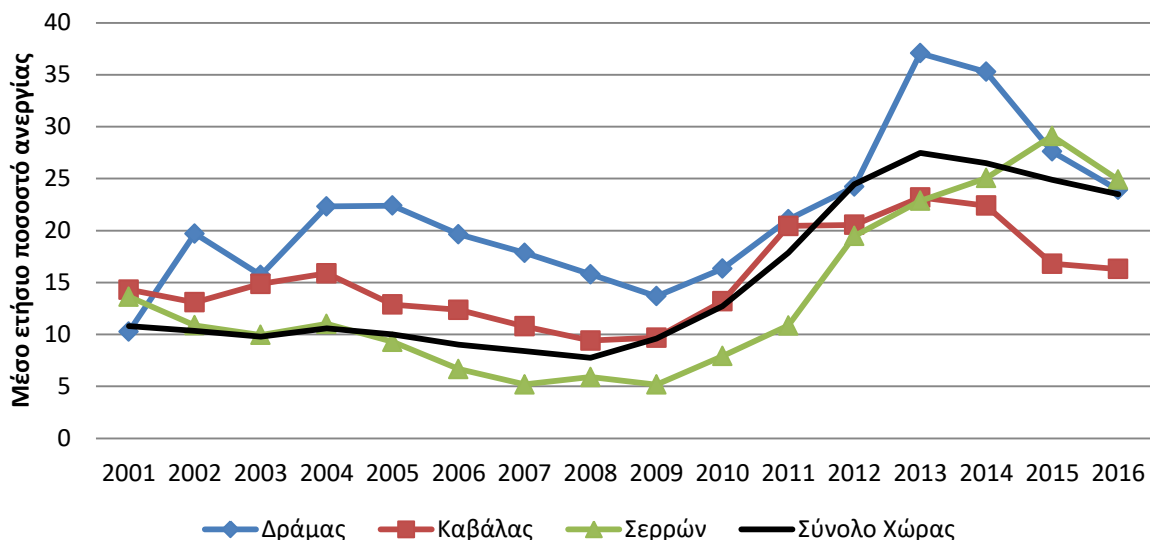
Καθ' όλη την παρουσιαζόμενη περίοδο 2000-2014, οι Περιφερειακές Ενότητες που αποτελούν το Υδατικό Διαμέρισμα 11 παρουσιάζουν σταθερά κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. χαμηλότερο από το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ28), αλλά και της χώρας. Η Περιφερειακή Ενότητα Θάσου, Καβάλας παρουσιάζει την καλύτερη επίδοση επιτυγχάνοντας το έτος 2008 κατά κεφαλήν ΑΕΠ ύψους 18.388 €, δηλαδή 84% του μέσου εθνικού κατά κεφαλήν ΑΕΠ και 71% του μέσου ευρωπαϊκού. Το έτος 2008 οι τρεις Περιφερειακές Ενότητες εμφάνισαν το υψηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ, αλλά την περίοδο που ακολουθεί βαίνει μειούμενο. Έτσι η θέση των Περιφερειακών Ενοτήτων έχει χειροτερεύσει σε σχέση με το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όμως επειδή η οικονομική κρίση πλήττει το σύνολο της χώρας, η θέση των Περιφερειακών Ενοτήτων σε σχέση με το μέσο όρο της χώρας είναι ίση και καλύτερη, αποδεικνύοντας ότι η οικονομική κρίση δεν είναι βαρύτερη από το μέσο όρο στην περιοχή μελέτης. Όμως δεν είχαν καρπωθεί εξίσου με το μέσο όρο της χώρας τα οφέλη από την οικονομική ανάπτυξη που προηγήθηκε – έτσι το έτος 2014 βρίσκει τις Περιφερειακές Ενότητες με θέση ίση ή χειρότερη από αυτή του μέσου όρου της χώρας από το έτος 2000. (Παράρτημα: Πίνακας 5.5, Πίνακας 5.6, Πίνακας 5.7)

Τα προβλήματα που διατρέχουν την ελληνική οικονομία στον τομέα της απασχόλησης αποτυπώνονται και στην κατάσταση της απασχόλησης στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Ήδη από το έτος 2009, το ποσοστό της ανεργίας αρχίζει να αυξάνει σημαντικά και μόλις το έτος 2010 είχε ξεπεράσει κάθε ιστορικό υψηλό με 37 χιλιάδες ανέργους. Τα επόμενα έτη η επιδείνωση υπήρξε ραγδαία με το φαινόμενο να κορυφώνεται το έτος 2013 με 70,1 χιλιάδες ανέργους. Τα επόμενα έτη και μέχρι το έτος 2016 που υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία η ανεργία κάπως αποκλιμακώνεται, αλλά εξακολουθεί να παραμένει σε πολύ υψηλά επίπεδα. Έτσι λοιπόν το

ποσοστό ανέργων στο σύνολο του εργατικού δυναμικού στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, το έτος 2008 ήταν 8,5%, το έτος 2013 ήταν 27,3% και το έτος 2016 ήταν 21,9%. (Παράρτημα: Πίνακας 5.8, Πίνακας 5.9)

Σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας το μέσο ετήσιο ποσοστό ανεργίας, αν και παρουσιάζει πιο έντονες αυξομειώσεις (όπως είναι αναμενόμενο από μικρότερες χωρικές ενότητες), ακολουθεί την γενική τάση της. Η Περιφερειακή Ενότητα Δράμας παρουσιάζει διαχρονικά τα μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας, φτάνοντας το 37,1% το έτος 2013. Η Περιφερειακή Ενότητα Σερρών επιτύγχανε τα χαμηλότερα ποσοστά ανεργίας από τις τρεις μέχρι το έτος 2013 – το έτος 2009 η μέση ανεργία ήταν στο 5,2%. Όμως από το 2013 ενώ η ανεργία φαίνεται να αποκλιμακώνεται στις άλλες δύο περιφερειακές ενότητες όπως και στο σύνολο της χώρας, στις Σέρρες η ανεργία συνεχίζει να αυξάνεται φτάνοντας στο έτος 2014 έως το ύψος του 29,1%. Η Περιφερειακή Ενότητα Καβάλας έχει τις καλύτερες επιδόσεις στον τομέα της ανεργίας, περιορίζοντας το ποσοστό στο 16,8% το έτος 2014 χαμηλότερα και από το σύνολο της χώρας. (Παράρτημα: Πίνακας 5.10)

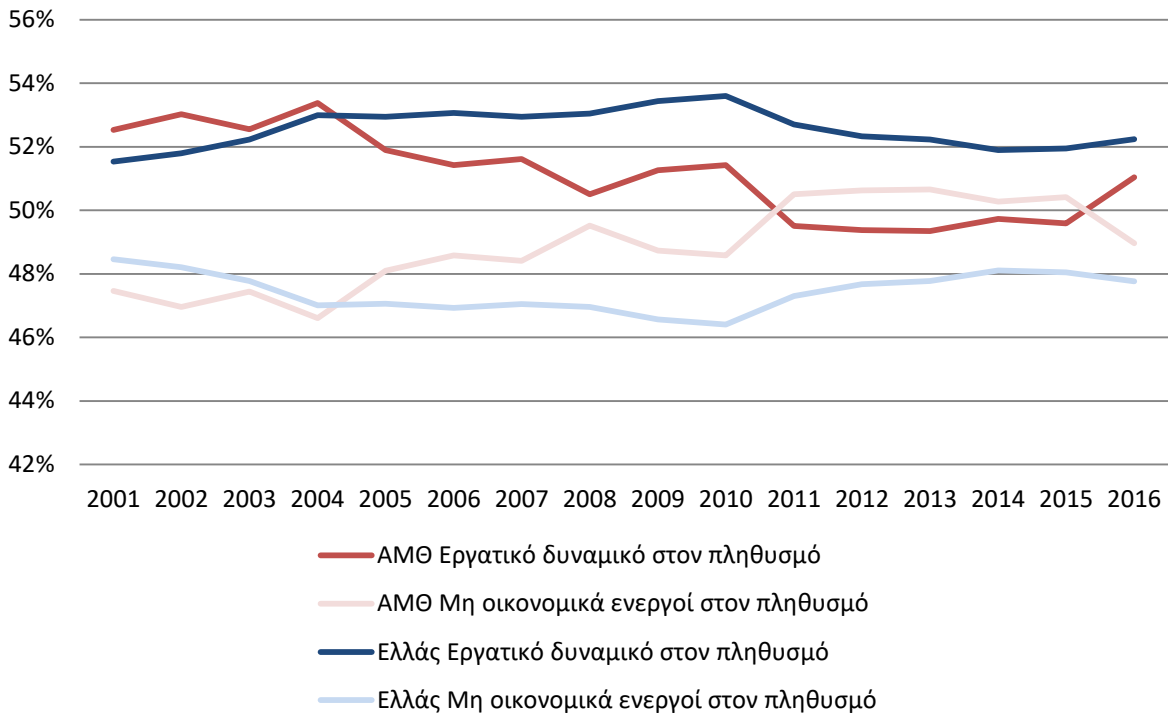
Διάγραμμα 3.4. Μέσο ποσοστό ανεργίας στις Περιφερειακές Ενότητες Ανατολικής Μακεδονίας (EL11)

Πηγή Στοιχείων: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

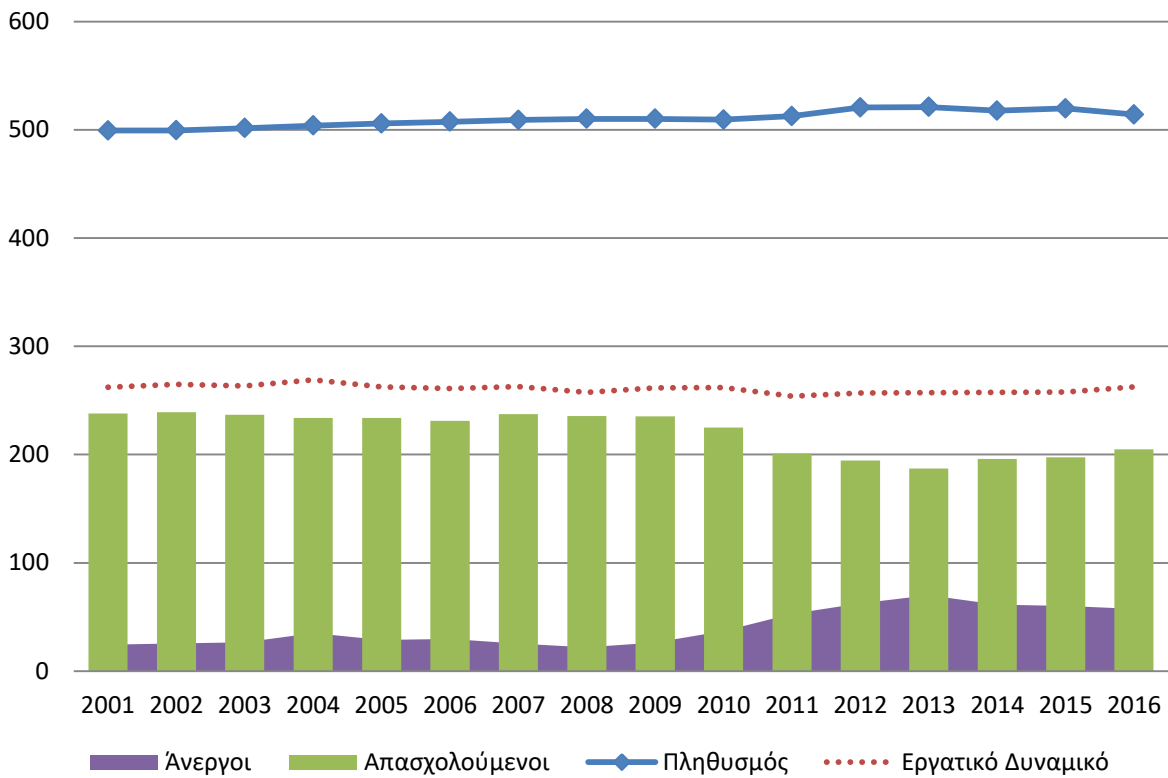
Ένα άλλο σημείο ενδιαφέροντος που προκύπτει από τη μελέτη των στοιχείων του εργατικού δυναμικού, αφορά τα ποσοστά του οικονομικά ενεργού και μη ενεργού πληθυσμού της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Ενώ στις αρχές της δεκαετίας του 2000, ο μη οικονομικά ενεργός πληθυσμός ήταν σημαντικά χαμηλότερος από τον ενεργό ακόμα και από το σύνολο της χώρας, από το έτος 2004 και μετά ο μη ενεργός πληθυσμός αρχίζει να αυξάνεται σε σημείο που το έτος 2011 ξεπερνά το πλήθος του ενεργού πληθυσμού.

Διάγραμμα 3.5. Εργατικό δυναμικό και μη οικονομικά ενεργός πληθυσμός στις Περιφερειακές Ενότητες Ανατολικής Μακεδονίας (ΕΛ11)

Πηγή Στοιχείων: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Διάγραμμα 3.6. Κατάσταση απασχόλησης στην Περιφέρεια για τα έτη 2001 - 2016 (σε χιλιάδες)

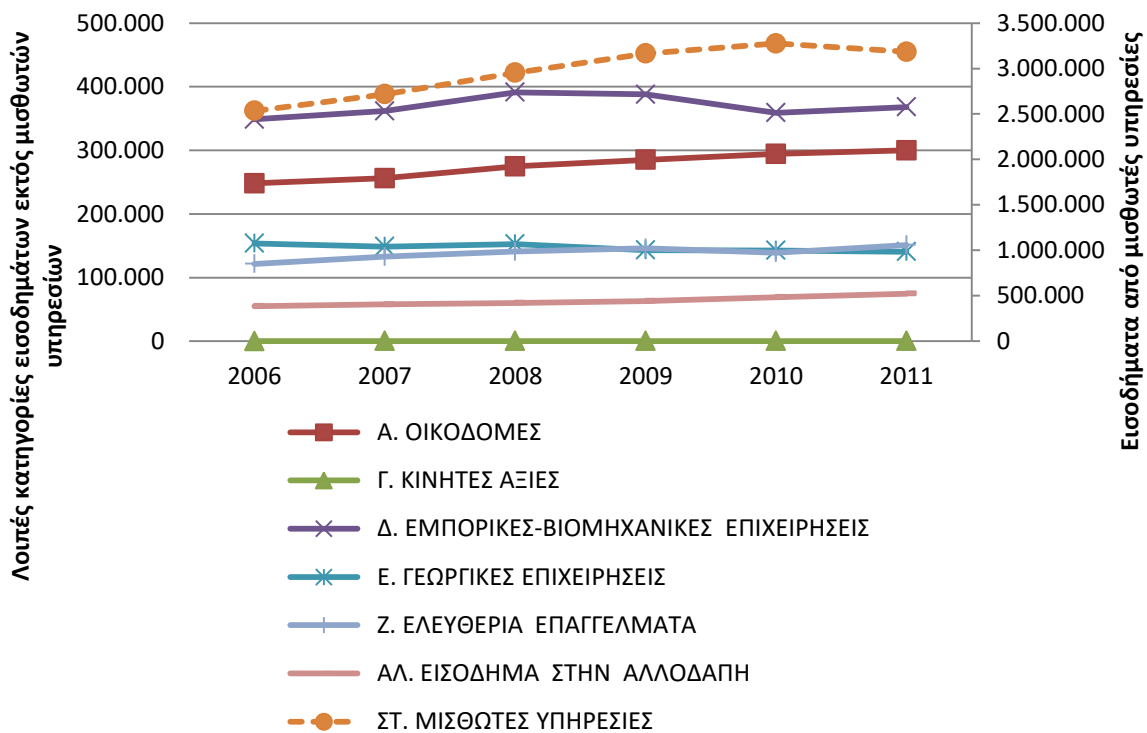

Πηγή Στοιχείων: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Εξετάζοντας τους λογαριασμούς των νοικοκυριών της ΕΛ.ΣΤΑΤ. για την περίοδο 2000-2014 φαίνεται ότι η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης καταλαμβάνει μία μέση θέση στο σύνολο της χώρας (καταλαμβάνει την 8^η θέση όσον αφορά το πρωτογενές διαθέσιμο εισόδημα και την 7^η θέση όσον αφορά το διαθέσιμο εισόδημα). Η θέση της περιφέρειας δεν διαφοροποιείται ιδιαίτερα στην παρουσιαζόμενη περίοδο, όμως από το έτος 2009-2010 η οικονομική κρίση γίνεται προφανής στα δεδομένα του πίνακα (μειούμενα εισοδήματα). (Παράρτημα: Πίνακας 5.11)

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων, για το 2011 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης αναλογεί 5,22% των φορολογουμένων, 4,31% του δηλωθέντος εισοδήματος της χώρας και 2,78% του συνολικού φόρου. Η συντριπτική πλειοψηφία των δηλωθέντων εισοδημάτων στην περιφέρεια δημιουργείται από μισθωτές υπηρεσίες (75,47%). Σημαντικότερα σε επίπεδο χώρας είναι τα εισοδήματα που προέρχονται από εισοδήματα στην αλλοδαπή (αν και πολύ μικρή ως κατηγορία εισοδημάτων), αφού στην περιφέρεια έχουν δηλωθεί το 17,77% αυτών, ενώ ακολουθούν τα εισοδήματα που προέρχονται από γεωργικές επιχειρήσεις, αφού έχουν δηλωθεί το 8,99% του συνόλου της χώρας. (Παράρτημα: Πίνακας 5.12)

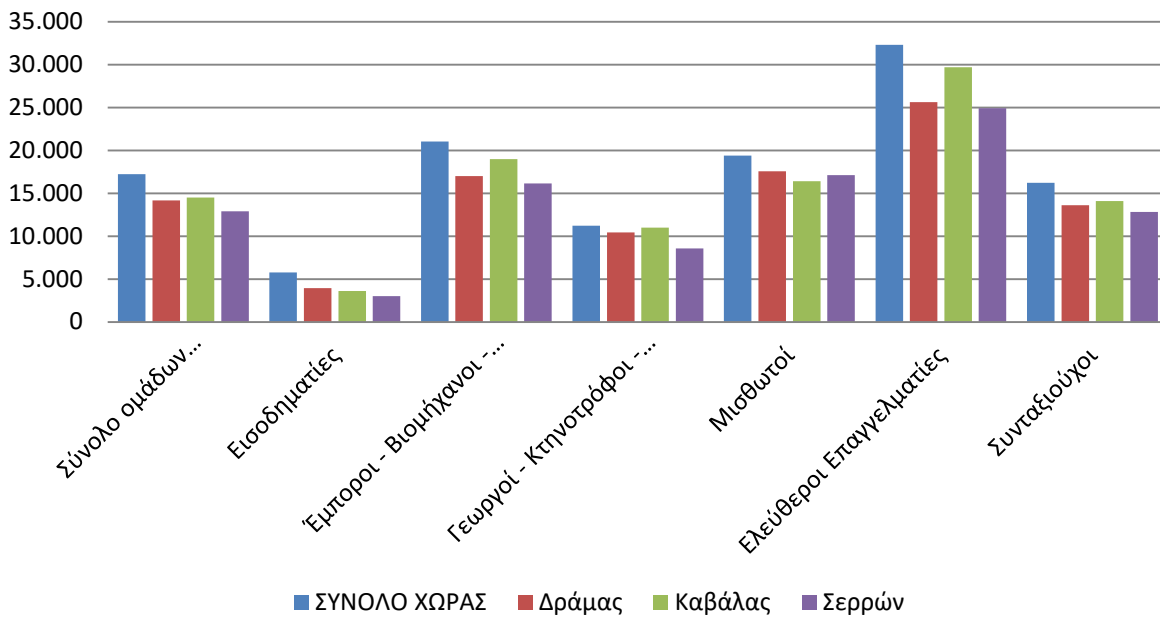
Διάγραμμα 3.7. Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης – Δηλωθέντα εισοδήματα (σε χιλ. €)

Πηγή Στοιχείων: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Εξετάζοντας τα στοιχεία από τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων για το οικονομικό έτος 2011 σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας φαίνεται ότι τα δηλωθέντα οικογενειακά εισοδήματα είναι αρκετά χαμηλότερα από το μέσο όρο της χώρας. Γενικά η Περιφερειακή Ενότητα Δράμας δηλώνει το 82,15% του μέσου οικογενειακού εισοδήματος ανά δήλωση της χώρας, η Καβάλα το 84,12% και οι Σέρρες το 74,70%. Η εικόνα των χαμηλότερων μέσων εισοδημάτων εμφανίζεται επίσης σε όλες τις επαγγελματικές κατηγορίες φορολογουμένων και σε όλες τις περιφερειακές ενότητες. (Παράρτημα: Πίνακας 5.13)

Διάγραμμα 3.8. Μέσο δηλωθέν οικογενειακό εισόδημα ανά δήλωση στις Περιφερειακές Ενότητες Ανατολικής Μακεδονίας (EL11)

Πηγή Στοιχείων: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

3.1.5.2 Τομεακή διάρθρωση της οικονομίας στην Περιφέρεια

Η ανάλυση της τομεακής διάρθρωσης της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ., αναδεικνύει την κυρίαρχη θέση του τριτογενή τομέα στην περιφέρεια με ποσοστό 74,58% για το έτος 2014 (71,30% για το ΥΔ11). Η πρωτογενής παραγωγή αποτελεί το 7,10% της συνολικής Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (8,84% για το ΥΔ11), ενώ ο δευτερογενής τομέας συνεισφέρει κατά 18,32% (19,85% για το ΥΔ11).

Αν και η κατάταξη των τριών τομέων στην περιφερειακή οικονομία δεν διαφέρει από αυτή του συνόλου της χώρας, τα ποσοστά διαφέρουν αρκετά: ο πρωτογενής τομέας είναι πιο σημαντικός για την οικονομία της περιφέρειας με σχεδόν διπλάσιο ποσοστό συμμετοχής στη συνολική Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία της Περιφέρειας από αυτό του πρωτογενούς τομέα στη χώρα (3,72% της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας για τη χώρα).

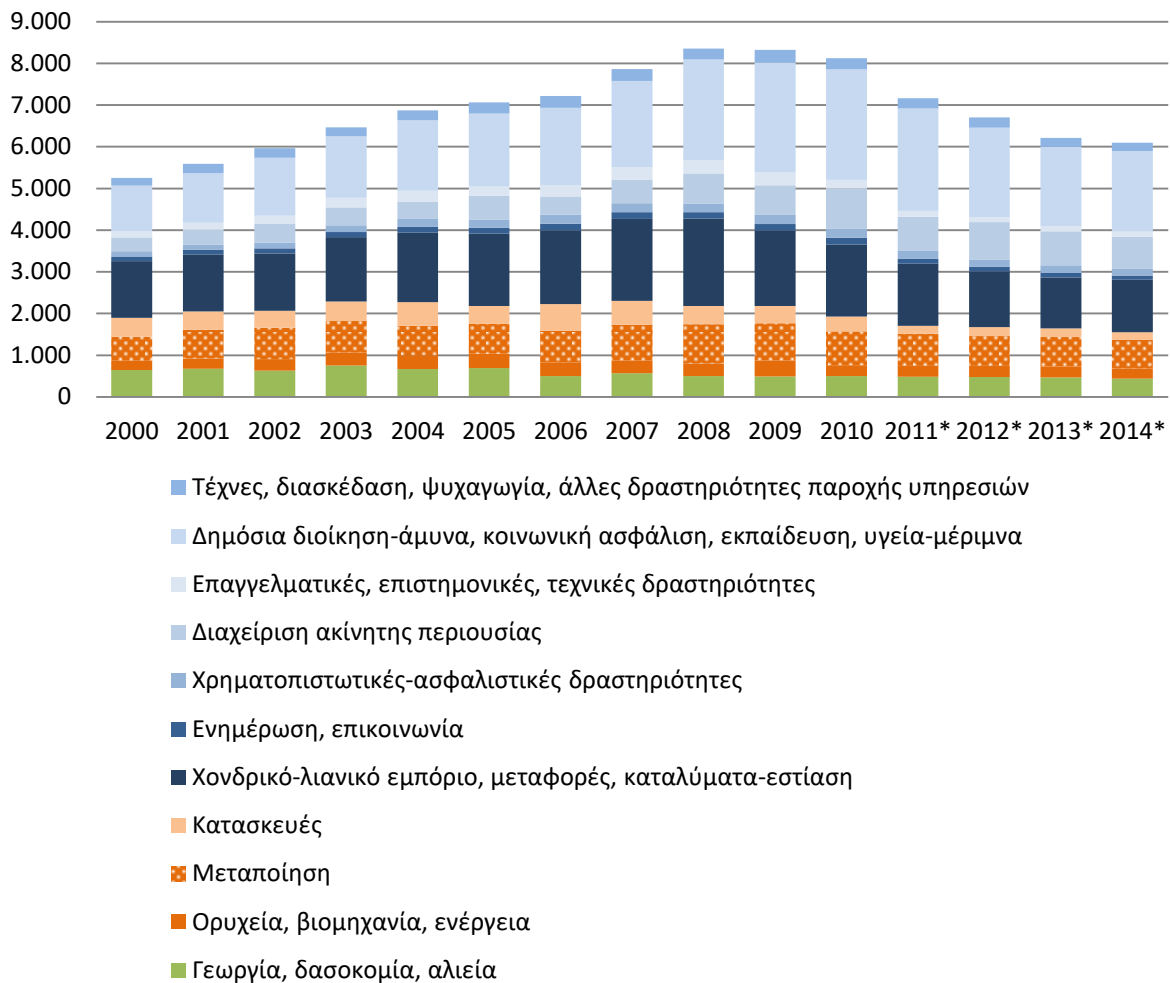
Επίσης, ο πρωτογενής τομέας της περιφέρειας είναι ο σημαντικότερος σε εθνικό επίπεδο, συνεισφέροντας κατά 7,41% στην εθνική Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (6,06% για το ΥΔ11), ενώ ο δευτερογενής τομέας συνεισφέρει κατά 4,46% (3,17% για το ΥΔ11) και ο τριτογενής τομέας συνεισφέρει κατά 3,60% (2,26% για το ΥΔ11).

Εξετάζοντας την εξέλιξη των απόλυτων τιμών της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας στην περιφέρεια για την δεκαετία 2000-2014 κατά κλάδο φαίνεται σαφής μείωση στον πρωτογενή τομέα κατά 32,79% (για το ΥΔ11 -32,03%, για την Ελλάδα -23,89%). Ο δευτερογενής τομέας παρουσίασε επίσης μείωση κατά 10,76% (για το ΥΔ11 παρ' όλες τις έντονες αυξομειώσεις καθ' όλη την περίοδο ανάμεσα στα έτη 2000 και 2014 τελικά δεν εμφανίζεται καμία μεταβολή, για την Ελλάδα -5,41%). Στον τριτογενή τομέα εμφανίζεται αύξηση κατά 35,52% (για το ΥΔ11 31,22%, για την Ελλάδα 37,24%). Αν όμως περιοριστεί η παρατήρηση στην επταετία 2008-2014 (δηλαδή την περίοδο της οικονομικής κρίσης) εμφανίζεται μείωση σε όλους τους τομείς. Σε αυτή την περίοδο

όμως μικρότερη μείωση εμφανίζει ο πρωτογενής τομέας με μείωση 13,27% (για το ΥΔ11 -13,72%, για την Ελλάδα -13,99%), ο δευτερογενής τομέας μειώθηκε κατά 33,65% (για το ΥΔ11 -23,97%, για την Ελλάδα -33,90%) και ο τριτογενής τομέας μειώθηκε κατά 26,26% (για το ΥΔ11 -24,97, για την Ελλάδα -25,33%).

Στο διάστημα 2000-2014 η ιεράρχηση των τριών τομέων της οικονομίας της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης παρέμεινε αμετάβλητη. Ο τριτογενής τομέας διατήρησε την κυρίαρχη, πρώτη, θέση του με αύξηση του μεριδίου του στη συνολικά παραγόμενη περιφερειακή ακαθάριστη προστιθέμενη αξία από έτος σε έτος έως το 2010-2011 και κάμψη έως το 2014: 63,89% το 2000 έως 76,32% το 2010, αλλά 74,58% το 2014 (για το ΥΔ11, 62,32% το 2000 έως 74,06% το 2010, αλλά 71,30% το 2014). Ο τριτογενής τομέας της περιφέρειας παραμένει χαμηλότερος από το μέσο όρο της χώρας. Ο δευτερογενής τομέας μείωσε τη σχετική του θέση από 23,84% το έτος 2000 σε 17,10% το έτος 2011 και 18,32% το έτος 2014 παραμένοντας ελαφρά υψηλότερος από το μέσο όρο της χώρας (για το ΥΔ11 22,76% το έτος 2000: 17,86% το έτος 2011 και 19,85% το έτος 2014). Ο πρωτογενής τομέας παρουσίασε τη μεγαλύτερη μείωση: από 12,27% το έτος 2000 φθάνοντας το έτος 2009 σε ποσοστό 5,89% του συνολικού Α.Ε.Π. της Περιφέρειας, και ανακάμπτοντας στο 7,10% το έτος 2014 ακολουθώντας την πτωτική τάση που χαρακτηρίζει τον πρωτογενή τομέα στη χώρα (για το ΥΔ11: 14,92% το έτος 2000, 7,76% το έτος 2009, 8,84% το έτος 2014). (Παράρτημα: Πίνακας 5.14, Πίνακας 5.15, Πίνακας 5.16)

Διάγραμμα 3.9. Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης – Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία κατά κλάδο

Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές
 Πηγή Στοιχείων: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

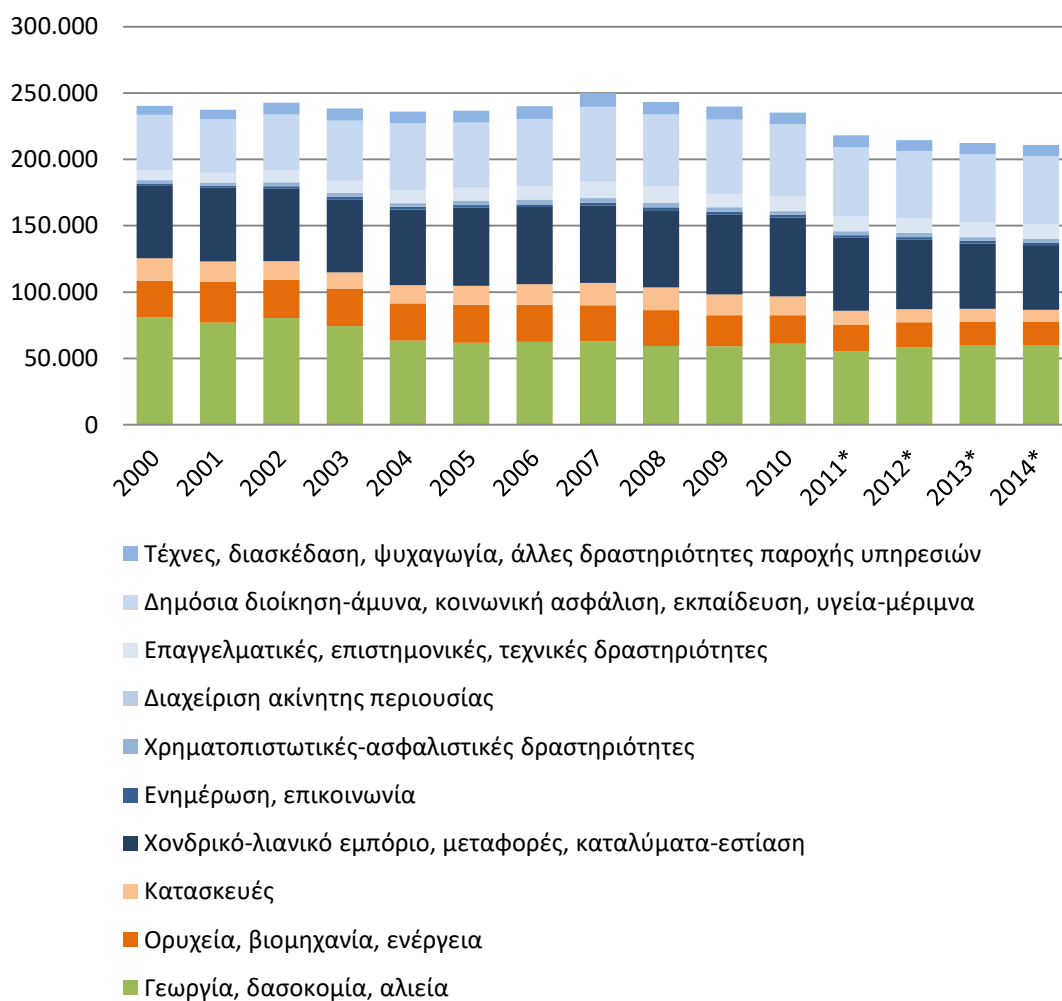
Ανάλογη είναι και η κατανομή του εργατικού δυναμικού στους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας της περιφέρειας σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ (διαθέσιμα σε περιφερειακό επίπεδο). Στην περιφέρεια, οι εργαζόμενοι στον τριτογενή τομέα αποτελούν την πλειοψηφία των εργαζομένων, αποτελώντας το 2014 το 58,86% του συνόλου, ενώ στην χώρα αποτελούν το 73,30%. Στον δευτερογενή τομέα, οι εργαζόμενοι αποτελούν το 12,63% του συνόλου των εργαζομένων στην περιφέρεια χαμηλότερα από το ποσοστό του συνόλου της χώρας (14,49%). Τέλος στον πρωτογενή τομέα απασχολείται το 28,50% των εργαζομένων της περιφέρειας, ενώ στο σύνολο της χώρας το ποσοστό ανέρχεται στο 12,21%.

Η κατάταξη στους τομείς παραμένει ίδια καθ' όλη την παρουσιαζόμενη περίοδο, αν και με διαφορετικά ποσοστά. Το έτος 2000, ο πρωτογενής τομέας απορροφούσε το ένα τρίτο του εργατικού δυναμικού (33,63%) και από τότε μειώνεται συνεχώς μέχρι το έτος 2008, όπου περιορίστηκε στο 24,38%. Το φαινόμενο της μείωσης στην απασχόληση του πρωτογενούς τομέα εμφανίζεται και στο σύνολο της χώρας. Στο διάστημα της οικονομικής κρίσης μετά το έτος 2008 η απασχόληση στον πρωτογενή τομέα της περιφέρειας ανέκαμψε λίγο, ενώ στο σύνολο της χώρας συνεχίζει να περιορίζεται.

Σε αντίθεση με τον πρωτογενή, ο τριτογενής τομέας παρουσιάζει αύξηση. Το έτος 2000, ο τριτογενής τομέας απορροφούσε το 47,80% του εργατικού δυναμικού της περιφέρειας, ενώ από το έτος 2009 κινείται στο 60% περίπου. Η εικόνα ανάπτυξης της απασχόλησης στον τριτογενή τομέα για την τελευταία δεκαεπενταετία είναι ανάλογη με αυτή της χώρας.

Τέλος ο δευτερογενής τομέας είναι αυτός που έχει πληγεί περισσότερο κυρίως κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης. Αν και σε απόλυτους αριθμούς, τα άτομα που απασχολούνται στον δευτερογενή τομέα είναι περίπου σταθερά, η συμμετοχή στο σύνολο των απασχολούμενων στην περιφέρεια μειώνεται, γιατί ο τομέας δεν επωφελείται από τη συνολική αύξηση του εργατικού δυναμικού. Από το έτος 2008 έως το έτος 2014, η πτώση είναι της τάξης του 39,68% (Παράρτημα: Πίνακας 5.17, Πίνακας 5.18)

Διάγραμμα 3.10. Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης – Απασχόληση κατά κλάδο

Πηγή Στοιχείων: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

3.1.5.3 Πρωτογενής τομέας

Όπως προαναφέρθηκε ο πρωτογενής τομέας το 2014 συνεισφέρει το 7,10% της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης απασχολώντας 28,50% των εργαζόμενων της – ποσοστά πάνω από το μέσο όρο της χώρας. Για την οικονομία της χώρας ο πρωτογενής τομέας είναι επίσης αρκετά σημαντικός, συνεισφέροντας κατά το 7,41% στην

Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία του πρωτογενή τομέα της χώρας και απασχολώντας το 12,30% των απασχολούμενων του πρωτογενούς τομέα της χώρας.

Σύμφωνα με την ΕΛ.ΣΤΑΤ και τα αποτελέσματα της Έρευνας Διάρθρωσης Γεωργικών και Κτηνοτροφικών Εκμεταλλεύσεων έτους 2013, σε σύγκριση με τα αντίστοιχα αποτελέσματα της Απογραφής Γεωργίας – Κτηνοτροφίας έτους 2009, στο σύνολο της Χώρας παρουσιάζεται μείωση τόσο του συνολικού αριθμού των εκμεταλλεύσεων όσο και της χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης. Μείωση παρουσιάζεται στο συνολικό αριθμό των εκμεταλλεύσεων της Περιφέρειας καθώς και του Υδατικού Διαμερίσματος 11. Σε αντίθεση όμως με τη Χώρα η χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση παρουσιάζει οριακή αύξηση στην Περιφέρεια και εντονότερη αύξηση στο Υδατικό Διαμέρισμα 11 που οφείλεται κυρίως στην Περιφερειακή Ενότητα των Σερρών. Έτσι λοιπόν ενώ η μέση χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση εκμεταλλεύσεων μειώθηκε στη χώρα κατά -0,9% (48,06 στρέμματα), στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης αυξήθηκε κατά 1,9% (68 στρέμματα), στο Υδατικό Διαμέρισμα 11 αυξήθηκε κατά 10,9% (70,78 στρέμματα) που οφείλεται κυρίως στην Περιφερειακή Ενότητα Σερρών όπου αυξήθηκε κατά 14,2% (78,86 στρέμματα). Η μεγαλύτερη μέση χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση εμφανίζεται στην Περιφερειακή Ενότητα Δράμας με 100,37 στρέμματα και η μικρότερη στην Περιφερειακή Ενότητα Καβάλας με 40,52 στρέμματα. (Παράρτημα: Πίνακας 5.19)

Στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης η αρδευθείσα χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση το 2013, σε σχέση με το 2009, παρουσιάζει αύξηση κατά 14,59% (στη χώρα 13,41%), ενώ, αντίστοιχα, ο αριθμός των εκμεταλλεύσεων που πότισαν τις εκτάσεις τους είναι αυξημένος κατά 1,54% (στη χώρα 2,38%). Το 2013 η συνολική αρδευθείσα έκταση της περιφέρειας ανέρχεται σε 1.696 χιλιάδες στρέμματα (στη χώρα 11.779 χιλιάδες στρέμματα), ποσοστό 52,9% της συνολικής χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης, μη συμπεριλαμβανομένων των άγονων βοσκοτόπων. Στην Περιφερειακή Ενότητα Δράμας το ποσοστό αυτό ανέρχεται σε 68,34%, στην Περιφερειακή Ενότητα Καβάλας σε 83,50% και στην Περιφερειακή Ενότητα Σερρών σε 58,39%. (Παράρτημα: Πίνακας 5.20)

Τέλος, εξετάζοντας την κατανομή της χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης των εκμεταλλεύσεων, κατά βασικές κατηγορίες χρήσης για τα έτη 2009 και 2013 καθώς και τους Οικονομικούς Λογαριασμούς Γεωργίας 2005-2014 φαίνεται ότι κυριαρχούν οι ετήσιες καλλιέργειες όπως δημητριακά (μαλακό και σκληρό σιτάρι, αραβόσιτος), βιομηχανικά φυτά (ηλίανθος, καπνός), νωπά λαχανικά και πατάτες.

Εξετάζοντας τους Οικονομικούς Λογαριασμούς Γεωργίας 2005-2014 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης φαίνεται οικονομικά σημαντικότερα ζώα είναι τα αιγοπρόβατα (αν και βαίνουν μειούμενα), ενώ ακολουθούν τα βοοειδή που όμως συνεισφέρουν σε επίπεδο χώρας πολύ περισσότερο. Το γάλα αποτελεί το σημαντικότερο ζωικό προϊόν. (Παράρτημα: Πίνακας 5.21, Πίνακας 5.22)

3.1.5.4 Δευτερογενής τομέας

Ο κλάδος Ορυχεία, λατομεία, βιομηχανία, παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού, κλιματισμού και νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης το έτος 2014 συνεισφέρει το 15,37% της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης απασχολώντας 8,30% των εργαζόμενων της. Το

μεγαλύτερο κομμάτι αυτού του κλάδου αφορά στη μεταποίηση συνεισφέροντας το 11,30% της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας της Περιφέρειας. Για το Υδατικό Διαμέρισμα 11 ο κλάδος αυτός συνεισφέρει το 16,21% της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας του Διαμερίσματος με το 11,95% να αφορά στη μεταποίηση.

Για την οικονομία της χώρας, ο κλάδος Ορυχεία, λατομεία, βιομηχανία, παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού, κλιματισμού και νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης το έτος 2014 συνεισφέρει κατά 4,44% στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία του ανάλογου κλάδου της χώρας (3,07% για το ΥΔ11) και απασχολεί το 4,49% των απασχολούμενων του ανάλογου κλάδου της χώρας. Η Μεταποίηση το έτος 2014 συνεισφέρει κατά 4,61% στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία του ανάλογου κλάδου της χώρας (3,20% για το ΥΔ11).

Εξετάζοντας αυτά τα ποσοστά διαχρονικά την τελευταία δεκαετία εμφανίζουν μία σχετική σταθερότητα – ο κλάδος ακολουθεί τον κύκλο της οικονομίας. Έτσι λοιπόν στην Περιφέρεια σε απόλυτους αριθμούς το καλύτερο έτος για την μεταποίηση ήταν το 2008 και για το ΥΔ 11 ήταν το 2009, ενώ από τότε η πορεία είναι συνεχώς πτωτική. Η Περιφερειακή Ενότητα Θάσου και Καβάλας παρουσιάζει την μεγαλύτερη Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στο Υδατικό Διαμέρισμα 11 και ακολουθεί η Περιφερειακή Ενότητα Σερρών.

Οι κατασκευές το έτος 2014 συνεισφέρουν το 2,95% της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης απασχολώντας 4,33% των εργαζόμενων της. Όπως και στο σύνολο της χώρας ο κλάδος γνώρισε εξαιρετική ανάπτυξη με κορύφωση στο έτος 2006, ενώ κατά την περίοδο της ύφεσης υπέφερε τις σοβαρότερες αρνητικές επιπτώσεις. (Παράρτημα: Πίνακας 5.23)

3.1.5.5 Τριτογενής τομέας

Εξετάζοντας τη δομή του τριτογενούς τομέα σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2014, φαίνεται ότι οι κλάδοι *Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών, μεταφορές και αποθήκευση, δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης και Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση, εκπαίδευση, δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα* είναι οι σημαντικότεροι στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία και στην Απασχόληση.

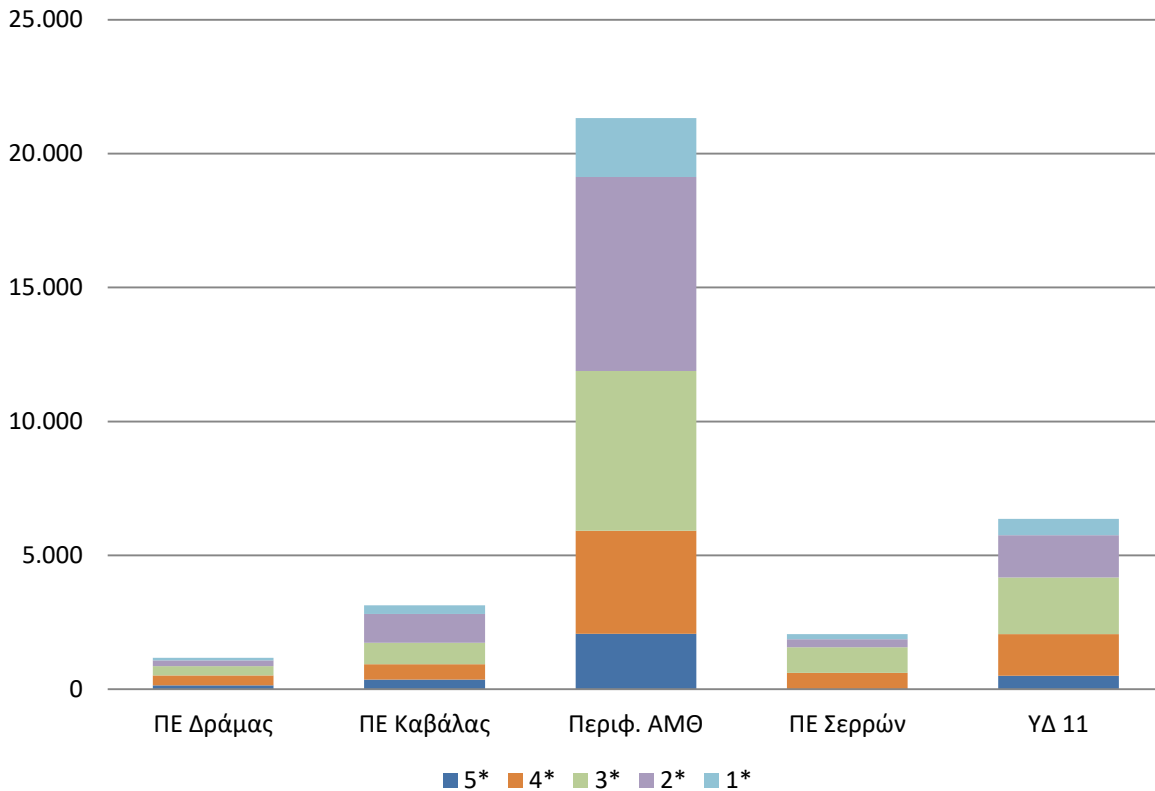
Μεγαλύτερα μεγέθη στον τριτογενή τομέα εμφανίζει ο κλάδος Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση, εκπαίδευση, δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα, όπου το έτος 2014 συνεισφέρει το 31,58% της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης απασχολώντας 24,30% των εργαζόμενων της. Ακολουθεί ο κλάδος Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών, μεταφορές και αποθήκευση, δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης, όπου το έτος 2014 συνεισφέρει το 20,68% της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης απασχολώντας 23,04% των εργαζόμενων της. Η εικόνα αυτή είναι αντίστροφη όταν τα μεγέθη αφορούν στο σύνολο της χώρας.

Εξετάζοντας με μεγαλύτερη λεπτομέρεια τον κλάδο Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών, μεταφορές και αποθήκευση, δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης λόγω της αμφίδρομης σχέσης των υδατικών πόρων με την τουριστική κυρίως δραστηριότητα διακρίνονται στην Περιφέρεια δύο περίοδοι: η πρώτη περίοδος 2000-2008, όπου η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία συμμετείχε στο σύνολο κατά περίπου 24,5% και η περίοδος 2009-2014 όπου περιορίστηκε στο 20,7%. Η εικόνα αυτή δεν είναι πολύ διαφορετική από αυτή του συνόλου της χώρας, αν και η ύφεση ήταν λίγο πιο έντονη στην Περιφέρεια. Έτσι την περίοδο της ανάπτυξης η Περιφέρεια συμμετείχε στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία του κλάδου στο σύνολο της χώρας κατά 3,76% και στην περίοδο της ύφεσης κατά 3,44%. Σε απόλυτους αριθμούς ο κλάδος εμφάνιζε συνεχή αύξηση φτάνοντας το έτος 2008 στο μέγιστο, δηλαδή 2.093,03 εκατομμύρια €, ενώ ακολούθησε σημαντική πτώση φτάνοντας το έτος 2013 στα 1.224,18 εκατομμύρια €. Το έτος 2014 εμφανίστηκε μία μικρή ανάκαμψη. Μελετώντας την απασχόληση στον κλάδο εμφανίζεται μία κλιμακούμενη αύξηση της απασχόλησης μέχρι το έτος 2009 όπου οι εργαζόμενοι στον κλάδο έφτασαν τους 60.381 άτομα. Ακολούθησε όμως μία σημαντική πτώση και έτσι το έτος 2014 οι εργαζόμενοι στον κλάδο περιορίστηκαν στα 48.574 άτομα.

Περιορίζοντας τις παρατηρήσεις στο Υδατικό Διαμέρισμα 11 το έτος 2014 φαίνεται ότι ο κλάδος Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών, μεταφορές και αποθήκευση, δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης είναι πιο σημαντικός στην οικονομία γιατί συμμετέχει κατά 26,60% στο σύνολο της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας. Η μισή από αυτή τη δραστηριότητα προέρχεται από τις Περιφερειακές Ενότητες Θάσου, Καβάλας. Μικρότερη συμμετοχή έχει η Περιφερειακή Ενότητα Δράμας. (Παράρτημα: Πίνακας 5.23)

Εξετάζοντας τα ξενοδοχεία της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης σύμφωνα με τα στοιχεία του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδος του έτους 2016 φαίνεται ότι υπάρχει ένα αξιόλογο δυναμικό διαθέσιμο στην περιοχή. Το σύνολο της Περιφέρειας συγκεντρώνει 2,70% των κλινών κάθε κατηγορίας και το 3,90% των μονάδων (μικρότερο μέγεθος μονάδων από το μέσο όρο της χώρας), ενώ το μεγαλύτερο πλήθος κλινών συγκεντρώνεται στις μονάδες δύο και τριών αστέρων. Η πλειοψηφία του δυναμικού εμφανίζεται στην Περιφερειακή Ενότητα Καβάλας. (Παράρτημα: Πίνακας 5.24)

Διάγραμμα 3.11. Ξενοδοχειακό Δυναμικό - Κλίνες στις Περιφερειακές Ενότητες Ανατολικής Μακεδονίας (EL11)

Πηγή: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος.

3.1.6 Υπηρεσίες Ύδατος

Όπως θεσμικά προβλέπεται, οι υπηρεσίες ύδατος¹ καλύπτονται από αρμόδιους φορείς παροχής υπηρεσιών επιφορτισμένους με αρμοδιότητα επί της ύδρευσης και αποχέτευσης για συγκεκριμένη περιοχή. Οι Υπηρεσίες Ύδατος (φορείς παροχής-διαχείρισης του νερού) είναι:

- ❖ Για την ύδρευση:
 - Οι ΔΕΥΑ (Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης-Αποχέτευσης) – οι οποίες ανήκουν στους ΟΤΑ.
 - Οι ΟΤΑ (δήμοι), στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει ΔΕΥΑ.
- ❖ Για τη βιομηχανία
 - Ορισμένες ΒΙ.ΠΕ. που κατασκευάζουν και διαχειρίζονται το δικό τους δίκτυο ύδατος.

¹ Υπηρεσίες Ύδατος: Όλες οι υπηρεσίες που παρέχουν, για νοικοκυριά, δημόσια ιδρύματα ή οποιαδήποτε οικονομική δραστηριότητα:

- Απόληψη, κατακράτηση, αποθήκευση, επεξεργασία και διανομή επιφανειακών ή υπόγειων νερών
- Εγκαταστάσεις συλλογής και επεξεργασίας υγρών απόβλητων, που στην συνέχεια απορρίπτονται σε επιφανειακά ύδατα.

- Οι ΔΕΥΑ (Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης-Αποχέτευσης) – οι οποίες ανήκουν στους ΟΤΑ.
- Οι ΟΤΑ (δήμοι), στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει ΔΕΥΑ.
- ❖ Για την άρδευση
 - οι Τοπικοί Οργανισμοί Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ) και εν μέρει οι ΓΟΕΒ (Γενικοί Οργανισμοί Εγγείων Βελτιώσεων) που, εκτός από την εξυπηρέτηση των ΤΟΕΒ, αναλαμβάνουν ενίοτε την απ' ευθείας παροχή υπηρεσιών άρδευσης. Οι ΤΟΕΒ-ΓΟΕΒ μπορεί να καλύπτουν εκτάσεις που ανήκουν σε διαφορετικές διοικητικές ενότητες (ΟΤΑ).
 - Οι ΔΕΥΑ (Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης-Αποχέτευσης) – οι οποίες ανήκουν στους ΟΤΑ.
 - Οι ΟΤΑ (δήμοι), στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει ΔΕΥΑ

Πέραν αυτών, καταναλωτές νερού εξυπηρετούνται συχνά με ίδια μέσα – ως επί το πλείστον, γεωτρήσεις (κυρίως στην άρδευση) και ενίοτε με χρήση όμβριων υδάτων ή νερού πηγών, βυτία ή και συνδυασμό των ανωτέρω.

3.1.6.1 ΔΕΥΑ – Δήμοι

Στο Υδατικό Διαμέρισμα 11 κατά την εποχή εκπόνησης της μελέτης, υπηρεσίες ύδρευσης και αποχέτευσης παρέχονται από επτά (7) ΔΕΥΑ και επτά (7) Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμοι). Συγκεκριμένα υπηρεσίες παρέχονται:

- Στην Περιφερειακή Ενότητα Καβάλας: ΔΕΥΑ Καβάλας και ΔΕΥΑ Παγγαίου
- Στην Περιφερειακή Ενότητα Δράμας: ΔΕΥΑ Δράμας, Δήμος Δοξάτου, Δήμος Κάτω Νευροκοπίου, Δήμος Παρανεστίου, Δήμος Προσοτσάνης
- Στην Περιφερειακή Ενότητα Σερρών: ΔΕΥΑ Σερρών, ΔΕΥΑ Σιντικής, ΔΕΥΑ Ηρακλείας, ΔΕΥΑ Βισαλτίας, Δήμος Αμφίπολης, Δήμος Εμμανουήλ Παπά και Δήμος Νέας Ζίχνης

Πίνακας 3.3. Πάροχοι υπηρεσιών ύδρευσης / αποχέτευσης στις ΛΑΠ του ΥΔ EL11

Πάροχοι Ύδρευσης Αποχέτευσης στις ΛΑΠ του ΥΔ EL11
ΛΑΠ Στρυμόνα (EL11R06)
ΔΕΥΑ Βισαλτίας
ΔΕΥΑ Δράμας
ΔΕΥΑ Ηρακλείας
ΔΕΥΑ Καβάλας
ΔΕΥΑ Παγγαίου
ΔΕΥΑ Σερρών
ΔΕΥΑ Σιντικής
Δήμος Αμφίπολης
Δήμος Δοξάτου
Δήμος Εμμανουήλ Παπά
Δήμος Κάτω Νευροκοπίου
Δήμος Νέας Ζίχνης
Δήμος Παρανεστίου
Δήμος Προσοτσάνης

3.1.6.2 ΓΟΕΒ - ΤΟΕΒ

Στο Υδατικό Διαμέρισμα 11 κατά την εποχή εκπόνησης της μελέτης λειτουργούν 22 ΤΟΕΒ και ένας ΓΟΕΒ. Επίσης υπηρεσίες άρδευσης παρέχονται από Δήμους και ΔΕΥΑ.

- Στην Περιφερειακή Ενότητα Καβάλας: Ο ΤΟΕΒ Πιερίας Κοιλιάδας, Φιλίππων και εν μέρει ο ΤΟΕΒ Βοϊράνης.
- Στην Περιφερειακή Ενότητα Δράμας: Οι ΤΟΕΒ Ρέμβης, Ν. Αμισού, Καλού Αγρού-Φωτολίβους, Κουδουνιών (Ν. Δράμας), (λεκανοπεδίου) Κ. Νευροκοπίου, Προσοτσάνης, Βοϊράνης (εν μέρει), Αλιστράτης (εν μέρει) και Σιταγρών-Μυλοποτάμου.
- Στην Περιφερειακή Ενότητα Σερρών: Ο ΓΟΕΒ Πεδιάδας Σερρών και οι ΤΟΕΒ Αγίου Ιωάννη, Νεοχωρίου-Μονόβρυσης, Νιγρίτας, Δημητριτσίου (Στρυμωνικού-Δημητριτσίου), Ηράκλειας, Δυτικής Διώρυγας, Σιδηροκάστρου, Προβατά, Αλιστράτης, Δήμητρας (Φυλλίδας), Νέου Σκοπού και Ψυχικού-Πεθελινού.

Όπως προκύπτει από τα ανωτέρω, ο ΤΟΕΒ Βοϊράνης είναι «διανομαρχιακός», δηλαδή καλύπτει εκτάσεις σε περιοχές των Περιφερειακών Ενοτήτων Δράμας και Καβάλας καθώς και ο ΤΟΕΒ Αλιστράτης που καλύπτει εκτάσεις σε περιοχές των Περιφερειακών Ενοτήτων Δράμας και Σερρών.

Η περιοχή κάλυψης δύο ΤΟΕΒ της Περιφερειακής Ενότητας Καβάλας – των ΤΟΕΒ Χρυσούπολης και Χρυσοχωρίου – δεν υπάγεται στο Υδατικό Διαμέρισμα 11 (αλλά στο ΥΔ 12).

Πίνακας 3.4. Πάροχοι νερού για αγροτική χρήση στη ΛΑΠ του ΥΔ EL11

Πάροχοι νερού για άρδευση στη ΛΑΠ του ΥΔ EL11
ΛΑΠ Στρυμόνα (EL11R06)
Γ.Ο.Ε.Β. πεδιάδος Σερρών
Δήμος Εμμανουήλ Παππά
Δήμος Παρανεοστίου
Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης –Αποχέτευσης - Άρδευσης του Δήμου Παγγαίου
Τ.Ο.Ε.Β. 1 ^{ου} Αρδευτικού Δικτύου
Τ.Ο.Ε.Β. Αγίου Ιωάννη
Τ.Ο.Ε.Β. Αλιστράτης (διανομαρχιακός)
Τ.Ο.Ε.Β. Βοϊράνης (διανομαρχιακός)
Τ.Ο.Ε.Β. Δημητριτσίου (Στρυμωνικού-Δημητριτσίου)
Τ.Ο.Ε.Β. Δυτικής Διώρυγας
Τ.Ο.Ε.Β. Επαρχίας Φυλλίδας
Τ.Ο.Ε.Β. Κ. Αγρού-Φωτολίβους
Τ.Ο.Ε.Β. Κουδουνιών & Νοτίου Δράμας
Τ.Ο.Ε.Β. Λεκανοπεδίου-Κ. Νευροκοπίου
Τ.Ο.Ε.Β. Ν. Αμισού
Τ.Ο.Ε.Β. Νέου Σκοπού
Τ.Ο.Ε.Β. Νεοχωρίου Σερρών
Τ.Ο.Ε.Β. Νιγρίτας
Τ.Ο.Ε.Β. Πιερίας Κοιλιάδος
Τ.Ο.Ε.Β. Προβατά Σερρών
Τ.Ο.Ε.Β. Προσοτσάνης
Τ.Ο.Ε.Β. Ρέμβης
Τ.Ο.Ε.Β. Σιδηροκάστρου
Τ.Ο.Ε.Β. Σιταγρών-Μυλοποτάμου

Πάροχοι νερού για άρδευση στη ΛΑΠ του ΥΔ EL11
Τ.Ο.Ε.Β. Φιλίππων
Τ.Ο.Ε.Β. Ψυχικού-Πεθελινού

3.1.6.3 Βιομηχανικές Περιοχές

Στο Υδατικό Διαμέρισμα 11 εντοπίζονται 3 Βιομηχανικές Περιοχές (ΒΙ.ΠΕ.)²: Καβάλας, Δράμας και Σερρών. Ο σχεδιασμός, η ανάπτυξη, η εκμετάλλευση και η διαχείριση βιομηχανικών περιοχών (ΒΙ.ΠΕ. – ΒΕ.ΠΕ. – ΒΙΟ.ΠΑ.) και Επιχειρηματικών πάρκων (Ε.Π.) αποτελεί κύριο αντικείμενο της ΕΤΒΑ ΒΙ.ΠΕ. ΑΕ. Έτσι, η διαχείριση των συστημάτων υδροδότησης των βιομηχανικών περιοχών γίνεται από την ΕΤΒΑ ΒΙ.ΠΕ. ΑΕ.

Πίνακας 3.5. Πάροχοι νερού για βιομηχανική χρήση στη ΛΑΠ του ΥΔ EL11

Πάροχοι νερού για βιομηχανική χρήση στη ΛΑΠ του ΥΔ EL11
ΛΑΠ Στρυμόνα (EL11R06)
ΕΤΒΑ ΒΙ.ΠΕ. ΑΕ.
Πάροχοι υπηρεσιών ύδρευσης / αποχέτευσης*

*βλ. αντίστοιχο πίνακα παρόχων υπηρεσιών ύδρευσης / αποχέτευσης

3.1.7 Τιμολογιακή Πολιτική

3.1.7.1 Τιμολογιακή πολιτική και κανονιστικό πλαίσιο

Η ευθύνη για την ισχύουσα τιμολογιακή πολιτική των υπηρεσιών ύδρευσης και αποχέτευσης μοιράζεται ανάμεσα στην Ε.Ε., την κεντρική κυβέρνηση και τους δήμους. Η Ε.Ε. θέτει το πλαίσιο για την ποιότητα νερού και τη διαχείριση των υδατικών πόρων. Η οργάνωση της παροχής των υπηρεσιών ύδρευσης και αποχέτευσης, όμως, παραμένει στη δικαιοδοσία των κρατών – μελών. Η κεντρική κυβέρνηση παίζει σημαίνοντα ρόλο στον τομέα θέτοντας, ανάμεσα σε άλλα, το νομικό πλαίσιο για την τιμολογιακή πολιτική (ήδη εκδόθηκε η αριθμ. οικ. 135275/22.05.2017 Απόφαση για τους γενικούς κανόνες κοστολόγησης και τιμολόγησης υπηρεσιών ύδατος). Οι δήμοι, οι οποίοι από το νόμο παρέχουν τις υπηρεσίες, φέρουν την ευθύνη εφαρμογής. Ανάλογα κατανέμεται και η ευθύνη στην περίπτωση της παροχής υπηρεσιών αρδευτικού νερού, με την ευθύνη εφαρμογής να βαρύνει την τοπική αυτοδιοίκηση Α΄ βαθμού. Παρακάτω παρουσιάζονται συνοπτικά οι εμπλεκόμενοι φορείς υπεύθυνοι για την τιμολογιακή πολιτική στον τελικό καταναλωτή:

3.1.7.2 ΔΕΥΑ

Οι Δ.Ε.Υ.Α. είναι Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) κοινωφελούς χαρακτήρα που λειτουργούν με τους κανόνες ιδιωτικής οικονομίας (άρθρο 1 παρ. 1 Ν. 1069/80). Ταυτόχρονα και σύμφωνα με το Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα (Ν. 3463/2006) οι Δ.Ε.Υ.Α. είναι δημοτικές επιχειρήσεις ειδικού σκοπού (αρ.252 παρ. 4 του Ν. 3463/2006).

Οι Δ.Ε.Υ.Α. εξαιρούνται από το δημόσιο τομέα σύμφωνα με το άρθρο 50 παρ. 1 του Ν. 1892/90. Παρόλο που οι Δ.Ε.Υ.Α. εξαιρούνται από το δημόσιο τομέα, εφαρμόζονται σ' αυτές τις διατάξεις που

² Βιομηχανική Περιοχή (ΒΙ.ΠΕ.) είναι ο χώρος, ο οποίος καθορίζεται, οριοθετείται, πολεοδομείται και οργανώνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 2545/1997 προκειμένου να λειτουργήσει ως χώρος υποδοχής κάθε βιομηχανικής και βιοτεχνικής δραστηριότητας.

αφορούν στο δημόσιο τομέα εφόσον όμως στα σχετικά νομοθετήματα υπάρχει ειδική πρόβλεψη (π.χ. αρ. 1 παρ. 3 του Ν. 2527/97).

Οι Δ.Ε.Υ.Α. από το θεσμικό τους πλαίσιο, τον ν. 1069/80, ανέλαβαν τρεις βασικές υποχρεώσεις: Να εξασφαλίσουν πόσιμο νερό επαρκούς ποσότητας και ποιότητας για τους καταναλωτές, να καθαρίσουν το χρησιμοποιημένο νερό προκειμένου να το απορρίψουν σε κάποιον αποδέκτη και να διευθετήσουν την απορροή των όμβριων υδάτων με στόχο την αντιπλημμυρική προστασία του αστικού ιστού.

3.1.7.2.1 Τιμολογιακή Πολιτική των Δ.Ε.Υ.Α.

Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της Δ.Ε.Υ.Α. που εγκρίνεται από το οικείο Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο καθορίζονται χωριστά τιμολόγια για τις υπηρεσίες ύδρευσης και αποχέτευσης (αρ. 25 παρ. 1 Ν. 1069/80).

Τα έσοδα από τα τέλη των υπηρεσιών ύδρευσης και αποχέτευσης πρέπει υποχρεωτικά να καλύπτουν τις αναγκαίες δαπάνες προσωπικού, λειτουργίας και συντήρησης των δικτύων, τις αποσβέσεις των παγίων εγκαταστάσεων και τα τοκοχρεωλύσια των συναφθέντων δανείων (αρ.25 παρ. 2 Ν. 1069/80).

Τα έσοδα από τα τέλη επιτρέπεται να υπερβαίνουν τις δαπάνες του αρ. 25 παρ. 2 για την εκτέλεση έργων σύμφωνα με τον σκοπό της επιχείρησης μετά την πάροδο της δεκαετίας όπως αναγράφεται στα άρθρα 11 και 12 του Ν. 1069/80. (Η δεκαετία αφορά στα ειδικά τέλη 80% και 3%). Το ποσοστό καθορίζεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου που εγκρίνεται από το οικείο Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο.

3.1.7.2.2 Διαφοροποίηση τελών της Δ.Ε.Υ.Α.

Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της Δ.Ε.Υ.Α. που εγκρίνεται από το οικείο Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο (α) να καθορίζεται ειδικό τιμολόγιο ύδρευσης και αποχέτευσης για τους κατοίκους των δήμων ή κοινοτήτων που μετέχουν στην επιχείρηση και εξυπηρετούνται με δικό τους δίκτυο ανεξάρτητο από το ενιαίο δίκτυο της επιχείρησης καθώς επίσης και (β) να θεσπίζονται διαφορετικά τιμολόγια ανά περιοχές ανάλογα με τα εκτελούμενα έργα ή με το κόστος λειτουργίας των εγκαταστάσεων της περιοχής (αρ. 26, Ν. 1069/80).

Σύμφωνα με τα παραπάνω απαγορεύεται η διαφοροποίηση της τιμολογιακής πολιτικής των Δ.Ε.Υ.Α. με εξαίρεση τις προαναφερθείσες περιπτώσεις.

Επίσης, είναι δυνατή η διαφοροποίηση της τιμολογιακής πολιτικής της Δ.Ε.Υ.Α. με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου με την οποία μπορεί να καθορίζεται ειδικό μειωμένο τιμολόγιο ύδρευσης για τις πολύτεχνες οικογένειες σύμφωνα με το αρ. 18 παρ. 4 του Ν. 2946/2001.

3.1.7.2.3 Ειδικό τέλος 80%

Το ειδικό τέλος για την μελέτη και κατασκευή έργων ύδρευσης και αποχέτευσης επιβάλλεται για μια δεκαετία από τη σύσταση της επιχείρησης σε ποσοστό 80% στην αξία του νερού που καταναλώνεται (αρ. 11 Ν.1069/80). Η δεκαετία ξεκινά από την 1η Ιανουαρίου του επόμενου από την σύσταση της Δ.Ε.Υ.Α. έτους. Σύμφωνα με την γραμματική διατύπωση του αρ. 11 του Ν. 1069/80 η επιβολή του

ειδικού τέλους 80 % είναι υποχρεωτική, ενώ δεν επιτρέπεται η επιβολή του ειδικού τέλους σε ποσοστό μικρότερο του 80%.

Το ειδικό τέλος χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την μελέτη, κατασκευή, ανακατασκευή ή επέκταση έργων ύδρευσης και αποχέτευσης ή την εξόφληση τοκοχρεωλυσιών από δάνεια που συνάπτει η Δ.Ε.Υ.Α.

Η επιβολή του ειδικού τέλους παρατάθηκε σύμφωνα με το Ν. 2065/92 (αρ. 43 παρ. 3) και τον Ν. 3013/2002 (αρ.26 παρ. 3) για μία ακόμα δεκαετία. Η παράταση έλαβε χώρα δύο φορές. Επομένως σήμερα το τέλος 80% ισχύει για όλες της Δ.Ε.Υ.Α

3.1.7.2.4 Ειδικό τέλος 3% (επιχορήγηση άρθρου 43 παρ. 2 ν. 2065/92)

Το έσοδο του αρ.12 του Ν. 1069/80 (3% – ειδικό τέλος επί των εισοδημάτων εξ οικοδομών) καταργήθηκε με την παρ. 2 αρ. 43 Ν. 2065/92 και αντικαταστάθηκε με πίστωση που εγγράφεται κάθε χρόνο στον κρατικό προϋπολογισμό υπέρ των Δ.Ε.Υ.Α. και κατανέμεται σε αυτές με πληθυσμιακά κριτήρια από το επόμενο της σύστασής τους έτος. Η επιχορήγηση των Δ.Ε.Υ.Α. χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την εκτέλεση των έργων τους και την αποπληρωμή τοκοχρεωλυσιών από δάνεια που συνάπτουν.

3.1.7.3 Οργανισμοί Εγγείων Βελτιώσεων (Ο.Ε.Β.)

Οι Οργανισμοί Εγγείων Βελτιώσεων είναι ανεξάρτητα ΝΠΙΔ που συστάθηκαν βάσει του Ν.Δ. 3881/1958 (ΦΕΚ 181Α). Διακρίνονται σε Τοπικούς Οργανισμούς Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ), που είναι Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις – φορείς διαχείρισης έργων για τη διανομή των υδάτων άρδευσης και σε Γενικούς Οργανισμούς Εγγείων Βελτιώσεων (ΓΟΕΒ). Οι ΤΟΕΒ υπάγονται ανά Περιφέρεια σε ΓΟΕΒ. Στο Υδατικό Διαμέρισμα Ανατολικής Μακεδονίας υφίστανται 22 ΤΟΕΒ και ο ΓΟΕΒ Πεδιάδας Σερρών.

3.1.7.3.1 Θεσμικό πλαίσιο

Οι Οργανισμοί Εγγείων Βελτιώσεων (Ο.Ε.Β.) είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (Ν.Δ. 1218/72), εποπτεύονταν από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων (πρώην Γεωργίας), ενώ με το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο (Νόμος 3852/7-6-1010 «Καλλικράτης»), οι Τ.Ο.Ε.Β. λειτουργούν υπό την εποπτεία των Δήμων (αρ 94 του νόμου 3852/7-6-1010) και οι Γ.Ο.Ε.Β. και Οργανισμού Κωπαΐδας υπό την εποπτεία των Περιφερειών (αρ 186 του νόμου 3852/7-6-1010). Υπάγονται στον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα: οι Γ.Ο.Ε.Β. με τη διάταξη του άρθρου 1 παρ. 6 του Ν.1256/82 (ΦΕΚ 65 Α΄) και οι Τ.Ο.Ε.Β. με τη διάταξη του άρθρου 51 παρ. 1 περ. γ του Ν. 1892/1990 (ΦΕΚ 101 Α΄) (Επανοριοθέτηση του Δημόσιου Τομέα).

Οι Ο.Ε.Β. είναι Οργανισμοί κοινής ωφέλειας, έχουν δημόσιο χαρακτήρα λόγω της ανατιθέμενης σε αυτούς από το νόμο άσκησης υπηρεσίας (διοίκηση υδάτων, ρύθμιση χρήσεως αυτών με κανονισμούς άρδευσης, αστυνομία υδάτων κ.λ.π.), επιδιώκουν κοινωφελείς και εν γένει δημόσιους σκοπούς, διακρίνονται σε Τοπικούς Οργανισμούς Εγγείων Βελτιώσεων (Τ.Ο.Ε.Β.), οι οποίοι αποτελούν Γεωργικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις αναγκαστικής μορφής και σε Γενικούς (Γ.Ο.Ε.Β.), οι οποίοι στο σύνολό τους αποτελούν τα υπεύθυνα όργανα για την εκπλήρωση των σκοπών του Ν.Δ. 3881/1958 «Περί Έργων Εγγείων Βελτιώσεων» (ΦΕΚ 181 Α΄).

Έργο των Γ.Ο.Ε.Β. είναι η διοίκηση, συντήρηση, συμπλήρωση και λειτουργία των εγγειοβελτιωτικών έργων Α΄ & Β΄ τάξης και των Τ.Ο.Ε.Β. των έργων Β΄ τάξης. Η λειτουργία όλων των έργων βέβαια σε μια περιοχή είναι αλληλένδετη και απαιτεί ενιαία αντιμετώπιση και ως εκ τούτου οι Γ.Ο.Ε.Β., ως δευτεροβάθμιοι οργανισμοί, συντονίζουν τις επιδιώξεις και ενέργειες των Τ.Ο.Ε.Β. που βρίσκονται στην περιοχή δικαιοδοσίας τους (άρθρο 17 του Ν.Δ. 3881/58).

3.1.7.3.2 Τιμολογιακή Πολιτική των ΟΕΒ

Οι οικονομικοί πόροι των Ο.Ε.Β. καθορίζονται από το νομικό πλαίσιο λειτουργίας τους (άρθρο 15 του Ν.Δ. 3881/1958) και έχουν τη μορφή ανταποδοτικών εισφορών³. Οι εισφορές καταβάλλονται από τους ωφελούμενους αγρότες και τα Νομικά Πρόσωπα της οικείας περιοχής του κάθε Ο.Ε.Β. Οι Ο.Ε.Β. δεν επιχορηγούνται σε τακτική βάση από το Δημόσιο. Κατά την περίοδο ανάπτυξης λειτουργούντων έργων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του Ν. 414/1976 «Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως διατάξεων του Ν.Δ. 3881/1958 «Περί Έργων Εγγείων Βελτιώσεων» ως τούτο ετροποποιήθη μεταγενεστέρως» (ΦΕΚ 212 Α΄) δικαιούνται οικονομικής ενίσχυσης από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων για τις δαπάνες διοίκησης, λειτουργίας και συντήρησης των έργων, η οποία όμως δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για άλλους σκοπούς. Επομένως, οι Ο.Ε.Β. είναι ιδιότυποι οικονομικοί Οργανισμοί κοινής ωφέλειας, με διοικητική αυτοτέλεια και ίδιους προϋπολογισμούς, δεν επιχορηγούνται από το κράτος και τα έσοδα αυτών προέρχονται από ανταποδοτικές εισφορές. Η Διοίκηση των Ο.Ε.Β. ασκείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, από τα Διοικητικά Συμβούλια των Γ.Ο.Ε.Β. και Τ.Ο.Ε.Β.

3.1.7.4 Τιμολόγηση

3.1.7.4.1 Δήμοι και ΔΕΥΑ

Η τιμολόγηση γίνεται από τον φορέα που παρέχει τις υπηρεσίες και βαρύνεται με Φ.Π.Α. (ΔΕΥΑ: 13% επί της αξίας του καταναλισκόμενου νερού και 24% επί του παγίου τέλους και του δικαιώματος χρήσης υπονόμων) και φόρους. Οι πληροφορίες που παρουσιάζονται παρακάτω βασίζονται στα στοιχεία που δόθηκαν από όσους Δήμους και ΔΕΥΑ ανταποκρίθηκαν και αφορούν στα ισχύοντα τιμολόγια και πρακτικές κατά την περίοδο εκπόνησης της μελέτης.

Η καταμέτρηση της κατανάλωσης ύδατος με τη χρήση υδρομετρητών είναι διαδεδομένη στο Υδατικό Διαμέρισμα και η τιμολόγηση πραγματοποιείται περιοδικά βάσει της κατανάλωσης. Ένας υδρομετρητής είναι εγκατεστημένος σε κάθε σύνδεση και αφορά νοικοκυριό (μονοκατοικία ή κάθε διαμέρισμα πολυκατοικίας ξεχωριστά) ή μονάδα (επαγγελματική, δημόσια ή άλλη).

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, η συχνότητα τιμολόγησης παρουσιάζει έντονη διαφοροποίηση (σε κάποιες περιοχές εκδίδεται ετησίως). Συνήθως, το τιμολόγιο χωρίζεται σε κατηγορίες όπως Γενικό Τιμολόγιο – Οικιακή Χρήση, Βιομηχανικό – Επαγγελματικό Τιμολόγιο και άλλα ειδικά τιμολόγια (π.χ. Δημόσιο – Δημοτικό – ΝΠΔΔ, Φιλανθρωπικό, Πυροσβεστικό κλπ), ενώ σε μερικές περιοχές εφαρμόζεται ενιαίο τιμολόγιο. Γενικά η χρέωση της κατανάλωσης ύδατος γίνεται βάσει κλιμακωτού τιμολογίου με κάθε κλίμακα κατανάλωσης να χρεώνεται υψηλότερη τιμή ανά κυβικό

³ Άρθρ.15.-1. Πόροι των Ο.Ε.Β. είναι αι κατά το άρθρ. 10 στρεμματικά εισφοραί και τέλη, τα αρδευτικά τέλη ή το αντίτιμον χρήσεως αρδευτικού ύδατος, τα κατά την παρ. 1ε΄ του άρθρ. 14 μισθώματα και δικαιώματα, το προϊόν δανείων του Δημοσίου ή ετέρων πιστωτικών Ιδρυμάτων, ως και παν άλλο προβλεπόμενον υπό του Καταστατικού αυτών έσοδον.

από την προηγούμενή της (increasing-block tariff), ενώ οι κλίμακες και το επίπεδο χρέωσης ανά κλίμακα διαφοροποιούνται σημαντικά μέσα στο Υδατικό Διαμέρισμα. Υπάρχει όμως περίπτωση όπου υφίσταται μόνο μία κλίμακα, κυρίως αφορά μικρούς οικισμούς.

Επίσης μεγάλη διαφοροποίηση παρουσιάζει και η χρέωση του παγίου τέλους. Συνήθως χρεώνεται ένα πάγιο τέλος ανά σύνδεση, ανεξάρτητο από την τελική κατανάλωση, το οποίο σε μερικές περιπτώσεις μπορεί να καλύπτει και την πρώτη κλίμακα κατανάλωσης.

Οι υπηρεσίες αποχέτευσης χρεώνονται όταν παρέχονται και υπολογίζονται ως ποσοστό επί της χρέωσης του νερού ή ως μία χρέωση σε € ανά κυβικό καταναλισκόμενου νερού ύδρευσης. Συνήθως χρεώνεται και ένα πάγιο τέλος.

Επίσης οι φορείς που παρέχουν υπηρεσίες ύδρευσης και αποχέτευσης χρεώνουν τέλη σύνδεσης με το δίκτυο ύδρευσης και με το δίκτυο αποχέτευσης καθώς και διάφορα πρόστιμα, όπως παράνομης υδροληψίας κλπ.

Οι φορείς παροχής υπηρεσιών ύδρευσης-αποχέτευσης είτε ακολουθούν ενιαίο τιμολόγιο σε όλη την περιοχή ευθύνης τους ή υφίστανται περισσότερα από ένα ισχύοντα τιμολόγια για διάφορους οικισμούς τους.

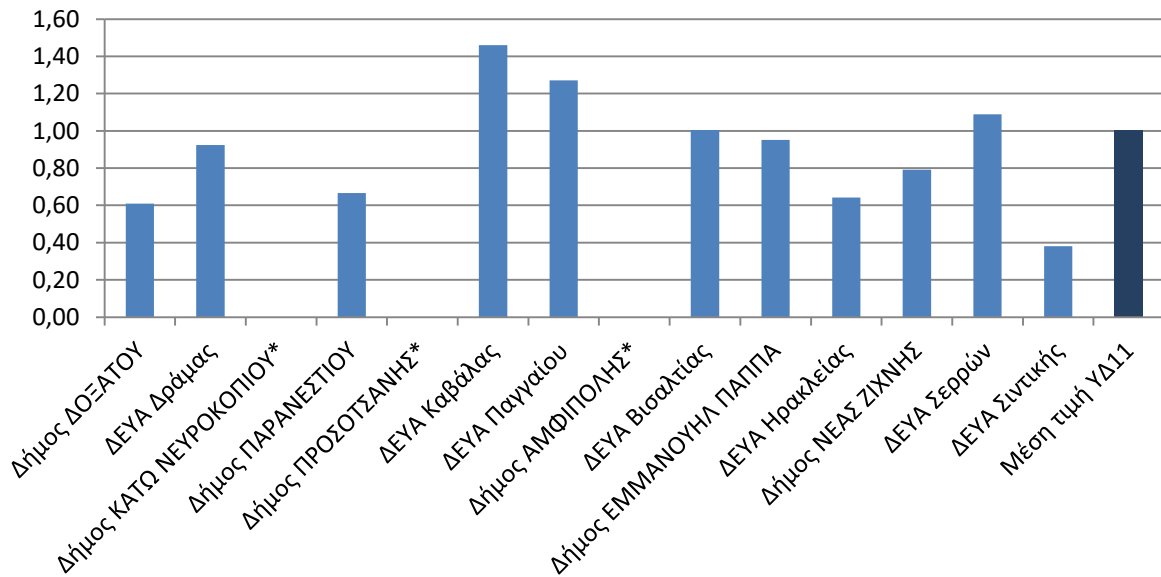
Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται για κάθε φορέα η μέση τιμή-έσοδο ανά κυβικό καταναλισκόμενου (στους μετρητές) νερού.

Πίνακας 3.6. Μέση τιμή-έσοδο ανά κυβικό καταναλισκόμενου (στους μετρητές) νερού

Φορέας	Μέση τιμή
Δήμος ΔΟΞΑΤΟΥ	0,61
ΔΕΥΑ Δράμας	0,92
Δήμος ΚΑΤΩ ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ*	
Δήμος ΠΑΡΑΝΕΣΤΙΟΥ	0,67
Δήμος ΠΡΟΣΟΤΣΑΝΗΣ*	
ΔΕΥΑ Καβάλας	1,46
ΔΕΥΑ Παγγαίου	1,27
Δήμος ΑΜΦΙΠΟΛΗΣ*	
ΔΕΥΑ Βισαλτίας	1,00
Δήμος ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΠΑΠΠΑ	0,95
ΔΕΥΑ Ηρακλείας	0,64
Δήμος ΝΕΑΣ ΖΙΧΝΗΣ	0,79
ΔΕΥΑ Σερρών	1,09
ΔΕΥΑ Σιντικής	0,38
Μέση τιμή ΥΔ11	1,00

Πηγή: Φορείς. * Φορείς που δεν παρείχαν στοιχεία

Διάγραμμα 3.12. Μέση τιμή-έσοδο ανά κυβικό καταναλισκόμενο (στους μετρητές) νερού

Πηγή: Φορείς. * Φορείς που δεν παρέιχαν στοιχεία

3.1.7.4.2 ΟΕΒ

Η τιμολογιακή πολιτική των ΟΕΒ διαφοροποιείται αρκετά στο Υδατικό Διαμέρισμα, αλλά γενικά περιλαμβάνει τα στραγγιστικά τέλη, τα αρδευτικά τέλη και τις στρεμματικές εισφορές.

Στον παρακάτω πίνακα και διαγράμματα παρουσιάζονται για κάθε φορέα η μέση τιμή-έσοδο ανά κυβικό καταναλισκόμενο νερού και αρδευομένου στρέμματος.

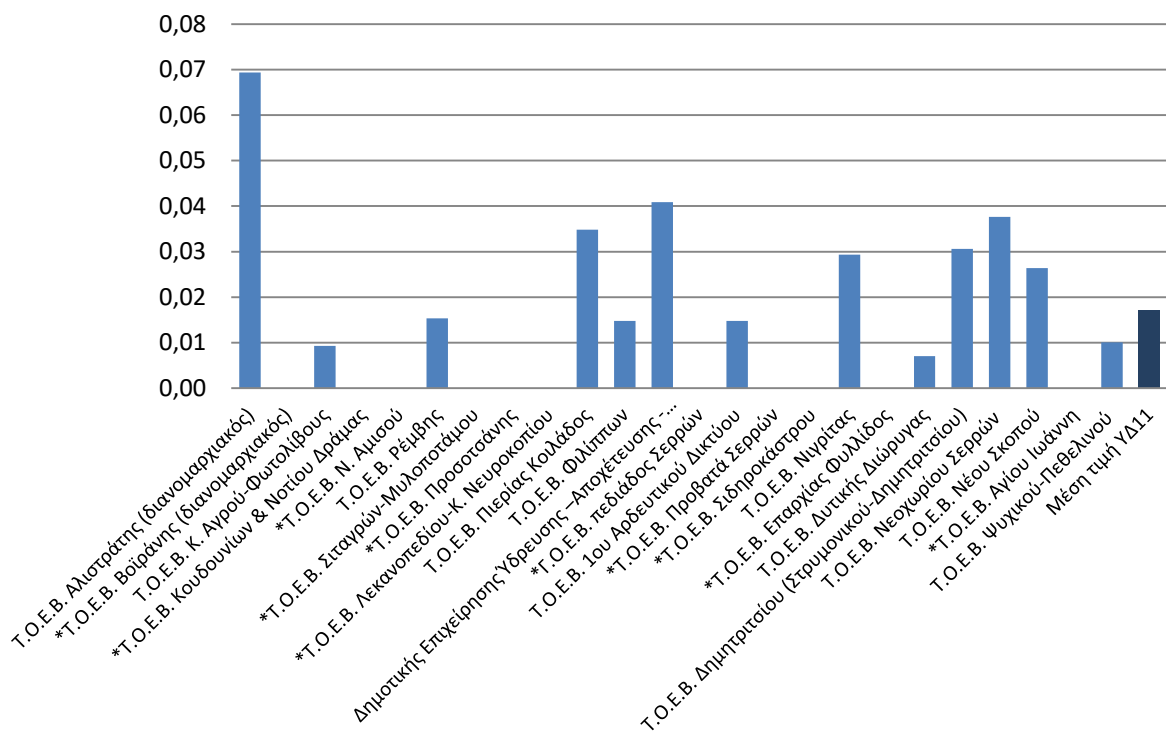
Πίνακας 3.7. Μέση τιμή-έσοδο

Φορέας	Μοναδιαίο έσοδο € ανά m ³	Μοναδιαίο έσοδο € ανά αδρευόμενο στέμμα
Τ.Ο.Ε.Β. Αλιστράτης (διανομαρχιακός)	0,0694	10,97
*Τ.Ο.Ε.Β. Βοϊράνης (διανομαρχιακός)		
Τ.Ο.Ε.Β. Κ. Αγρού-Φωτολίβους	0,0093	5,78
*Τ.Ο.Ε.Β. Κουδουνίων & Νοτίου Δράμας		
*Τ.Ο.Ε.Β. Ν. Αμισού		
Τ.Ο.Ε.Β. Ρέμβης	0,0153	9,54
*Τ.Ο.Ε.Β. Σιταγρών-Μυλοποτάμου		
*Τ.Ο.Ε.Β. Προσοτσάνης		
*Τ.Ο.Ε.Β. Λεκανοπεδίου-Κ. Νευροκοπίου		
Τ.Ο.Ε.Β. Πιερίας Κουλάδος	0,0348	9,19
Τ.Ο.Ε.Β. Φιλίππων	0,0148	9,19
Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης –Αποχέτευσης - Άρδευσης του Δήμου Παγγαίου	0,0409	14,73
*Γ.Ο.Ε.Β. πεδιάδος Σερρών		
Τ.Ο.Ε.Β. 1 ^{ου} Αρδευτικού Δικτύου	0,0148	9,19
*Τ.Ο.Ε.Β. Προβατά Σερρών		
*Τ.Ο.Ε.Β. Σιδηροκάστρου		

Φορέας	Μοναδιαίο έσοδο € ανά m ³	Μοναδιαίο έσοδο € ανά αδρευόμενο στέμμα
Τ.Ο.Ε.Β. Νιγρίτας	0,0293	18,23
*Τ.Ο.Ε.Β. Επαρχίας Φυλλίδος		
Τ.Ο.Ε.Β. Δυτικής Διώρυγας	0,0071	4,40
Τ.Ο.Ε.Β. Δημητριτσίου (Στρυμονικού-Δημητριτσίου)	0,0306	18,07
Τ.Ο.Ε.Β. Νεοχωρίου Σερρών	0,0377	23,41
Τ.Ο.Ε.Β. Νέου Σκοπού	0,0264	16,40
*Τ.Ο.Ε.Β. Αγίου Ιωάννη		
Τ.Ο.Ε.Β. Ψυχικού-Πεθελινού	0,0100	6,24
Μέση τιμή ΥΔ11	0,0171	10,21

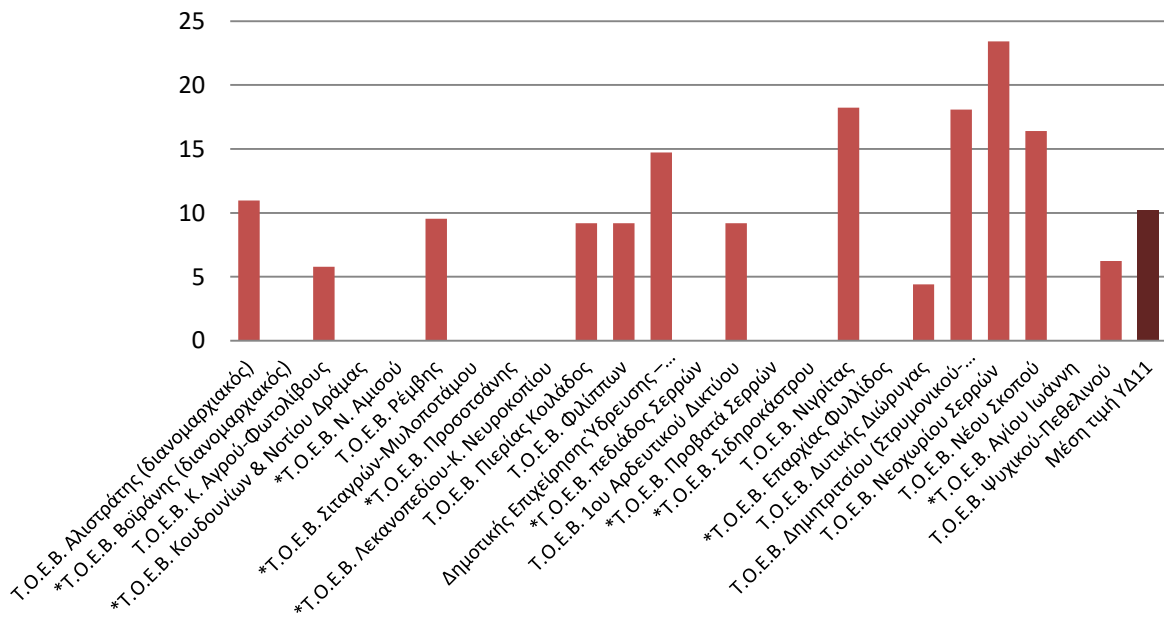
Πηγή: Φορείς. * Φορείς που δεν παρέχουν στοιχεία

Διάγραμμα 3.13. Μέση τιμή-έσοδο ανά κυβικό

Πηγή: Φορείς. * Φορείς που δεν παρέχουν στοιχεία

Διάγραμμα 3.14. Μέση τιμή-έσοδο ανά στρέμμα

Πηγή: Φορείς. * Φορείς που δεν παρείχαν στοιχεία

3.1.7.5 Γενικοί Κανόνες Κοστολόγησης

Με την Αριθμ. οικ. 135275/22.05.2017 Απόφαση (ΦΕΚ 1751 Τεύχος Δεύτερο, 22.05.2017) εγκρίθηκαν οι γενικοί κανόνες κοστολόγησης και τιμολόγησης υπηρεσιών ύδατος. Μέθοδος και διαδικασίες για την ανάκτηση κόστους των υπηρεσιών ύδατος στις διάφορες χρήσεις του.

Σκοπός της απόφασης είναι η έγκριση γενικών κανόνων κοστολόγησης και τιμολόγησης των υπηρεσιών ύδατος για διάφορες χρήσεις και κανόνων και μέτρων βελτίωσης των υπηρεσιών αυτών, καθώς και ο καθορισμός των διαδικασιών και της μεθόδου ανάκτησης του κόστους των υπηρεσιών αυτών, συμπεριλαμβανομένου του περιβαλλοντικού κόστους και του κόστους υδατικού πόρου, σύμφωνα με το άρθρο 8 σε συνδυασμό με το άρθρο 12 του π.δ. 51/2007, όπως ισχύει, ώστε να επιτυγχάνεται η βιώσιμη χρήση και η βελτίωση της κατάστασης των υδάτων, σύμφωνα με τους περιβαλλοντικούς στόχους του άρθρου 4 του ανωτέρων π.σ. και να διασφαλίζεται ο συνταγματικά κατοχυρωμένος δημόσιος χαρακτήρας του νερού ως κοινωνικό αγαθό απολύτως απαραίτητο για τη διαβίωση του ανθρώπου.

Ειδικότερα η απόφαση έχει ως κύριο στόχο να διασφαλίζει:

- A) ότι η τιμολογιακή πολιτική για το νερό παρέχει επαρκή κίνητρα στους χρήστες για την αποδοτική χρήση των υδατικών πόρων και,
- B) επαρκή συνεισφορά των διαφορών (sic) χρήσεων του νερού στην ανάκτηση του κόστους των υπηρεσιών ύδρευσης σε ποσοστό που καθορίζεται στα εγκεκριμένα σχέδια διαχείρισης λεκανών απορροής ποταμών λαμβάνοντας υπόψη, όπου απαιτείται, τις κοινωνικές, περιβαλλοντικές και οικονομικές επιπτώσεις της αποκατάστασης καθώς και τις γεωγραφικές και κλιματικές συνθήκες.

3.1.8 Κίνητρα στους χρήστες από τους παρόχους

Κίνητρα αποδοτικής χρήσης των υδατιών πόρων δίνονται κυρίως στους χρήστες ύδρευσης μέσω της καταμέτρησης και της τιμολογιακής πολιτικής. Οι τελικοί χρήστες ύδρευσης πληρώνουν σύμφωνα με την κατανάλωση που καταγράφεται στους μετρητές και σύμφωνα με κλιμακωτό τιμολόγιο που αποφασίζουν οι πάροχοι. Το ειδικό τέλος 80% (όπου εφαρμόζεται) διαμορφώνει την τελική τιμολόγηση και μπορεί να θεωρηθεί ότι καλύπτει περιβαλλοντικό κόστος και κόστος πόρου.

Στην αγροτική χρήση νερού το κόστος άντλησης ιδιωτικών γεωτρήσεων αποτελεί κίνητρο αποδοτικότερης χρήσης. Αντίθετα οι πάροχοι αγροτικής χρήσης με την υφιστάμενη τιμολογιακή πολιτική ανά στρέμμα και τύπο καλλιέργειας δεν δίνουν ισχυρά κίνητρα αποδοτικής χρήσης.

3.2 Ανάγκες και Απολήψεις Νερού

Οι χρήσεις νερού διακρίνονται στην *Υδρευση* όπου περιλαμβάνονται και οι δραστηριότητες του τριτογενή τομέα της οικονομίας, τις δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα της οικονομίας, *Αγροτική χρήση*, δηλαδή την άρδευση και την κτηνοτροφία και τις δραστηριότητες του δευτερογενούς τομέα της οικονομίας, *Βιομηχανική χρήση*, δηλαδή τη βιομηχανία και τις λοιπές επαγγελματικές χρήσεις⁴. Στο Υδατικό Διαμέρισμα 11, το μεγαλύτερο ποσοστό αναγκών και απολήψεων νερού αντιστοιχεί στην γεωργική δραστηριότητα. Η ζήτηση στους υπόλοιπους τομείς της οικονομίας είναι σαφώς μικρότερη.

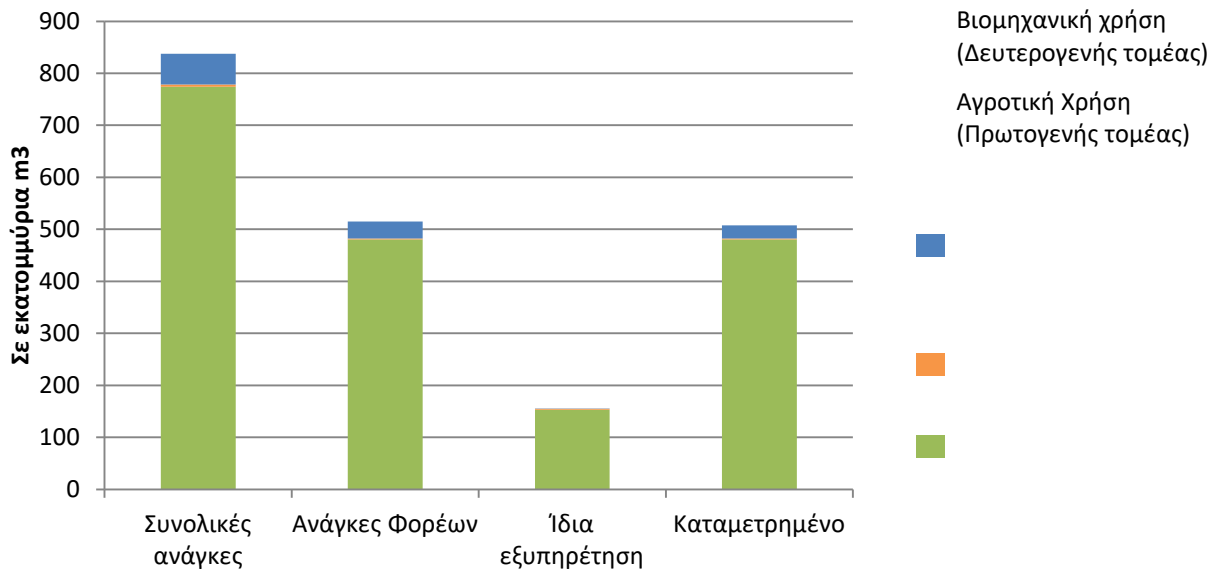
Στον πίνακα και διάγραμμα που ακολουθούν παρουσιάζονται οι συνολικές ανάγκες και απολήψεις ύδατος του Υδατικού Διαμερίσματος Ανατολικής Μακεδονίας (EL11), όπως εκτιμήθηκαν αναλυτικά και στο τεύχος *Παραδοτέο Π.05: Ανάλυση ανθρωπογενών πιέσεων και των επιπτώσεών τους στα επιφανειακά και υπόγεια υδατικά συστήματα*.

Πίνακας 3.8. *Ισοζύγιο χρήσης υδατικών πόρων (EL11)*

Χρήση	Σε εκατομμύρια m ³	Συνολικές ανάγκες	Διαρροές - Δημόσια ατιμολόγητη χρήση	Ανάγκες τελικών χρηστών			Καταμετρημένο	Στρέμματα που αρδεύονται (σε χιλιάδες)
				Σύνολο	Φορέων	Ίδια εξυπηρέτηση		
Αγροτική χρήση (Πρωτογενής τομέας)		774,48	140,82	633,66	480,39	153,28	480,39	804,68
Βιομηχανική χρήση (Δευτερογενής τομέας)		4,13	0,83	3,30	1,83	1,47	1,83	
Χρήση Ύδρευση (Κοινοί καταναλωτές και τριτογενής τομέας)		58,87	25,23	33,64	32,64	1,00	25,33	
Σύνολο		837,48	166,87	670,61	514,86	155,75	507,54	

Διάγραμμα 3.1. *Ισοζύγιο χρήσης υδατικών πόρων (EL11)*

⁴ Χρήσεις όπως ορίζονται στο Παράρτημα Ι της κοινής υπουργικής απόφασης 146896/2014 (Β' 2878) και στο Άρθρο 2, παράγραφος 1 της κοινής υπουργικής απόφασης 135275/2017 (Β' 1751) Χρήση Ύδρευση (Κοινοί καταναλωτές και τριτογενής τομέας)

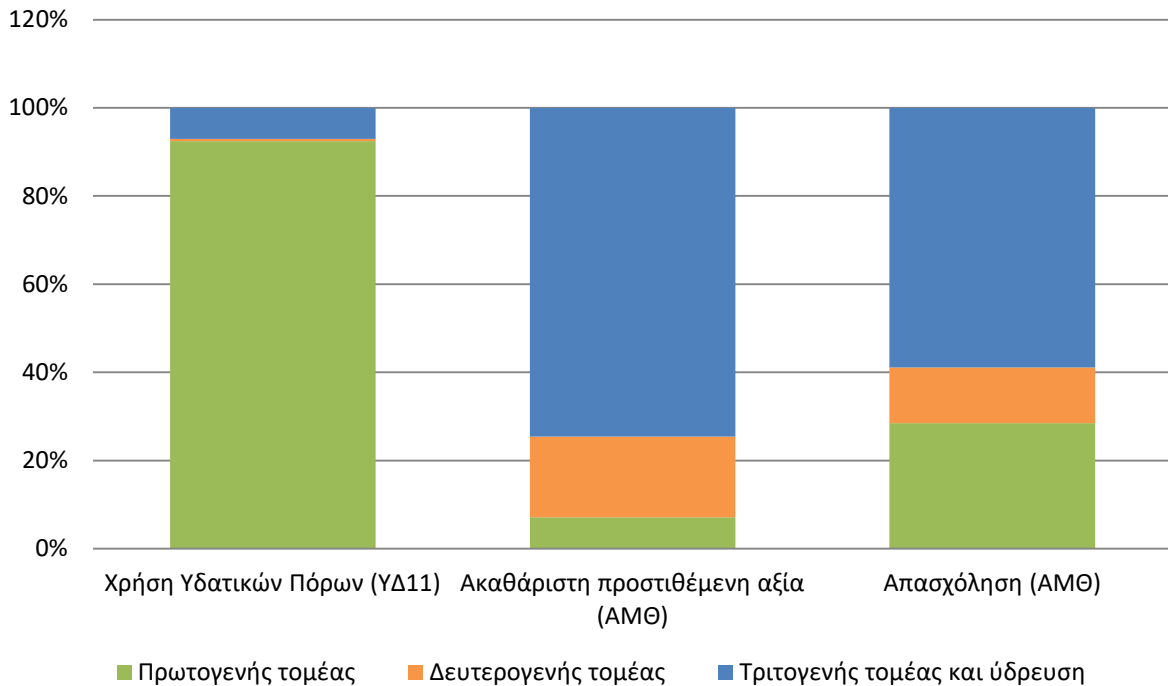
3.3 Συνοπτική παρουσίαση της οικονομικής σημασίας των χρήσεων υδατικών πόρων

Τα παραπάνω μαζί με τη χρήση υδατικών πόρων συνοψίζονται στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζοντας την οικονομική σημασία των χρήσεων ύδατος:

Πίνακας 3.9. Οικονομική σημασία των χρήσεων υδατικών πόρων

	Έτος	Αγροτική χρήση - Πρωτογενής τομέας	Βιομηχανική χρήση - Δευτερογενής τομέας	Χρήση Ύδρευση - Τριτογενής τομέας και ύδρευση
Χρήση Υδατικών Πόρων (ΥΔ11)		92,48%	0,49%	7,03%
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (ΑΜΘ)	2014	7,10%	18,32%	74,58%
Απασχόληση (ΑΜΘ)	2014	28,50%	12,63%	58,86%

Διάγραμμα 3.1. Οικονομική σημασία των χρήσεων υδατικών πόρων στο Υδατικό Διαμέρισμα ΕΛ11

Επίσης εκτιμήθηκαν οι ακόλουθοι δείκτες:

Σύνολο πληθυσμού (απογραφή 2011)	399.634
Σύνολο απολήψεων (m ³ /έτος)	837.479.421,21
m ³ /άτομο	2.095,62

Τομείς	Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία κατά κλάδο 2014	Συνολικές Απολήψεις Νερού (m ³ /έτος)	m ³ /1.000 € Ακαθάριστη Προστιθέμενης Αξίας
Αγροτική χρήση (Πρωτογενής τομέας)	354.005.981	774.481.309,81	2.187,76
Βιομηχανική χρήση (Δευτερογενής τομέας)	794.623.329	4.126.250,00	5,19
Χρήση Ύδρευση (Τριτογενής τομέας)	2.854.197.322	58.871.861,40	20,63
Σύνολο	4.002.826.632	837.479.421,21	209,22

3.3.1 Προσδιορισμός Υδατικών Συστημάτων με Ιδιαίτερη Οικονομική Σημασία ανά Λεκάνη Απορροής Ποταμού

Από την παραπάνω ανάλυση προκύπτει ότι ο τριτογενής τομέας είναι σημαντικότερος στην οικονομία της περιοχής μελέτης, καθώς εμφανίζει υψηλότερη συμμετοχή τόσο στο ΑΕΠ όσο και στην απασχόληση. Λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία του παραδοτέου Π.5 με έμφαση στο Κεφάλαιο 5 Ανάγκες και Απολήψεις Νερού προκύπτει ο παρακάτω πίνακας όπου παρουσιάζονται τα τρία πρώτα ΥΣ ανά ΛΑΠ που συνεισφέρουν στον τριτογενή τομέα και την ύδρευση της περιοχής – χρήση Ύδρευση.

Πίνακας 3.10. Υδατικά Συστήματα με Ιδιαίτερη Οικονομική Σημασία ανά Λεκάνη Απορροής Ποταμού στον τριτογενή τομέα της οικονομίας – Χρήση Ύδρευση

Κωδικός Υπολεκάνης ΥΣ	Ονομασία ΥΣ
EL1106C0003N, EL1106C0004N	ΝΕΑ ΠΕΡΑΜΟΣ, ΔΥΤ. ΚΟΛΠΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ
EL1106R0002100239H	ΕΡΥΘΡΟΡΡΕΜΑ Ρ.
EL1106R0002060422H	ΞΗΡΟΠΟΤΑΜΟΣ Π.

Ο πρωτογενής τομέας της οικονομίας, αν και δεν είναι ο σημαντικότερος για την οικονομία της περιοχής, βρίσκεται σε θέση υψηλότερη του μέσου όρου της χώρας ως προς το ΑΕΠ και στην απασχόληση. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται τα τρία πρώτα ΥΣ ανά ΛΑΠ που συνεισφέρουν στον πρωτογενή τομέα της περιοχής – αγροτική χρήση.

Πίνακας 3.11. Υδατικά Συστήματα με Ιδιαίτερη Οικονομική Σημασία ανά Λεκάνη Απορροής Ποταμού στον πρωτογενή τομέα της οικονομίας – Αγροτική χρήση

Κωδικός Υπολεκάνης ΥΣ	Ονομασία ΥΣ
EL1106R0002000028H	ΣΤΡΥΜΟΝΑΣ Π.
EL1106R0002060217A	ΤΑΦΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΩΝ
EL1106R0002060293A	ΤΑΦΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΩΝ

4 ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΎΔΑΤΟΣ

4.1 Γενικά – Μεθοδολογικά Θέματα

Η Οδηγία 2000/60 δημιουργεί ένα πλαίσιο προστασίας των υδατικών πόρων στοχεύοντας στην επίτευξη καλής κατάστασης όλων των υδάτινων σωμάτων σε επίπεδο λεκάνης απορροής ποταμού μέχρι τον Δεκέμβριο του 2015 (με πιθανές παρατάσεις). Η καλή κατάσταση καθορίζεται από οικολογικά, χημικά και ποσοτικά κριτήρια, τα οποία περιγράφονται λεπτομερώς στα παραρτήματα της Οδηγίας.

Ένα από τα κύρια εργαλεία, που εισάγει για πρώτη φορά στον τομέα των νερών η Οδηγία Πλαίσιο, είναι η ανάκτηση του πλήρους κόστους των υπηρεσιών νερού, ορίζοντας ως συνιστώσες αυτού όχι μόνο το οικονομικό κόστος, αλλά και το περιβαλλοντικό κόστος και το κόστος των φυσικών πόρων.

Το άρθρο 9.1 της Οδηγίας δηλώνει ότι: "Τα Κράτη Μέλη λαμβάνουν υπόψη την αρχή της ανάκτησης του κόστους των υπηρεσιών ύδατος, συμπεριλαμβανομένου του κόστους για το περιβάλλον και τους φυσικούς πόρους, λαμβάνοντας υπόψη την οικονομική ανάλυση που διεξάγεται σύμφωνα με το παράρτημα ΙΙΙ, και ειδικότερα σύμφωνα με την αρχή "ο ρυπαίνων πληρώνει".

Πιο συγκεκριμένα και σύμφωνα με την Απόφαση 135275/22.05.2017, στην Ελλάδα:

- Το **χρηματοοικονομικό κόστος**, αφορά στα χρηματοοικονομικά έξοδα (κόστος κεφαλαίου, κόστος ευκαιρίας και κόστος λειτουργίας – εργατικά, ενέργεια, έξοδα διοίκησης, κ.λπ.) που είναι απαραίτητα για τη συλλογή, τη μεταφορά, την επεξεργασία και τη διανομή του νερού. Ο προσδιορισμός του χρηματοοικονομικού κόστους παρουσιάζεται στο Παράρτημα Ι της Απόφασης.
- Το **κόστος φυσικών πόρων** ή κόστος ευκαιρίας, αφορά στο κόστος άλλων εναλλακτικών χρήσεων του ύδατος, οι οποίες είναι αναγκαίες σε περίπτωση που το Υδατικό Σύστημα (ΥΣ) χρησιμοποιείται πέραν του ρυθμού της φυσικής του αναπλήρωσης. Ο προσδιορισμός του κόστους πόρου παρουσιάζεται στο Παράρτημα ΙΙΙ της Απόφασης και σχετίζεται με τα Συμπληρωματικά Μέτρα που προτείνονται ανά Υδατικό σύστημα ή ομάδα αυτών.
- Το **περιβαλλοντικό κόστος** αφορά στο κόστος της απόκλισης της κατάστασης των υδάτων από την καλή κατάσταση, η οποία απαιτείται για τη βιώσιμη χρήση του υδατικού πόρου σύμφωνα με τους περιβαλλοντικούς στόχους του άρθρου 4 του π.δ. 51/2007. Ο προσδιορισμός του περιβαλλοντικού κόστους παρουσιάζεται στο Παράρτημα ΙΙ της Απόφασης και σχετίζεται με τα Συμπληρωματικά Μέτρα που προτείνονται ανά Υδατικό σύστημα ή ομάδα αυτών.

4.2 Υπολογισμός Κόστους

Ο υπολογισμός του κόστους είναι σημαντικός για διάφορα τμήματα της οικονομικής ανάλυσης. Η αρχή της ανάκτησης του κόστους των υπηρεσιών ύδατος, συμπεριλαμβανόμενων περιβαλλοντικού κόστους και κόστους φυσικού πόρου, λαμβάνεται υπόψη προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι

επιτυγχάνεται μια επαρκής συμβολή στην ανάκτηση του κόστους των υπηρεσιών ύδατος από τις διαφορετικές χρήσεις ύδατος, διακρινόμενες τουλάχιστον στη βιομηχανία, τα νοικοκυριά και τη γεωργία (Άρθρο 9, Παράρτημα ΙΙΙ της Οδηγίας 2000/60).

Η οικονομική ανάλυση του Υδατικού Διαμερίσματος 11 Ανατολικής Μακεδονίας διέκρινε τρεις χρήσεις ύδατος: Αγροτική χρήση με αντιστοίχιση στον πρωτογενή τομέα της οικονομίας (γεωργία, κτηνοτροφία), Βιομηχανική χρήση με αντιστοίχιση στο δευτερογενή τομέα της οικονομίας (βιομηχανία και επαγγελματική χρήση), χρήση Ύδρευση με αντιστοίχιση στον τριτογενή τομέα και κοινούς καταναλωτές (υπηρεσίες και νοικοκυριά).

4.2.1 Το ζήτημα των επιχορηγήσεων

Η αρχή ο ρυπαίνων πληρώνει (PPP) απαιτεί ότι οι χρήστες πληρώνουν σύμφωνα με τις δαπάνες που παράγουν. Εντούτοις, οι επιχορηγήσεις μειώνουν τη συμβολή των χρηστών στο πλήρες κόστος των υπηρεσιών ύδατος και θέτουν εκτός λειτουργίας τα κίνητρα τιμών για την χρησιμοποίηση των πόρων κατά τρόπο βιώσιμο – και τα δύο σημαντικοί στόχοι του άρθρου 9 της Οδηγίας.

Οι επιχορηγήσεις διατίθενται είτε στους προμηθευτές, στους χρήστες ή τους ρυπαίνοντες με διαφορετικούς τρόπους. Μπορούν να πληρωθούν άμεσα από τη κεντρική κυβέρνηση ή από την Ε.Ε.:

- στον προμηθευτή υπηρεσιών ύδατος υπό μορφή επιχορηγήσεων επένδυσης. (επιχορηγήσεις κεφαλαίου, χαμήλωμα σταθερών δαπανών)
- στον προμηθευτή υπηρεσιών ύδατος υπό μορφή επιχορηγήσεων επένδυσης καθώς και λειτουργίας της υποδομής (λειτουργικές επιχορηγήσεις και επενδύσεων, χαμήλωμα μεταβλητών δαπανών)
- στους χρήστες ύδατος (μεταφορές εισοδήματος, χαμήλωμα της τιμής / των τελών που καταβάλλονται από το χρήστη).

Επιπλέον, οι επιχορηγήσεις μπορούν να πληρωθούν έμμεσα από:

- χρήστες/ ρυπαίνοντες, που πληρώνουν τις δαπάνες άλλων χρηστών / ρυπαίνοντων. Επιδότηση μπορεί να προκύψει μεταξύ διαφορετικών χρηστών (νοικοκυριά, γεωργία, βιομηχανία), διαφορετικές περιοχές (ξηρές και υγρές, εποικημένες ή λιγότερο εποικημένες) ή/ και διαφορετικούς τύπους χρηστών (πλούσιος ή φτωχός, μικρός ή μεγάλος χρήστης κλπ).

Όταν οι ομάδες χρηστών πληρώνουν μόνο μέρος των δαπανών μιας υπηρεσίας ύδατος, το υπόλοιπο των δαπανών πρέπει να πληρώνεται ή επιχορηγείται από άλλους. Αυτοί οι άλλοι μπορούν να είναι το γενικό κοινό, που συμβάλει μέσω της γενικής φορολογίας (φορολογικά έσοδα που χρησιμοποιούνται από την κεντρική κυβέρνηση για να επιχορηγήσει την προμήθεια υπηρεσιών ύδατος με τρόπους που περιγράφονται ανωτέρω) ή άλλες ομάδες χρηστών που πληρώνουν ένα μεγαλύτερο μέρος από τις συνολικές δαπάνες (συμπεριλαμβανομένου του περιβαλλοντικού κόστους και του κόστους πόρου) από ότι παράγουν.

Μόλις προσδιοριστούν οι εξωτερικές επιχορηγήσεις, ο γενικός τύπος για τον υπολογισμό του ποσοστού ανάκτησης κόστους για τις υπηρεσίες ύδατος υπολογίζεται ως εξής:

$$\text{CRR} = [(\text{TR} - \text{Επιχορήγηση}) / \text{TC}] * 100\%$$

Όπου: CRR είναι το ποσοστό ανάκτησης κόστους,

TR, τα συνολικά έσοδα,

«Επιχορήγηση» το συνολικό ποσό επιχορηγήσεων που πληρώνονται στην υπηρεσία ύδατος, (επενδύσεων και λειτουργίας). Στην παρούσα ανάλυση οι επιχορηγήσεις επενδύσεων δεν έχουν γνωστοποιηθεί

TC, το οικονομικό κόστος (σε €/έτος) της παρεχόμενης υπηρεσίας ύδατος (χρηματοοικονομικό, περιβαλλοντικό και πόρου). Στην παρούσα χρηματοοικονομική ανάλυση το TC περιλαμβάνει το σύνολο των αποσβέσεων (κόστος κεφαλαίου), χωρίς να υπολογίζονται οι αποσβέσεις των επιχορηγήσεων.

4.3 Ανάκτηση χρηματοοικονομικού κόστους

4.3.1 Συλλογή Στοιχείων

Για τον υπολογισμό του Βαθμού Ανάκτησης Κόστους Υπηρεσιών Ύδατος, βασικό μέλημα της Ομάδας σύνταξης της οικονομικής ανάλυσης ήταν η συλλογή πρωτογενών στοιχείων από όλους τους Φορείς – Παρόχους υπηρεσιών Ύδρευσης (για οικιακή και βιομηχανική χρήση) - Άρδευσης.

Όσον αφορά στη Ύδρευση - Αποχέτευση, χρησιμοποιήθηκε το σχετικό εγκεκριμένο ερωτηματολόγιο και διανεμήθηκε μέσω της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων (ΕΓΥ), σε όλες τις ΔΕΥΑ του Υδατικού Διαμερίσματος και σε όλους τους Δήμους που έχουν τη διαχείριση των υπηρεσιών ύδατος.

Όσον αφορά στην Άρδευση, η συλλογή των στοιχείων έγινε με την αποστολή του εγκεκριμένου ερωτηματολογίου στους αντίστοιχους ΟΕΒ του Υδατικού Διαμερίσματος. Μερικοί εξ αυτών έστειλαν Ισολογισμούς και Αποτελέσματα Χρήσεων.

Με επιστολές του Συμβούλου σε Κεντρικούς Φορείς αναζητήθηκαν στοιχεία που αφορούν στα έργα υποδομών ύδρευσης (φράγματα, ταμιευτήρες και εξωτερικά υδραγωγεία) και χρηματοδοτήθηκαν μέσω ΕΣΠΑ 2007-2013. Οι εντάξεις συνεχιζόμενων έργων στο νέο ΕΣΠΑ δεν θεωρούνται ολοκληρωμένα έργα. Στοιχεία ζητήθηκαν επίσης από την ΕΤΒΑ ΒΙ.ΠΕ. Α.Ε. για τις Βιομηχανικές Περιοχές που διαχειρίζεται.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα Λογιστικά Πρότυπα που τηρούνται από α) τις ΔΕΥΑ, β) τους Δήμους και γ) τους ΤΟΕΒ.

4.3.1.1 Λογιστικό Σχέδιο ΔΕΥΑ

Ο Προϋπολογισμός Εσόδων – Εξόδων της ΔΕΥΑ συντάσσεται και ψηφίζεται σε ετήσια βάση καθώς και ο τελικός Απολογισμός.

Προϋπόθεση για την ομαλή λειτουργία της Οικονομικής Υπηρεσίας της ΔΕΥΑ αποτελεί η τήρηση λογιστικού σχεδίου με τον βαθμό ανάλυσης των λογαριασμών όπως προβλέπεται στη σχετική νομοθεσία. Ενδεικτικό συνοπτικό λογιστικό σχέδιο παρουσιάζεται στη συνέχεια.

Λογαριασμός - Περιγραφή Λογαριασμού

- 10 Εδαφικές Εκτάσεις
- 10.99 Αποσβεσμένες εδαφικές εκτάσεις
- 11 Κτίρια – Εγκ. Κτιρίων – Τεχνικά Έργα
- 11.99 Αποσβεσμένα κτίρια – τεχνικά έργα
- 12 Μηχανήματα – τεχνικές εγκαταστάσεις
- 12.99 Αποσβεσμένα μηχανήματα – τεχνικές εγκ.
- 13 Μεταφορικά μέσα
- 13.99 Αποσβεσμένα μέσα μεταφοράς
- 14 Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός
- 14.99 Αποσβεσμένα έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός
- 15 Ακιν. & προκ/λες κτήσεως παγίων
- 16 Ασωμ. Ακινήτ. Και έξοδα αποσβέσεως
- 16.99 Αποσ/νες ασώματες ακιν/σεις
- 18 Συμ/χες και λοιπές μακρ. Απαιτ.
- 19 Πάγιο ενεργητικό υποκατ/των
- 20 Εμπορεύματα
- 21 Προϊόντα έτοιμα & ημιτελή
- 22 Υποπροϊόντα & υπολλείματα
- 23 Παραγωγή σε εξέλιξη
- 24 Πρώτες και βοηθ. ύλες – υλικ. συσκ.
- 25 Αναλώσιμα υλικά
- 26 Ανταλλακτικά παγίων στοιχείων
- 28 Είδη συσκευασίας
- 29 Αποθέματα υποκαταστημάτων
- 30 Πελάτες
- 31 Γραμμάτια εισπρακτέα
- 32 Παραγγελιές στο εξωτερικό
- 33 Χρεώστες διάφοροι
- 34 Χρεόγραφα
- 35 Λογ/μοι διαχ/σης προκαταβολών
- 36 Μεταβατικοί λ/μοι ενεργητικού
- 38 Χρηματικά διαθέσιμα
- 39 Απαιτήσεις & διαθέσιμα υπ/των
- 40 Κεφάλαιο
- 41 Αποθεματικά επιχορηγήσεις επενδ.
- 41.99 Αποσβέσεις επιχορ. παγίων
- 42 Αποτελέσματα εις νέο
- 43 Ποσά προορ/να αύξηση κεφαλαίου
- 44 Προβλέψεις
- 45 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις
- 48 Λ/μοι συνδέσμου με υποκαταστήματα
- 49 Προβλέψεις υποκαταστημάτων
- 50 Προμηθευτές
- 51 Γραμμάτια πληρωτέα
- 52 Τράπεζες – λ/μοι βραχυ. – υποχρεώσεων
- 53 Πιστωτές διάφοροι
- 54 Υποχρεώσεις από φόρους – τέλη

- 55 Ασφαλιστικοί οργανισμοί
- 56 Μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού
- 58 Λογαριασμοί περιοδικής κατανομής
- 59 Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις υποκαταστημάτων
- 60 Αμοιβές & έξοδα προσωπικού
- 61 Αμοιβές & έξοδα τρίτων
- 62 Παροχές τρίτων
- 63 Φόροι – τέλη
- 64 Διάφορα έξοδα
- 65 Τόκοι και συναφή έξοδα
- 66 Αποσβέσεις πάγιων ενσωματωμένων
- 68 Προβλέψεις εκμεταλλεύσεως
- 69 Οργανικά έξοδα υποκαταστημάτων
- 70 Πωλήσεις εμπορευμάτων
- 71 Πωλήσεις ετοιμών & ημιτελών
- 72 Πωλ. λοιπών αποθ/των & άχρηστα
- 73 Πωλήσεις υπηρεσιών
- 74 Επιχορηγήσεις & διάφορα έσοδα
- 75 Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών
- 76 Έσοδα κεφαλαίων
- 78 Ιδιοπαραγωγή παγίων
- 79 Οργανικά έσοδα υποκαταστημάτων
- 80 Γενικά εκμετάλλευση
- 81 Έκτακτα & ανόργανα αποτελέσματα
- 82 Έξοδα & έσοδα προηγ/νων χρήσ.
- 83 Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους
- 84 Έσοδα από προβλ. προηγούμενων χρήσεων
- 85 Αποσβέσεις παγίων μη ενσωματωμένων
- 86 Αποτελέσματα χρήσεως
- 88 Αποτελέσματα προς διάθεση
- 89 Ισολογισμός

4.3.1.2 Προϋπολογισμοί – Απολογισμοί Δήμων

Οι Δήμοι εφαρμόζουν το Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο Δήμων και Κοινοτήτων (Ο.Τ.Α. Α' Βαθμού) σύμφωνα με το Π.Δ. 315/99 (Φ.Ε.Κ. 302/30-12-99). Οι υπηρεσίες ύδρευσης, άρδευσης και αποχέτευσης εμφανίζονται με ξεχωριστή κωδικοποίηση και ταξιθέτηση τόσο ως προς τα έσοδα (κωδικός 032) όσο και ως προς τα έξοδα (κωδικός 25). Επίσης καταγράφονται στο λογαριασμό 74 τα έσοδα από επιχορηγήσεις λειτουργικών δαπανών και στο λογαριασμό 66 οι αποσβέσεις παγίων στοιχείων ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος.

4.3.1.3 Προϋπολογισμοί – Απολογισμοί ΤΟΕΒ

Ο Προϋπολογισμός Εσόδων – Εξόδων κάθε ΤΟΕΒ συντάσσεται και ψηφίζεται σε ετήσια βάση καθώς και ο τελικός Απολογισμός.

Ο τύπος προϋπολογισμού / απολογισμού διαιρείται σε δύο μέρη. Το Μέρος Ι περιλαμβάνει τα έσοδα και το Μέρος ΙΙ τις δαπάνες, μαζί με το αποθεματικό.

Τα έσοδα ταξινομούνται σε τρεις κύριες ομάδες, με κριτήριο την προέλευσή τους, οι οποίες υποδιαιρούνται σε κατηγορίες:

- Τακτικά έσοδα (Στραγγιστικά τέλη, Αρδευτικά τέλη και Στρεμματικές εισφορές)
- Έκτακτα έσοδα (Μισθώματα, Δάνεια, Πρόστιμα, Επιδοτήσεις, Τόκοι, Διάφορα)
- Ενεργητικά υπόλοιπα (Απαιτήσεις προηγούμενων ετών, Καταθέσεις, Ταμείο αρχής Νέας χρήσης)

Οι δαπάνες ταξινομούνται σε επτά κύριες ομάδες (κεφάλαια) και ακολουθούν την ίδια μεθοδολογία υποδιαίρεσης σε κατηγορίες:

- Διοικήσεως (Αποδοχές προσωπικού, Οδοιπορικά, Ενοίκια, Φωτισμός, Καθαριότητα κ.α.),
- Συντηρήσεων (Επισκευές-Συντηρήσεις έργων και μηχανημάτων, Αποδοχές προσωπικού, Απρόβλεπτα Επισκευές Αντλιοστασίων),
- Λειτουργίας Αρδευτικού Δικτύου (Επισκευές-Συντηρήσεις δικτύου και μηχανημάτων, Αποδοχές Υδρονομέων, Απρόβλεπτα, Καύσιμα-Λιπαντικά, Αποδοχές Μηχανοτεχνίτη),
- Προμήθειες Παγίων και Εξοπλισμού (Κατασκευές, Μηχανήματα-Εργαλεία, Έπιπλα και Σκεύη, Εξοπλισμός Μηχανογράφησης Γραφείου),
- Υποχρεώσεις (Ανεξόφλητες Υποχρεώσεις προηγούμενων ετών, Τόκοι, Τέλη-Ασφάλειες),
- Κρατήσεις για σχηματισμό Κεφαλαίου (για Αποθεματικό, Καταθέσεις, Ταμείο τέλους χρήσης).
- Απόσβεση Παγίων (Στραγγιστικού και Αρδευτικού Δικτύου, Οδοποιίας, Γεφύρια).

Οι απολογισμοί αυτοί αποτυπώνουν με ακρίβεια τις οικονομικές δραστηριότητες και συναλλαγές κάθε ΤΟΕΒ και παρουσιάζονται στον Ισολογισμό και τα Αποτελέσματα Χρήσης.

4.3.2 Βάση Δεδομένων

Μετά την αξιολόγηση των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων δημιουργήθηκε βάση δεδομένων με σκοπό τον υπολογισμό της ανάκτησης του χρηματοοικονομικού κόστους των υπηρεσιών ύδρευσης-αποχέτευσης, άρδευσης και βιομηχανίας:

- Α. Υπολογισμό αξίας αποσβέσεων παγίων για όλες τις χρήσεις (Υποδομών) στους Δήμους και ΔΕΥΑ, ΟΕΒ, ΕΤΒΑ ΒΙ.ΠΕ. ΑΕ. του Υδατικού Διαμερίσματος.
- Β. Υπολογισμό Εσόδων – Εξόδων για παροχή υπηρεσιών ύδατος για όλες τις χρήσεις για τους Δήμους και ΔΕΥΑ του Υδατικού Διαμερίσματος.
- Γ. Υπολογισμό Εσόδων – Εξόδων για παροχή υπηρεσιών Άρδευσης από ΟΕΒ του Υδατικού Διαμερίσματος.
- Δ. Υπολογισμό εσόδων – εξόδων για παροχή υπηρεσιών ύδατος στη βιομηχανία από την ΕΤΒΑ ΒΙ.ΠΕ. ΑΕ.

4.3.3 Προβλήματα-Κενά-Ελλείψεις και Παραδοχές της Έκθεσης Υπολογισμού της Ανάκτησης του Χρηματοοικονομικού Κόστους των Υπηρεσιών Ύδρευσης – Άρδευσης

Η ανταπόκριση των Δήμων και ΔΕΥΑ θεωρείται πολύ ικανοποιητική (η ανταπόκριση κάλυψε το 92,02% του πληθυσμού), ενώ για τους ΟΕΒ μάλλον μέτρια (η ανταπόκριση κάλυψε το 48,86% των αρδευομένων εκτάσεων).

Τα προβλήματα που αντιμετώπισε η ομάδα μελέτης ήταν:

- η δομή του ερωτηματολογίου και η αποσπασματική συμπλήρωση τους από τους φορείς

Συγκεκριμένα:

- Το έτος αναφοράς ήταν επιλογή του φορέα, με αποτέλεσμα να δοθούν στοιχεία από διαφορετικά έτη.
- Χρησιμοποιήθηκε κοινό ερωτηματολόγιο σε Δήμους και ΔΕΥΑ, αν και τηρούν λογαριασμούς με διαφορετική κωδικοποίηση όσον αφορά τα έσοδα και τα έξοδα.
- Η ορολογία που χρησιμοποιήθηκε δεν έγινε κατανοητή με αποτέλεσμα να υπάρχουν παρανοήσεις
- Λίγοι φορείς διαχώρισαν τα έσοδα ως προς ύδρευση και αποχέτευση και σχεδόν κανένας ως προς τα έξοδα - το ερωτηματολόγιο δε ζητά διαχωρισμό των εξόδων αποχέτευσης. Αυτό είχε ως συνέπεια, η παρούσα ανάλυση να εξετάσει την ύδρευση και αποχέτευση ενιαία.
- Δε ζητήθηκαν οι επιχορηγήσεις επενδύσεων και ούτε οι αποσβέσεις των επιχορηγήσεων επενδύσεων. Με αυτόν τον τρόπο τα στοιχεία που λάβαμε στην κατηγορία των επιχορηγήσεων ήταν μεμονωμένα και δε θεωρούνται ιδιαίτερα αξιόπιστα. Συγκρίνοντας αυτά τα στοιχεία με του όμορου Υδατικού Διαμερίσματος 12 αποκλίνουν σημαντικά.
- Ζητείται από τους πάροχους να δηλώσουν αξίες παγίων που δεν τους ανήκουν και ανταποκρίθηκε ένας.

Γενικά το ερωτηματολόγιο δε θεωρήθηκε εύχρηστο για να συμπληρωθεί στο σύνολό του και όχι πλήρως κατανοητό.

Για την αντιμετώπιση του προβλήματος και για όσους φορείς δεν ανταποκρίθηκαν στη συλλογή των στοιχείων ή ανταποκρίθηκαν αποσπασματικά, στη βάση δεδομένων χρησιμοποιήθηκαν οι μοναδιαίες τιμές ανά κάτοικο (απογραφή 2011) τόσο στις κατηγορίες εσόδων όσο και στις κατηγορίες εξόδων από τα στοιχεία που γνωστοποιήθηκαν. Έτος βάσης ανάλυσης θεωρείται το έτος 2016.

Για τις υπηρεσίες άρδευσης από τους ΟΕΒ χρησιμοποιήθηκαν οι μοναδιαίες τιμές ανά αρδευόμενο στρέμμα τόσο στις κατηγορίες εσόδων όσο και στις κατηγορίες εξόδων από τα στοιχεία που γνωστοποιήθηκαν. Για τις υπηρεσίες άρδευσης που παρουσίασαν οι Δήμοι ή ΔΕΥΑ δεν χρησιμοποιήθηκαν μοναδιαίες τιμές άλλα μόνο τα δηλωμένα στοιχεία.

- Η άρδευση πραγματοποιείται είτε μέσω ιδιωτικών γεωτρήσεων, είτε μέσω των ΟΕΒ ή σε μερικές περιπτώσεις μέσω δικτύου ύδρευσης του Δήμου ή ΔΕΥΑ. Στις ιδιωτικές γεωτρήσεις θεωρείται ότι το χρηματοοικονομικό κόστος καλύπτεται κατά 100% από τους ιδιώτες και δεν υπολογίζεται στο συνολικό χρηματοοικονομικό κόστος. Το ίδιο ισχύει για τις γεωτρήσεις που αφορούν στη βιομηχανία ή ύδρευση.
- Οι πληροφορίες που δόθηκαν από τους κεντρικούς φορείς για έργα που συγχρηματοδοτήθηκαν από ευρωπαϊκούς πόρους δε βοήθησαν ιδιαίτερα τη μελετητική ομάδα να διακρίνει ποιος είναι ο φορέας υλοποίησης κάθε έργου και σε μερικές περιπτώσεις τους τελικούς προϋπολογισμούς. Ο υπολογισμός των αποσβέσεων των κεντρικών φορέων στην παρούσα ανάλυση βασίστηκε κυρίως στην οικονομική ανάλυση του πρώτου Διαχειριστικού Σχεδίου συμπεριλαμβανομένων πρόσθετων αποσβέσεων από τα πρόσφατα έργα των κεντρικών φορέων (όσων εκτιμήθηκαν ότι τους αφορά).

4.3.3.1 Υπολογισμός αξίας αποσβέσεων

Η αξία παγίων των ΔΕΥΑ εμφανίζεται στους Ετήσιους Ισολογισμούς τους, σε αξίες κτήσης, οι οποίες όμως μετατράπηκαν από Δραχμές σε Ευρώ την 01.01.2002, ενώ τα έργα που κατασκευάστηκαν μετά το 2002 είναι εκφρασμένα σε Ευρώ. Με δεδομένο ότι τα περισσότερα έργα κατασκευάστηκαν τα τελευταία 15 έως 20 χρόνια, συγχρηματοδοτούμενα από προγράμματα της Ε.Ε, με προϋπολογισμούς εκφρασμένους σε ECU μέχρι το 2002, με τις αντίστοιχες ισοτιμίες Δρχ./ ECU, και το 2002 μετατράπηκαν σε Ευρώ, ενώ τα έργα που υλοποιήθηκαν μετά το 2002 είναι εκφρασμένα σε Ευρώ, θεωρείται ότι οι αξίες αυτές αποτελούν ιστορικό κόστος.

Οι αποσβέσεις που λογίζονται από τις ΔΕΥΑ είναι σύμφωνες με τη νομοθεσία ως προς τους συντελεστές για κάθε κατηγορία παγίων και με την ωφέλιμη ζωή (ΠΔ 299 –ΦΕΚ 255 / 4-11-2003), ακολουθώντας όλες τη μέθοδο της σταθερής απόσβεσης.

Οι Δήμοι υποχρεούνται στην τήρηση αποσβέσεων από τη νομοθεσία, και η παρούσα ανάλυση στηρίχθηκε στα στοιχεία που δηλώθηκαν και στον υπολογισμό του μοναδιαίου κόστους ανά κάτοικο για αυτούς που δεν δήλωσαν.

Για την αξία των αποσβέσεων των έργων άρδευσης κεντρικών φορέων και των ΟΕΒ η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τον υπολογισμό τους στηρίχθηκε στις παραδοχές του πρώτου διαχειριστικού σχεδίου συν τα έργα που θεωρήθηκε ότι κατασκευάστηκαν έκτοτε.

Για τη βιομηχανία οι αποσβέσεις βασίστηκαν στο πρώτο Διαχειριστικό Σχέδιο και στα νεότερα στοιχεία που έστειλε η ΕΤΒΑ ΒΙ.ΠΕ. Α.Ε.

Στη συνέχεια παρουσιάζεται πίνακας με τις εκτιμήσεις για την αξία των αποσβέσεων ανά χρήση (σε ιστορικές τιμές).

Πίνακας 4.1. Εκτίμηση αξίας αποσβέσεων ανά χρήση φορέων Υδατικού Διαμερίσματος 11

σε χιλιάδες €	Χρήση Ύδρευση	Βιομηχανική χρήση	Αγροτική χρήση	Σύνολο
Κεντρικοί φορείς	0,00	97,22	3.091,90	3.189,12
Πάροχοι	8.378,06	556,21	118,88	9.053,16
Σύνολο	8.378,06	653,43	3.210,78	12.242,28

4.3.3.2 Υπολογισμός Εξόδων

4.3.3.2.1 Δήμοι – ΔΕΥΑ

Τα έξοδα των υπηρεσιών ύδρευσης και αποχέτευσης παρουσιάζονται ενιαία λόγω έλλειψης αναλυτικών πληροφοριών και διακρίνονται σε έξοδα προσωπικού, παροχές τρίτων, έξοδα διοίκησης και διάθεσης καθώς και λοιπά έξοδα (αμοιβές τρίτων, υλικά, τόκοι κ.α.).

4.3.3.2.2 ΟΕΒ

Τα έξοδα των ΤΟΕΒ διακρίνονται σε: α) Διοικήσεως (Αποδοχές προσωπικού, Οδοιπορικά, Ενοίκια, Φωτισμός, Καθαριότητα κ.α.), β) Συντηρήσεων (Επισκευές-Συντηρήσεις έργων και μηχανημάτων, Αποδοχές προσωπικού, Απρόβλεπτα Επισκευές Αντλιοστασίων) γ) Λειτουργίας Αρδευτικού Δικτύου (Επισκευές-Συντηρήσεις δικτύου και μηχανημάτων, Αποδοχές Υδρονομών, Απρόβλεπτα, Καύσιμα-Λιπαντικά, Αποδοχές Μηχανοτεχνίτη), δ) Αποσβέσεις παγίων έργων (Στραγγιστικού και Αρδευτικού Δικτύου, Οδοποιίας, Γεφύρια), ε) Προμήθειες εξοπλισμού και κατασκευή επενδύσεων (Μηχανήματα-Εργαλεία, Κατασκευές Έπιπλα και Σκεύη, Εξοπλισμός Μηχανογράφησης Γραφείου), στ) Υποχρεώσεις (Ανεξόφλητες Υποχρεώσεις προηγούμενων ετών, Τόκοι, Τέλη-Ασφάλειες).

4.3.3.2.3 ΕΤΒΑ ΒΙ.ΠΕ. ΑΕ

Η ΕΤΒΑ ΒΙ.ΠΕ. ΑΕ διατηρεί χωριστούς λογαριασμούς εξόδων για την ύδρευση που αφορούν σε ηλεκτρική ενέργεια, συντηρήσεις δικτύου και γεωτρήσεων, προσωπικό και άλλα διάφορα έξοδα.

4.3.4 Επίπεδα ανάκτησης χρηματοοικονομικού κόστους υπηρεσιών ύδατος

Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της ανάλυσης ανάκτησης του χρηματοοικονομικού κόστους μόνο από τους δημόσιους φορείς παροχής υπηρεσιών ύδατος: Τα αναλυτικά στοιχεία που δόθηκαν από τους παρόχους για τις ανάγκες της παρούσας μελέτης παρουσιάζονται στο Παράρτημα (Παράρτημα: Πίνακας 5.25, Πίνακας 5.26, Πίνακας 5.27).

4.3.4.1.1 Δήμοι – ΔΕΥΑ

Πίνακας 4.2. Ανάκτηση χρηματικού κόστους Υδατικού Διαμερίσματος 11 –Φορείς: ΔΕΥΑ, Δήμοι

	Χρήση Υδρευση (Τριτογενής τομέας)	Βιομηχανική χρήση (Δευτερογενής τομέας)	Αγροτική χρήση (Πρωτογενής τομέας)	Σύνολο
ΕΣΟΔΑ				
Έσοδα	26.001.796,02	1.580.100,21	175.494,00	27.757.390,22
Λοιπά έσοδα πλην των ανωτέρω (κωδ. 70, 71, 72, 75, 76)	1.602.809,92	106.409,29	22.743,92	1.731.963,13
Ιδιοπαραγωγή παγίων (κωδ. 78)	33.886,32	2.249,69	480,85	36.616,85
Σύνολο Εσόδων	27.638.492,25	1.688.759,18	198.718,77	29.525.970,20
Επιχορηγήσεις	4.663.515,54	309.607,12	66.175,44	5.039.298,09
Γενικό Σύνολο Χρηματοοικονομικών Εσόδων	32.302.007,79	1.998.366,30	264.894,21	34.565.268,29
ΕΞΟΔΑ				
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού (κωδ. 60)	10.317.742,36	684.986,78	146.409,10	11.149.138,23
Αμοιβές και έξοδα τρίτων (κωδ. 61)	754.201,45	50.070,84	10.702,14	814.974,44
Ενέργεια	6.411.175,17	425.632,86	90.974,78	6.927.782,82

Επισκευές και συντηρήσεις (κωδ. 62.07)	2.167.816,61	143.919,63	30.761,39	2.342.497,63
Τόκοι και συναφή έξοδα (σύνολο κωδ. 65)	649.185,70	43.098,93	9.211,97	701.496,59
Λοιπά λειτουργικά έξοδα (Όλοι οι λοιποί λογαριασμοί της ομάδας 60-68)	1.500.959,92	99.647,55	21.298,67	1.621.906,14
Σύνολο Εξόδων	21.801.081,21	1.447.356,59	309.358,04	23.557.795,84
Αποσβέσεις πάγιων ενσωματωμένων (κωδ.66)	8.378.060,44	556.212,82	118.884,95	9.053.158,21
Γενικό Σύνολο Χρηματοοικονομικών Εξόδων	30.179.141,65	2.003.569,41	428.242,99	32.610.954,05
ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ				
Ποσοστό ανάκτησης λειτουργικού κόστους	126,78%	116,68%	64,24%	125,33%
Ποσοστό ανάκτησης λειτουργικού κόστους+αποσβέσεις	91,58%	84,29%	46,40%	90,54%
Ποσοστό ανάκτησης λειτουργικού κόστους+αποσβέσεις-επιχορηγήσεις	107,03%	99,74%	61,86%	105,99%
ΜΟΝΑΔΙΑΙΕΣ ΤΙΜΕΣ				
Τιμολογημένη κατανάλωση σε m ³	25.326.863,07	1.681.430,46	359.389,00	27.367.682,54
Μοναδιαίο έσοδο ανά m ³ (χωρίς επιχορηγήσεις)	1,09	1,00	0,55	1,08
Μοναδιαίο χρηματοοικονομικό κόστος ανά m ³ με αποσβέσεις	1,19	1,19	1,19	1,19
Ποσοστό συμμετοχής στο σύνολο της χρήσης	100,00%	91,89%	0,07%	

4.3.4.1.2 ΟΕΒ

Πίνακας 4.3. Ανάκτηση χρηματικού κόστους Υδατικού Διαμερίσματος 11 – Φορείς: ΟΕΒ

	Αγροτική χρήση (Πρωτογενής τομέας)
ΕΣΟΔΑ	
Χρεώσεις (€)	8.216.989,56
Σύνολο Εσόδων	8.216.989,56
Επιχορηγήσεις	0,00
Γενικό Σύνολο Χρηματοοικονομικών Εσόδων	8.216.989,56
ΕΞΟΔΑ	
Συνολικό κόστος ανθρώπινου δυναμικού (περιλαμβάνονται πάσης φύσεως παροχές και κόστος ασφαλιστικών εισφορών)	2.515.850,47
Ηλεκτρική ενέργεια έργων (π.χ. αντλιοστασίων)	4.973.763,88
Λοιπά κόστη	2.592.200,65
Σύνολο Εξόδων	10.081.815,00
Αποσβέσεις πάγιων (μη καταγεγραμμένων)	3.091.900,00
Γενικό Σύνολο Χρηματοοικονομικών Εξόδων	13.173.715,00
ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ	
Ποσοστό ανάκτησης λειτουργικού κόστους	81,50%
Ποσοστό ανάκτησης λειτουργικού κόστους+αποσβέσεις	62,37%
Ποσοστό ανάκτησης λειτουργικού κόστους+αποσβέσεις-επιχορηγήσεις	62,37%
ΜΟΝΑΔΙΑΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ	
Τιμολογημένη κατανάλωση σε m ³	480.026.151,88
Μοναδιαίο έσοδο € ανά m ³ (χωρίς επιχορηγήσεις)	0,0171
Μοναδιαίο χρηματοοικονομικό κόστος € ανά m ³ με αποσβέσεις	0,0274
Ποσοστό συμμετοχής στο σύνολο της χρήσης	99,93%
Αρδευόμενη έκταση σε στρέμματα	804.680,37
Μοναδιαίο έσοδο ανά αρδευόμενο στρέμμα (χωρίς επιχορηγήσεις)	10,21

Αγροτική χρήση (Πρωτογενής τομέας)	
Μοναδιαίο χρηματοοικονομικό κόστος ανά αρδευόμενο στρέμμα με αποσβέσεις	16,37

4.3.4.1.3 ΕΤΒΑ ΒΙ.ΠΕ. ΑΕ

Πίνακας 4.4. Ανάκτηση χρηματικού κόστους Υδατικού Διαμερίσματος 11 – Φορείς: ΕΤΒΑ ΒΙ.ΠΕ. ΑΕ

Βιομηχανική χρήση (Δευτερογενής τομέας - ΒΙ.ΠΕ., ΒΙΟ.ΠΑ.)	
ΈΣΟΔΑ	
Έσοδα	95.669,00
Σύνολο Εσόδων	95.669,00
Επιχορηγήσεις	0,00
Γενικό Σύνολο Χρηματοοικονομικών Εσόδων	95.669,00
ΕΞΟΔΑ	
Ηλεκτρ. Ενέργεια	40.196,00
Συντήρηση γεωτρήσεων	5.766,00
Προσωπικό	2.891,00
Συντήρηση δικτύου	356,00
Διάφορα έξοδα	77.704,00
Αναλώσιμα / χλώριο	679,00
Έξοδα κίνησης	1.340,00
Σύνολο Εξόδων	128.932,00
Αποσβέσεις πάγιων (καταγεγραμμένες και μη)	97.218,16
Γενικό Σύνολο Χρηματοοικονομικών Εξόδων	226.150,16
ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ	
Ποσοστό ανάκτησης λειτουργικού κόστους	74,20%
Ποσοστό ανάκτησης λειτουργικού κόστους+αποσβέσεις	42,30%
Ποσοστό ανάκτησης λειτουργικού κόστους+αποσβέσεις-επιχορηγήσεις	42,30%
ΜΟΝΑΔΙΑΙΕΣ ΤΙΜΕΣ	
Τιμολογημένη κατανάλωση σε m ³	148.373,00
Μοναδιαίο έσοδο ανά m ³ (χωρίς επιχορηγήσεις)	0,64
Μοναδιαίο χρηματοοικονομικό κόστος ανά m ³ με αποσβέσεις	1,52
Ποσοστό συμμετοχής στο σύνολο της χρήσης	8,11%

4.3.4.1.4 Σύνολο φορέων ανά χρήση

Πίνακας 4.5. Ανάκτηση χρηματικού κόστους Υδατικού Διαμερίσματος 11 –Σύνολο Φορέων ανά χρήση

	Χρήση Υδρευση (Τριτογενής τομέας)	Βιομηχανική χρήση (Δευτερογενής τομέας)	Αγροτική χρήση (Πρωτογενής τομέας)	Σύνολο
ΈΣΟΔΑ				
Σύνολο Εσόδων	27.638.492,25	1.784.428,18	8.415.708,33	37.838.628,76
Επιχορηγήσεις	4.663.515,54	309.607,12	66.175,44	5.039.298,09
Γενικό Σύνολο Χρηματοοικονομικών Εσόδων	32.302.007,79	2.094.035,30	8.481.883,76	42.877.926,85

	Χρήση Υδρευση (Τριτογενής τομέας)	Βιομηχανική χρήση (Δευτερογενής τομέας)	Αγροτική χρήση (Πρωτογενής τομέας)	Σύνολο
ΕΞΟΔΑ				
Σύνολο Εξόδων	21.801.081,21	1.576.288,59	10.391.173,04	33.768.542,84
Αποσβέσεις πάγιων	8.378.060,44	653.430,98	3.210.784,95	12.242.276,37
Γενικό Σύνολο Χρηματοοικονομικών Εξόδων	30.179.141,65	2.229.719,57	13.601.957,99	46.010.819,21
ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ				
Ποσοστό ανάκτησης λειτουργικού κόστους	126,78%	113,20%	80,99%	112,05%
Ποσοστό ανάκτησης λειτουργικού κόστους+αποσβέσεις	91,58%	80,03%	61,87%	82,24%
Ποσοστό ανάκτησης λειτουργικού κόστους+αποσβέσεις- επιχορηγήσεις	107,03%	93,91%	62,36%	93,19%
ΜΟΝΑΔΙΑΙΕΣ ΤΙΜΕΣ				
Τιμολογημένη κατανάλωση σε m ³	25.326.863,07	1.829.803,46	480.385.540,88	507.542.207,41
Μοναδιαίο έσοδο € ανά m ³ (χωρίς επιχορηγήσεις)	1,0913	0,9752	0,0175	0,0746
Μοναδιαίο χρηματοοικονομικό κόστος € ανά m ³ με αποσβέσεις	1,1916	1,2186	0,0283	0,0907
Ποσοστό συμμετοχής στο σύνολο της χρήσης	4,99%	0,36%	94,65%	100,00%

Για τις ιδιωτικές υδροληψίες, θεωρείται ότι η ανάκτηση του χρηματοοικονομικού κόστους είναι 100% και βαρύνει τους ιδιώτες σε κάθε χρήση και δεν έχει υπολογιστεί στο συνολικό ποσοστό ανάκτησης του Υδατικού Διαμερίσματος.

Η συνολική ανάκτηση του χρηματοοικονομικού κόστους όλων των χρήσεων ύδατος από τους φορείς – παρόχους δημόσιας εξυπηρέτησης, εκτιμάται στο 82,24%. Αναλυτικότερα:

Στον πρωτογενή τομέα της οικονομίας (γεωργία – κτηνοτροφία), οι ΓΟΕΒ και ΤΟΕΒ εξυπηρετούν το 99,93% της χρήσης (εκτός ιδιωτικών γεωτρήσεων) και το ποσοστό ανάκτησης του χρηματοοικονομικού κόστους εκτιμάται σε 62,37%. Αν και οι ΟΕΒ συνήθως καλύπτουν τις λειτουργικές τους δαπάνες και τις αποσβέσεις που καταγράφουν, στην παρούσα ανάλυση που εξετάζει το σύνολο της χρήσης επιβαρύνονται και με τις αποσβέσεις των κεντρικών φορέων. Οι Δήμοι και οι ΔΕΥΑ καλύπτουν το 0,07% της χρήσης και παρουσιάζουν ποσοστό ανάκτησης χρηματοοικονομικού κόστους 46,40%. Συνολικά οι πάροχοι ύδατος για αγροτική χρήση παρουσιάζουν ποσοστό ανάκτησης χρηματοοικονομικού κόστους κατά 61,87%.

Στον δευτερογενή τομέα της οικονομίας (βιομηχανικό – επαγγελματικό), οι Δήμοι και οι ΔΕΥΑ συμμετέχουν κατά 91,89% στη χρήση (εκτός ιδιωτικών γεωτρήσεων) και το ποσοστό ανάκτησης του χρηματοοικονομικού τους κόστους εκτιμάται στο 84,29%. Οι ΒΙΠΕ συμμετέχουν κατά 8,11% στη χρήση και παρουσιάζουν ποσοστό ανάκτησης χρηματοοικονομικού κόστους κατά 42,30%. Συνολικά ο δευτερογενής τομέας παρουσιάζει ποσοστό ανάκτησης χρηματοοικονομικού κόστους κατά 80,03%, το οποίο θεωρείται ικανοποιητικό.

Όσον αφορά στην χρήση ύδρευση, οι ΔΕΥΑ και οι Δήμοι εξυπηρετούν το σύνολο της χρήσης και το ποσοστό ανάκτησης του χρηματοοικονομικού τους κόστους εκτιμάται στο 91,58%, το οποίο θεωρείται πολύ ικανοποιητικό.

4.4 Περιβαλλοντικό κόστος

4.4.1 Γενικά

Το περιβαλλοντικό κόστος αφορά στο κόστος της απόκλισης της κατάστασης των υδάτων από την καλή κατάσταση, η οποία απαιτείται για τη βιώσιμη χρήση του υδατικού πόρου σύμφωνα με τους περιβαλλοντικούς στόχους του άρθρου 4 του π.δ. 51/2007.

Σύμφωνα με την Απόφαση 135275/22.05.2017, για τον προσδιορισμό του περιβαλλοντικού κόστους λαμβάνονται υπόψη τα κάτωθι:

1. *Συσχέτιση του κόστους των Συμπληρωματικών Μέτρων που αφορούν το περιβαλλοντικό κόστος, όπως αυτό προσδιορίζεται στο άρθρο 5, με τις σχετικές χρήσεις ύδατος ανά ΥΣ ή ανά ομάδα ΥΣ. Σε περίπτωση όπου κάποιο μέτρο σχετίζεται με περισσότερες από μία χρήσεις, το κόστος αυτό θα κατανέμεται στις χρήσεις αυτές αναλογικά βάσει του ισοζυγίου ποσοτήτων νερού που αντιστοιχούν σε κάθε χρήση*
2. *Άθροιση όλων των στοιχείων περιβαλλοντικού κόστους, ώστε να προκύψει το συνολικό Περιβαλλοντικό Κόστος ανά χρήση ύδατος.*
3. *Εκτίμηση του μοναδιαίου (ανά κυβικό μέτρο νερού στους τελικούς χρήστες) Περιβαλλοντικού Κόστους ανά χρήση ύδατος αναλογικά βάσει του ισοζυγίου ποσοτήτων νερού ανά χρήση, σύμφωνα με τα Σχέδια Διαχείρισης ΛΑΠ.
Το κόστος των δομικών έργων, που συμπεριλαμβάνονται στο Πρόγραμμα των Συμπληρωματικών Μέτρων του εκάστοτε ισχύοντος Σχεδίου Διαχείρισης ΛΑΠ, θα υπολογίζεται στον ετήσιο υπολογισμό του περιβαλλοντικού κόστους μέσω συντελεστή απόσβεσης του δομικού έργου ίσου με 2%. Μετά την ολοκλήρωση της κατασκευής των έργων αυτών, το κόστος αυτό θα υπολογίζεται στο χρηματοοικονομικό κόστος και δεν θα υπολογίζεται πλέον ως Περιβαλλοντικό Κόστος.
Το κόστος των υπόλοιπων μέτρων, που συμπεριλαμβάνονται στο Πρόγραμμα των Συμπληρωματικών Μέτρων του εκάστοτε ισχύοντος Σχεδίου Διαχείρισης ΛΑΠ, υπολογίζεται ετησίως επιμερίζοντας το συνολικό κόστος αυτών κατά έτος για την περίοδο εφαρμογής του Προγράμματος Μέτρων των Σχεδίων Διαχείρισης ΛΑΠ.*

4.4.2 Χρήση Ύδρευση

Για το Υδατικό Διαμέρισμα Ανατολικής Μακεδονίας (EL11) δεν υφίσταται περιβαλλοντικό κόστος.

4.4.3 Βιομηχανική Χρήση

Για το Υδατικό Διαμέρισμα Ανατολικής Μακεδονίας (EL11) δεν εκτιμάται περιβαλλοντικό κόστος.

4.4.4 Αγροτική Χρήση

Τα Συμπληρωματικά Έργα που αφορούν στο περιβαλλοντικό κόστος παρουσιάζονται στους παρακάτω πίνακες.

Πίνακας 4.6. Περιβαλλοντικό κόστος: Συμπληρωματικά Έργα

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	ΚΟΣΤΟΣ ΜΕΤΡΟΥ (Σε €)	Ετήσιο κόστος	ΛΑΠ που αφορά	ΥΣ που αφορά
M11Σ1605	Διερεύνηση κατάλληλων θέσεων για την κατασκευή τεχνητών υγροτόπων	300.000,00	75.000,00	EL1106	EL1106R0002220074N EL1106R0002060007N EL1106R0002060006N
M11Σ1607	Υδρογεωλογική Μελέτη διερεύνησης εναλλακτικών μέτρων αντιμετώπισης της ποσοτικής και ποιοτικής υποβάθμισης του ΥΥΣ Νέας Περάμου EL1100140	120.000,00	30.000,00	EL1106	EL1100140
M11Σ0501	Έλεγχοι στις εκβολές αγωγών ομβρίων και λουπών σημειακών πηγών ρύπανσης οι οποίες καταλήγουν σε Επιφανειακά Υδατικά Συστήματα	2.000,00	500,00	EL1106	EL1106C0004N
M11Σ0801	Καθορισμός και οριοθέτηση περιοχών ΥΥΣ που παρουσιάζουν τοπική υφαλμύριση ή κακή ποιοτική κατάσταση λόγω υφαλμύρισης	210.000,00	52.500,00	EL1106	EL1100140
Σύνολο		632.000,00	158.000,00		

Πίνακας 4.7. Κατανομή περιβαλλοντικού Κόστους στη ΛΑΠ του ΥΔ EL11

Περιβαλλοντικό Κόστος	Αγροτική (σύνολο)	Σύνολο
ΛΑΠ Στρυμόνα (EL11R06)		
Συνολικό κόστος για όλα τα έτη εφαρμογής των μέτρων (€)	632.000	632.000
Ετήσιο Κόστος ανά χρήση (€)	158.000	158.000
Συμμετοχή χρήσης (%) στο συνολικό ετήσιο κόστος	100,00%	100,00%
Ετήσιο Μοναδιαίο Κόστος (€/m ³)	0,000249	

4.5 Κόστος Πόρου

Το κόστος πόρου αφορά στο κόστος άλλων εναλλακτικών χρήσεων του ύδατος, οι οποίες είναι αναγκαίες σε περίπτωση που το Υδατικό Σύστημα (ΥΣ) χρησιμοποιείται πέραν του ρυθμού της φυσικής του αναπλήρωσης.

Σύμφωνα με την Απόφαση 135275/22.05.2017, για τον προσδιορισμό του κόστους πόρου λαμβάνονται υπόψη τα κάτωθι:

1. *Συσχέτιση του κόστους των Συμπληρωματικών Μέτρων που αφορούν το Κόστος Πόρου, όπως αυτό προσδιορίζεται στο άρθρο 6, με τις σχετικές χρήσεις ύδατος ανά ΥΣ ή ανά ομάδα ΥΣ. Σε περίπτωση όπου κάποιο στοιχείο κόστους σχετίζεται με περισσότερες από μία χρήσεις τότε αρχικά αυτό θα αποδίδεται συνολικά σε όλες. Εν συνεχεία το κόστος αυτό σε κάθε μία χρήση ύδατος κατανέμεται αναλογικά βάσει του ισοζυγίου ποσοτήτων νερού που αντιστοιχούν σε κάθε χρήση.*

2. Αθροιση όλων των στοιχείων κόστους πόρου, ώστε να προκύψει το συνολικό Κόστος Πόρου ανά χρήση ύδατος.

3. Εκτίμηση του μοναδιαίου (ανά κυβικό μέτρο νερού στους τελικούς χρήστες) Κόστους Πόρου ανά χρήση ύδατος αναλογικά βάσει του ισοζυγίου ποσοτήτων νερού ανά χρήση, σύμφωνα με τα Σχέδια Διαχείρισης ΛΑΠ.

Οι ποσότητες νερού που λαμβάνονται υπόψη στον ως άνω υπολογισμό του Κόστους Πόρου είναι αυτές που θα προκύπτουν από το βασικό ισοζύγιο ποσοτήτων ανά χρήση μετά την αφαίρεση των υπεραπολήψεων (εφόσον υφίσταται υπεραπόληψη σε κάποιο Υπόγειο ΥΣ του ΥΔ) καθώς και την αφαίρεση των ποσοτήτων που είναι αναγκαίες για τη Σταδιακή επανάκαμψη των υπόγειων υδροφορέων. Σε περίπτωση μη πρόβλεψης ποσότητας επανάκαμψης λαμβάνεται υπόψη μία επιπλέον ποσότητα της τάξεως του 20% της ποσότητας υπεραπόληψης.

Το κόστος των δομικών έργων, που συμπεριλαμβάνονται στο Πρόγραμμα των Συμπληρωματικών Μέτρων του εκάστοτε ισχύοντος Σχεδίου Διαχείρισης ΛΑΠ, θα υπολογίζεται στον ετήσιο υπολογισμό του Κόστους Πόρου μέσω συντελεστή απόσβεσης του δομικού έργου ίσου με 2%. Μετά την ολοκλήρωση της κατασκευής και τη λειτουργία των έργων αυτών, δεν υπολογίζεται πλέον κόστος πόρου για αυτά, αλλά εντάσσονται στη διαδικασία υπολογισμού κόστους κεφαλαίου, σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζονται στο Παράρτημα Ι.

Το κόστος των υπόλοιπων μέτρων, που συμπεριλαμβάνονται στο Πρόγραμμα των Συμπληρωματικών Μέτρων του εκάστοτε ισχύοντος Σχεδίου Διαχείρισης ΛΑΠ, υπολογίζεται ετησίως επιμερίζοντας το συνολικό κόστος αυτών κατά έτος για την περίοδο εφαρμογής του Προγράμματος Μέτρων των Σχεδίων Διαχείρισης ΛΑΠ.

Κόστος πόρου μετά και την οριστικοποίηση των Συμπληρωματικών Μέτρων προκύπτει μόνο για την αγροτική χρήση. Τα Συμπληρωματικά Έργα που αποτελούν το κόστος πόρου παρουσιάζονται στους παρακάτω πίνακες.

Πίνακας 4.8. Κόστος Πόρου: Συμπληρωματικά Έργα

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	ΚΟΣΤΟΣ ΜΕΤΡΟΥ (Σε €)	Ετήσιο κόστος
M11Σ1604	Υδρογεωλογική μελέτη για την αναρρύθμιση των καρστικών πηγών γύρω από την πεδιάδα Δράμας και επαναπροσδιορισμός υδατικού ισοζυγίου του πεδίου της Δράμας με έμφαση στην αρδευτική χρήση	350.000,00	87.500,00
M11Σ0901	Παρακολούθηση στάθμης και εισροών, κατάρτιση υδατικού ισοζυγίου και σχεδίου διαχείρισης των νερών της Τ.Λ. Κερκίνης.	400.000,00	100.000,00
Σύνολο		750.000,00	187.500,00

Πίνακας 4.9. Κατανομή Κόστους Πόρου

Κόστος Πόρου	Αγροτική (σύνολο)	Σύνολο
ΛΑΠ Στρυμόνα (EL11R06)		
Σύνολο Κόστους για όλα τα έτη εφαρμογής των μέτρων (€)	750.000	750.000
Ετήσιο Κόστος ανά χρήση (€)	187.500	187.500
Συμμετοχή στο συνολικό (%)	100,00%	100,00%
Μοναδιαίο Κόστος (€/m ³)	0,000296	

4.6 Ανάκτηση Συνολικού Κόστους

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω υπολογίζεται το ποσοστό ανάκτησης για τις υπηρεσίες ύδατος σύμφωνα με τον παρακάτω τύπο:

$$\text{Ποσοστό ανάκτησης κόστους} = \frac{\text{Συνολικά έσοδα} - \text{Επιχορήγηση}}{\text{Συνολικό κόστος}} * 100$$

Όπου το συνολικό κόστος αποτελείται από:

- Χρηματοοικονομικό κόστος: λειτουργικές δαπάνες (υλικών, προσωπικού), δαπάνες συντήρησης, αποσβέσεις
- Περιβαλλοντικό κόστος
- Κόστος πόρου

Τα αποτελέσματα της ανάλυσης ανάκτησης του συνολικού κόστους παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα. Η ανάκτηση συνολικού κόστους για τη χρήση ύδρευση και τη βιομηχανική χρήση συμπίπτει με την ανάκτηση του χρηματοοικονομικού κόστους αυτών, αφού δεν υφίσταται περιβαλλοντικό κόστος και κόστος πόρου. Όσον αφορά στην αγροτική χρήση επειδή υφίσταται περιβαλλοντικό κόστος και κόστος πόρου (για το οποίο δεν υπήρχε κατά την εποχή εκπόνησης μηχανισμός ανάκτησης του), το ποσοστό ανάκτησης του συνολικού κόστους είναι χαμηλότερο από αυτό της χρηματοοικονομικής.

Πίνακας 4.10. Ανάκτηση συνολικού κόστους Υδατικού Διαμερίσματος 11 –Σύνολο Φορέων ανά χρήση

ΛΑΠ	Χρήση Ύδρευση	Βιομηχανική Χρήση	Αγροτική Χρήση	Σύνολο
Σύνολο ΥΔ ΕΛ11	91,58%	80,03%	60,70%	81,77%

Σύμφωνα με την παρ.2 του άρθρου 7 της ΚΥΑ αριθ. οικ. 135275 (ΦΕΚ Β 1751/2017), οι πάροχοι υπηρεσιών ύδατος, από το 2018 και μετά, θα προσδιορίσουν τα κόστη τους, λαμβάνοντας υπόψη, το περιβαλλοντικό κόστος και το κόστος πόρου που υπολογίστηκε στις προηγούμενες παραγράφους. Σε ότι αφορά την τιμολόγηση θα πρέπει να προσδιορισθούν τα σχετικά τέλη, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην προαναφερθείσα ΚΥΑ. Επίσης, σύμφωνα με τη παρ. 4 του άρθρου 7 της υπόψη ΚΥΑ, η γνωστοποίηση των εσόδων του εισπραχθέντος ποσού, από τους παρόχους υπηρεσιών ύδατος, θα γίνεται στις 30/6 κάθε έτους, από το 2019 και μετά, στη Δ/νση Υδάτων της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Κατά συνέπεια, σύμφωνα με τα ανωτέρω, τα επίπεδα ανάκτησης του περιβαλλοντικού κόστους και του κόστους πόρου θα είναι δυνατόν να καθοριστούν με μεγαλύτερη ακρίβεια μετά τις 30/6/2019.

5 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πίνακας 5.1. Κατανομή της έκτασης κατά βασικές κατηγορίες χρήσης/κάλυψης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΝΟΜΟΣ	Σύνολο εκτάσεων	ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ						ΔΑΣΗ ΗΜΙ-ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ				ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΝΕΡΑ			ΤΕΧΝΗΤΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ				
		Αρόσμη γη	Μόνιμες καλλιέργειες	Βοσκότοποι - Μεταβατικές δασώδεις/θαμνώδεις εκτάσεις	Βοσκότοποι - Συνδιασμοί θαμνώδους και / ή ποώδους βλάστησης	Βοσκότοποι - Εκτάσεις με αραμή ή καθόλου βλάστηση	Ετερογενείς γεωργικές περιοχές	Δάση	Μεταβατικές δασώδεις-θαμνώδεις εκτάσεις	Συνδυασμοί θαμνώδους και / ή ποώδους βλάστησης	Εκτάσεις με αραμή ή καθόλου βλάστηση	Χερσαία ύδατα	Εσωτερικές υγρές ζώνες	Παραθαλάσσιες υγρές ζώνες	Αστική οικοδόμηση	Βιομηχανικές και εμπορικές ζώνες	Δίκτυα συγκοινωνιών	Ορυχεία, χώροι απόρριψης απορριμμάτων και εργοτάξια	Τεχνητές, μη γεωργικές ζώνες πρασίνου, χώροι αθλητικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων
Σύνολο Ελλάδος	131.981,8	21.181,4	7.491,8	880,0	9.151,7	4.420,5	22.011,0	22.411,6	11.606,9	23.949,7	4.509,9	1.196,9	108,2	484,5	1.913,0	212,6	156,3	270,5	25,3
Περιφέρεια Α.Μ.Θ.	14.179,6	4.388,7	148,7	412,6	476,1	50,0	794,6	4.151,2	1.535,1	1.273,7	409,5	129,8	0,7	219,7	151,8	26,1	1,8	9,1	0,4
Π.Ε. Δράμας	3.468,9	652,8	0,6	157,0	128,2	28,6	80,0	1.537,0	372,4	293,9	165,4	18,3	0,1	0,0	30,5	2,7	0,0	1,4	0,0
Π.Ε. Θάσου / Καβάλας	2.116,6	503,5	74,0	54,5	132,3	1,3	148,2	507,5	203,0	326,8	80,6	8,2	0,6	36,5	29,6	3,3	0,6	6,1	0,0
Π.Ε. Σερρών	3.971,5	1.890,2	9,9	89,3	79,3	117,6	161,4	857,0	265,6	236,6	81,7	84,9	0,0	20,4	72,6	4,7	0,0	0,3	0,0

Εκτάσεις σε χιλιάδες στρέμματα

* ΠΡΟΣΩΡΙΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η διαφορά του αθροίσματος των επί μέρους κατηγοριών χρήσης/κάλυψης γης από το συνολικό εμβαδόν της έκτασης της Χώρας και των Νομών δημιουργείται κατά την ψηφιοποίηση των ορίων στο σύστημα γεωγραφικών πληροφοριών (G.I.S.).

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. (Προαπογραφικά στοιχεία της Απογραφής Γεωργίας - Κτηνοτροφίας 1999/2000)

Πίνακας 5.2. Πληθυσμιακή εξέλιξη στις Περιφερειακές Ενότητες Ανατολικής Μακεδονίας (EL11)

	1940	1951	1961	1971	1981	1991	2001	2011
Σύνολο Χώρας	7.460.203	7.632.801	8.388.553	8.768.641	9.740.417	10.259.900	10.934.097	10.816.286
Π.Ε. Δράμας	145.653	120.492	121.006	91.009	94.772	96.554	102.184	98.287
Π.Ε. Καβάλας	124.304	121.129	124.835	108.277	122.107	122.410	128.048	124.917
Π.Ε. Σερρών	231.660	222.549	148.041	202.898	196.247	192.828	194.483	176.430

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Στοιχεία απογραφών

Πίνακας 5.3. Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν σε τρέχουσες τιμές στις Περιφερειακές Ενότητες Ανατολικής Μακεδονίας (EL11)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*
Ευρωπαϊκή Ένωση (28 χώρες)	9.561.961	9.959.568	10.327.875	10.495.096	11.024.409	11.517.668	12.182.659	12.915.386	12.995.762	12.255.574	12.794.720	13.180.892	13.433.175	13.550.560	13.959.739
ΕΛΛΑΔΑ	141.247	152.194	163.461	178.905	193.716	199.242	217.862	232.695	241.990	237.534	226.031	207.029	191.204	180.654	177.941
ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ	32.348	34.957	37.149	40.347	43.293	44.032	47.406	50.865	52.714	51.808	49.457	45.672	42.298	39.564	38.919

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*
Ανατολική Μακεδονία, Θράκη	5.879	6.280	6.686	7.206	7.611	7.868	8.141	8.906	9.450	9.306	9.198	8.150	7.579	7.004	6.903
Δράμα	913	1.018	1.080	1.088	1.135	1.160	1.228	1.293	1.310	1.314	1.285	1.158	1.080	1.023	1.035
Θάσος, Καβάλα	1.507	1.517	1.718	1.799	1.975	2.099	2.087	2.373	2.571	2.499	2.393	2.055	1.987	1.784	1.866
Κεντρική Μακεδονία	19.827	21.505	22.603	24.514	26.694	26.890	29.550	31.952	33.304	32.439	30.348	28.092	25.807	24.172	23.732
Σέρρες	1.487	1.563	1.568	1.712	1.841	1.839	1.888	2.084	2.071	2.030	2.004	1.859	1.756	1.689	1.630
Περιφερειακές Ενότητες Υδατικού Διαμερισματος 11	3.907	4.098	4.365	4.600	4.951	5.098	5.202	5.750	5.952	5.843	5.682	5.073	4.823	4.497	4.531

Μονάδα: σε εκατομμύρια €

* Προσωρινά στοιχεία

Πηγή: Για τα στοιχεία που αφορούν την Ελλάδα πηγή είναι η ΕΛΛ.ΣΤΑΤ. (ενημέρωση 17.01.2017) και για τα στοιχεία που αφορούν την ΕΕ πηγή είναι η Eurostat (ενημέρωση 26.02.2016)

Πίνακας 5.4. Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν - % μεταβολής

	2000-2001	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006	2006-2007	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011*	2011*-2012*	2012*-2013*	2013*-2014*	2000-2008	2008-2014*	2000-2014*
Ευρωπαϊκή Ένωση (28 χώρες)	4,16%	3,70%	1,62%	5,04%	4,47%	5,77%	6,01%	0,62%	-5,70%	4,40%	3,02%	1,91%	0,87%	3,02%	35,91%	7,42%	45,99%
ΕΛΛΑΔΑ	7,75%	7,40%	9,45%	8,28%	2,85%	9,35%	6,81%	3,99%	-1,84%	-4,84%	-8,41%	-7,64%	-5,52%	-1,50%	71,32%	-26,47%	25,98%
ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ	8,07%	6,27%	8,61%	7,30%	1,71%	7,66%	7,30%	3,64%	-1,72%	-4,54%	-7,65%	-7,39%	-6,46%	-1,63%	62,96%	-26,17%	20,31%
Ανατολική Μακεδονία, Θράκη	6,83%	6,45%	7,78%	5,61%	3,38%	3,48%	9,40%	6,11%	-1,53%	-1,16%	-11,39%	-7,00%	-7,59%	-1,45%	60,75%	-26,96%	17,42%
Δράμα	11,47%	6,07%	0,74%	4,33%	2,22%	5,79%	5,33%	1,33%	0,33%	-2,27%	-9,82%	-6,81%	-5,22%	1,13%	43,42%	-21,01%	13,29%
Θάσος, Καβάλα	0,67%	13,24%	4,76%	9,76%	6,30%	-0,61%	13,73%	8,35%	-2,83%	-4,20%	-14,13%	-3,30%	-10,23%	4,60%	70,65%	-27,43%	23,85%
Κεντρική Μακεδονία	8,46%	5,10%	8,45%	8,90%	0,73%	9,89%	8,13%	4,23%	-2,60%	-6,45%	-7,43%	-8,13%	-6,33%	-1,82%	67,97%	-28,74%	19,69%
Σέρρες	5,12%	0,29%	9,22%	7,51%	-0,12%	2,67%	10,42%	-0,65%	-1,99%	-1,28%	-7,21%	-5,55%	-3,81%	-3,48%	39,25%	-21,27%	9,64%
Περιφερειακές Ενότητες Υδατικού Διαμερισματος 11	4,89%	6,52%	5,37%	7,64%	2,98%	2,03%	10,54%	3,51%	-1,84%	-2,75%	-10,72%	-4,93%	-6,77%	0,77%	52,34%	-23,87%	15,97%

Πηγή: Για τα στοιχεία που αφορούν την Ελλάδα πηγή είναι η ΕΛΛ.ΣΤΑΤ. (ενημέρωση 17.01.2017) και για τα στοιχεία που αφορούν την ΕΕ πηγή είναι η Eurostat (ενημέρωση 26.02.2016). Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

* βάσει προσωρινών στοιχείων

Πίνακας 5.5. Κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν σε τρέχουσες τιμές

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*
Ευρωπαϊκή Ένωση (28 χώρες)	19.600	20.400	21.100	21.400	22.400	23.300	24.500	25.900	26.000	24.400	25.400	26.100	26.500	26.700	27.500
ΕΛΛΑΔΑ	13.071	14.011	14.994	16.371	17.683	18.134	19.769	21.061	21.845	21.386	20.324	18.643	17.311	16.475	16.336
ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ	10.619	11.408	12.068	13.055	13.957	14.139	15.162	16.211	16.743	16.398	15.616	14.422	13.404	12.603	12.460
Ανατολική Μακεδονία, Θράκη	10.075	10.701	11.316	12.146	12.772	13.142	13.535	14.741	15.568	15.272	15.057	13.320	12.403	11.498	11.366
Δράμα	9.545	10.605	11.211	11.274	11.743	11.976	12.625	13.250	13.377	13.369	13.031	11.745	10.977	10.446	10.601
Θάσος, Καβάλα	11.014	10.990	12.373	12.949	14.196	15.070	14.958	16.996	18.388	17.846	17.094	14.712	14.311	12.952	13.651
Κεντρική Μακεδονία	10.790	11.628	12.170	13.130	14.229	14.262	15.596	16.794	17.437	16.913	15.776	14.600	13.458	12.669	12.500

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*
Σέρρες	8.055	8.508	8.561	9.371	10.099	10.108	10.389	11.484	11.421	11.204	11.092	10.355	9.881	9.618	9.381

Μονάδα: σε €

* Προσωρινά στοιχεία

Σημείωση: Χρησιμοποιήθηκε ο υπολογιζόμενος πληθυσμός στις 30/6 κάθε έτους, εκτιμημένος βάση της απογραφής πληθυσμού του 2011.

Πηγή: Για τα στοιχεία που αφορούν την Ελλάδα πηγή είναι η ΕΛΛ.ΣΤΑΤ. (ενημέρωση 17.01.2017) και για τα στοιχεία που αφορούν την ΕΕ πηγή είναι η Eurostat (ενημέρωση 26.02.2016)

Πίνακας 5.6. Κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο ως ποσοστό του μέσου όρου της ΕΕ

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*
Ευρωπαϊκή Ένωση (28 χώρες)	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
ΕΛΛΑΔΑ	67	69	71	77	79	78	81	81	84	88	80	71	65	62	59
ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ	54	56	57	61	62	61	62	63	64	67	61	55	51	47	45
Ανατολική Μακεδονία, Θράκη	51	52	54	57	57	56	55	57	60	63	59	51	47	43	41
Δράμα	49	52	53	53	52	51	52	51	51	55	51	45	41	39	39
Θάσος, Καβάλα	56	54	59	61	63	65	61	66	71	73	67	56	54	49	50
Κεντρική Μακεδονία	55	57	58	61	64	61	64	65	67	69	62	56	51	47	45
Σέρρες	41	42	41	44	45	43	42	44	44	46	44	40	37	36	34

* Προσωρινά στοιχεία

Πηγή: Για τα στοιχεία που αφορούν την Ελλάδα πηγή είναι η ΕΛΛ.ΣΤΑΤ. (ενημέρωση 17.01.2017) και για τα στοιχεία που αφορούν την ΕΕ πηγή είναι η Eurostat (ενημέρωση 26.02.2016). Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Πίνακας 5.7. Κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο ως ποσοστό του μέσου όρου της Ελλάδας

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*
Ευρωπαϊκή Ένωση (28 χώρες)	150	146	141	131	127	128	124	123	119	114	125	140	153	162	168
ΕΛΛΑΔΑ	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ	81	81	80	80	79	78	77	77	77	77	77	77	77	76	76
Ανατολική Μακεδονία, Θράκη	77	76	75	74	72	72	68	70	71	71	74	71	72	70	70
Δράμα	73	76	75	69	66	66	64	63	61	63	64	63	63	63	65
Θάσος, Καβάλα	84	78	83	79	80	83	76	81	84	83	84	79	83	79	84
Κεντρική Μακεδονία	83	83	81	80	80	79	79	80	80	79	78	78	78	77	77
Σέρρες	62	61	57	57	57	56	53	55	52	52	55	56	57	58	57

* Προσωρινά στοιχεία

Πηγή: Για τα στοιχεία που αφορούν την Ελλάδα πηγή είναι η ΕΛΛ.ΣΤΑΤ. (ενημέρωση 17.01.2017) και για τα στοιχεία που αφορούν την ΕΕ πηγή είναι η Eurostat (ενημέρωση 26.02.2016). Επεξεργασία: ομάδα μελέτης

Πίνακας 5.8. Κατάσταση απασχόλησης στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης για τα έτη 2001 – 2016 (σε χιλιάδες)

Β' Τρίμηνο	Πληθυσμός	Εργατικό Δυναμικό	Απασχολούμενοι	Άνεργοι	Μη οικονομικά ενεργοί
2001	499,3	262,3	237,9	24,4	237,0
2002	499,4	264,8	239,2	25,6	234,5
2003	501,4	263,5	236,8	26,6	237,9
2004	503,8	268,9	233,8	35,1	234,8
2005	505,8	262,5	233,7	28,8	243,3
2006	507,4	260,9	231,2	29,7	246,5
2007	509,0	262,7	237,3	25,4	246,4
2008	510,1	257,6	235,6	22,0	252,6
2009	510,1	261,5	235,2	26,4	248,6
2010	509,3	261,9	225,0	37,0	247,4
2011	512,6	253,8	200,9	52,9	258,9
2012	520,5	257,0	194,4	62,6	263,5
2013	521,0	257,1	187,0	70,1	263,9
2014	517,6	257,4	196,1	61,4	260,2
2015	519,7	257,7	197,5	60,2	262,0
2016	514,1	262,4	204,9	57,5	251,7

Πηγή: ΕΛΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 5.9. Κατάσταση απασχόλησης στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης για τα έτη 2001 – 2016: Ποσοστά

Β' Τρίμηνο	Εργατικό δυναμικό στον πληθυσμό	Απασχολούμενοι στο εργατικό δυναμικό	Άνεργοι στο εργατικό δυναμικό	Μη οικονομικά ενεργοί στον πληθυσμό
2001	52,53%	90,70%	9,30%	47,47%
2002	53,02%	90,33%	9,67%	46,96%
2003	52,55%	89,87%	10,09%	47,45%
2004	53,37%	86,95%	13,05%	46,61%
2005	51,90%	89,03%	10,97%	48,10%
2006	51,42%	88,62%	11,38%	48,58%
2007	51,61%	90,33%	9,67%	48,41%
2008	50,50%	91,46%	8,54%	49,52%
2009	51,26%	89,94%	10,10%	48,74%
2010	51,42%	85,91%	14,13%	48,58%

Β' Τρίμηνο	Εργατικό δυναμικό στον πληθυσμό	Απασχολούμενοι στο εργατικό δυναμικό	Άνεργοι στο εργατικό δυναμικό	Μη οικονομικά ενεργοί στον πληθυσμό
2011	49,51%	79,16%	20,84%	50,51%
2012	49,38%	75,64%	24,36%	50,62%
2013	49,35%	72,73%	27,27%	50,65%
2014	49,73%	76,18%	23,85%	50,27%
2015	49,59%	76,64%	23,36%	50,41%
2016	51,04%	78,09%	21,91%	48,96%

Πηγή: ΕΛΛ.ΣΤΑΤ., επεξεργασία ομάδα μελέτης

Πίνακας 5.10. Μέσο ετήσιο ποσοστό ανεργίας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Π.Ε.	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Δράμας	10,3	19,7	15,7	22,3	22,4	19,6	17,8	15,8	13,7	16,3	21,1	24,2	37,1	35,3	27,6	23,9
Καβάλας	14,3	13,1	14,9	15,9	12,9	12,4	10,8	9,4	9,7	13,2	20,4	20,5	23,2	22,4	16,8	16,3
Σερρών	13,6	10,9	10,0	11,0	9,3	6,7	5,2	5,9	5,2	7,9	10,9	19,5	22,9	25,0	29,1	24,9

Πηγή: ΕΛΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 5.11. Λογαριασμοί νοικοκυριών

	Λογαριασμός κατανομής πρωτογενούς εισοδήματος					Λογαριασμός Δευτερογενούς Διανομής του Εισοδήματος								
	Πόροι			Χρήσεις		Πόροι			Χρήσεις					
	Λειτουργικό πλεόνασμα - Μικτό εισόδημα	Αμοιβές απασχολούμενων εισπραττόμενες	Εισόδημα περιουσίας εισπραττόμενο	Εισόδημα πληρωνόμενο	Ισοζύγιο Πρωτογενών Εισοδημάτων	Ισοζύγιο Πρωτογενών Εισοδημάτων	Κοινωνικές παροχές εκτός απο κοινωνικές μεταβιβάσεις σε είδος, εισπραττόμενες	Άλλες τρέχουσες μεταβιβάσεις, εισπραττόμενες	Τρέχοντες φόροι στο εισόδημα-πλούτο, πληρωνόμενοι	Κοινωνικές εισφορές, πληρωνόμενες	Άλλες τρέχουσες μεταβιβάσεις, πληρωνόμενες	Διαθέσιμο Εισόδημα	Τελική Καταναλωτική Δαπάνη	
2000*	1.804	2.138	574	87	4.429	4.429	736	110	166	776	21	4.311	0	
2001*	1.951	2.269	475	46	4.649	4.649	820	109	158	842	23	4.555	0	
2002*	2.052	2.592	458	30	5.072	5.072	884	99	174	983	17	4.880	0	
2003*	2.286	2.733	405	26	5.398	5.398	1.022	130	194	1.070	24	5.262	0	
2004*	2.517	2.781	386	27	5.657	5.657	1.079	284	297	1.174	43	5.507	0	
2005*	2.668	3.294	357	49	6.271	6.271	1.184	285	337	1.234	55	6.113	0	
2006*	2.900	3.088	907	173	6.722	6.722	1.468	226	334	1.140	79	6.862	0	
2007*	2.965	3.314	587	147	6.718	6.718	1.662	209	352	1.322	53	6.861	0	
2008*	2.933	3.526	509	139	6.830	6.830	1.917	268	375	1.410	60	7.169	6.820	

	Λογαριασμός κατανομής πρωτογενούς εισοδήματος					Λογαριασμός Δευτερογενούς Διανομής του Εισοδήματος								
	Πόροι			Χρήσεις		Πόροι			Χρήσεις					
	Λειτουργικό πλεόνασμα - Μικτό εισόδημα	Αμοιβές απασχολούμενων εισπραττόμενες	Εισόδημα περιουσίας εισπραττόμενο	Εισόδημα περιουσίας πληρωνόμο	Ισοζύγιο Πρωτογενών Εισοδημάτων	Ισοζύγιο Πρωτογενών Εισοδημάτων	Κοινωνικές παροχές εκτός απο κοινωνικές μεταβιβάσεις σε είδος, εισπραττόμενες	Άλλες τρέχουσες μεταβιβάσεις, εισπραττόμενες	Τρέχοντες φόροι στο εισόδημα-πλούτο, πληρωνόμοι	Κοινωνικές εισφορές, πληρωνόμενες	Άλλες τρέχουσες μεταβιβάσεις, πληρωνόμενες	Διαθέσιμο Εισόδημα	Τελική Καταναλωτική Δαπάνη	
2009*	2.853	3.608	511	84	6.888	6.888	2.058	252	383	1.368	62	7.385	7.383	
2010*	2.483	3.530	397	128	6.282	6.282	2.315	226	313	1.512	68	6.930	6.517	
2011*	2.151	3.184	406	144	5.597	5.597	2.058	169	380	1.260	68	6.117	6.560	
2012*	1.981	2.964	461	115	5.291	5.291	1.994	142	415	1.211	53	5.749	6.758	
2013*	1.880	2.655	414	99	4.849	4.849	1.778	141	394	1.169	43	5.163	5.654	
2014*	1.748	2.616	453	108	4.710	4.710	1.788	178	371	1.191	47	5.068	5.522	
% μεταβολής														
2000-2001	8,14%	6,11%	-17,20%	-47,52%	4,97%	4,97%	11,42%	-0,54%	-4,95%	8,48%	10,73%	5,65%		
2001-2002	5,16%	14,27%	-3,61%	-34,26%	9,10%	9,10%	7,86%	-8,73%	10,72%	16,72%	-23,62%	7,15%		
2002-2003	11,44%	5,42%	-11,66%	-14,72%	6,43%	6,43%	15,57%	30,77%	10,94%	8,85%	40,00%	7,82%		
2003-2004	10,10%	1,76%	-4,53%	5,45%	4,80%	4,80%	5,59%	118,44%	53,24%	9,69%	76,39%	4,66%		
2004-2005	6,01%	18,44%	-7,53%	80,29%	10,84%	10,84%	9,77%	0,24%	13,61%	5,19%	28,58%	11,00%		
2005-2006	8,66%	-6,24%	153,86%	254,54%	7,20%	7,20%	23,93%	-20,73%	-0,87%	-7,69%	42,95%	12,26%		
2006-2007	2,25%	7,30%	-35,26%	-14,72%	-0,05%	-0,05%	13,23%	-7,56%	5,44%	16,03%	-32,50%	-0,02%		
2007-2008	-1,08%	6,41%	-13,20%	-5,83%	1,66%	1,66%	15,38%	28,36%	6,60%	6,64%	13,36%	4,49%		
2008-2009	-2,72%	2,34%	0,24%	-39,59%	0,86%	0,86%	7,33%	-5,80%	2,13%	-2,99%	1,86%	3,02%	8,25%	
2009-2010	-12,97%	-2,17%	-22,26%	52,38%	-8,80%	-8,80%	12,48%	-10,62%	-18,38%	10,51%	10,17%	-6,17%	-11,73%	
2010-2011	-13,35%	-9,80%	2,18%	12,79%	-10,90%	-10,90%	-11,09%	-25,04%	21,37%	-16,66%	-0,01%	-11,73%	0,66%	
2011-2012	-7,92%	-6,92%	13,75%	-20,22%	-5,47%	-5,47%	-3,08%	-15,96%	9,29%	-3,90%	-21,81%	-6,01%	3,01%	
2012-2013	-5,10%	-10,41%	-10,31%	-13,45%	-8,35%	-8,35%	-10,83%	-0,56%	-5,17%	-3,45%	-18,08%	-10,19%	-16,33%	
2013-2014	-7,03%	-1,45%	9,53%	8,27%	-2,88%	-2,88%	0,54%	26,19%	-5,84%	1,87%	8,38%	-1,85%	-2,34%	

Σε εκατομύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές

*προσωρινά στοιχεία

Πηγή: ΕΛΛ.ΣΤΑΤ (Τελευταία ενημέρωση: 17.01.2017), επεξεργασία ομάδα μελέτης

Πίνακας 5.12. Αριθμός φορολογουμένων, δηλωθέν εισόδημα κατά πηγή προέλευσης, φόρος – Ανατολική Μακεδονία και Θράκη

ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΕΥΡΩ	σε χιλιάδες €						% συμμετοχής στο σύνολο της χώρας						% μεταβολής				
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2006-2007	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011
1.ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ (φορολογικών δηλώσεων)	285.285	286.918	290.091	293.440	295.790	296.501	5,21%	5,19%	5,18%	5,19%	5,19%	5,22%	0,57%	1,11%	1,15%	0,80%	0,24%
2.ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ.....	3.460.997	3.674.294	3.973.365	4.189.535	4.279.098	4.218.746	4,30%	4,27%	4,26%	4,27%	4,27%	4,31%	6,16%	8,14%	5,44%	2,14%	-1,41%
Α. ΟΙΚΟΔΟΜΕΣ	248.041	256.081	274.882	285.012	294.300	299.873	3,47%	3,41%	3,35%	3,30%	3,31%	3,38%	3,24%	7,34%	3,69%	3,26%	1,89%
Γ. ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ	136	278	221	223	378	351	2,27%	4,84%	2,98%	2,88%	3,16%	2,13%	104,51%	-20,54%	0,90%	69,51%	-7,14%
Δ. ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ-ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	348.585	361.858	391.260	387.842	359.032	368.008	4,28%	4,26%	4,31%	4,39%	4,37%	4,27%	3,81%	8,13%	-0,87%	-7,43%	2,50%
Ε. ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	153.798	148.678	152.860	143.150	142.577	140.622	9,47%	9,23%	9,02%	8,73%	8,75%	8,99%	-3,33%	2,81%	-6,35%	-0,40%	-1,37%
ΣΤ. ΜΙΣΘΩΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2.533.682	2.716.685	2.953.224	3.163.899	3.274.858	3.183.988	4,24%	4,23%	4,23%	4,26%	4,26%	4,31%	7,22%	8,71%	7,13%	3,51%	-2,77%
Ζ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	121.663	132.852	140.827	146.246	138.819	151.153	3,42%	3,48%	3,39%	3,39%	3,19%	3,28%	9,20%	6,00%	3,85%	-5,08%	8,88%
ΑΛ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΣΤΗΝ ΑΛΛΟΔΑΠΗ	55.093	57.861	60.092	63.163	69.134	74.750	18,97%	19,53%	19,58%	19,70%	19,14%	17,77%	5,02%	3,86%	5,11%	9,45%	8,12%
10.ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ (μετά από τεκμήρια, απαλλαγές / εκπτώσεις)	3.479.716	3.691.579	3.991.456	4.205.344	4.295.360	4.582.757	4,30%	4,27%	4,26%	4,27%	4,27%	4,42%	6,09%	8,12%	5,36%	2,14%	6,69%
16.ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΦΟΡΟΣ	224.854	254.628	266.400	282.668	276.651	204.010	3,07%	3,06%	3,04%	3,10%	3,07%	2,78%	13,24%	4,62%	6,11%	-2,13%	-26,26%

Πηγή: Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων, επεξεργασία ομάδα μελέτης

Πίνακας 5.13. Αριθμός φορολογουμένων, δηλωθέν οικογενειακό εισόδημα και συνολικός φόρος ανά ομάδα επαγγέλματος και περιφερειακή ενότητα (Κριτήριο ομαδοποίησης σε ομάδες επαγγελματιών η ΚΥΡΙΑ ΠΗΓΗ Εισοδήματος) – Οικονομικό έτος 2011

ΟΙΚ. ΕΤΟΣ 2011	ΣΥΝΟΛΟ ΟΜΑΔΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ			ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΕΣ			ΕΜΠΟΡΟΙ-ΒΙΟΜΗΧΑΝΟΙ-ΒΙΟΤΕΧΝΕΣ-ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ			ΓΕΩΡΓΟΙ -ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ-ΑΛΙΕΙΣ-ΕΚΜ.ΔΑΣΩΝ			ΜΙΣΘΩΤΟΙ			ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ			ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ		
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ (φορολ. δηλώσεων)	ΔΗΛΩΘΕΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ (Σε χιλιάδες ευρώ)	ΣΥΝΟΛΙΚΟ Σ ΦΟΡΟΣ (Σε χιλιάδες ευρώ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ (φορολ. δηλώσεων)	ΔΗΛΩΘΕΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ (Σε χιλιάδες ευρώ)	ΣΥΝΟΛΙΚΟ Σ ΦΟΡΟΣ (Σε χιλιάδες ευρώ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ (φορολ. δηλώσεων)	ΔΗΛΩΘΕΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ (Σε χιλιάδες ευρώ)	ΣΥΝΟΛΙΚΟ Σ ΦΟΡΟΣ (Σε χιλιάδες ευρώ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ (φορολ. δηλώσεων)	ΔΗΛΩΘΕΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ (Σε χιλιάδες ευρώ)	ΣΥΝΟΛΙΚΟ Σ ΦΟΡΟΣ (Σε χιλιάδες ευρώ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ (φορολ. δηλώσεων)	ΔΗΛΩΘΕΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ (Σε χιλιάδες ευρώ)	ΣΥΝΟΛΙΚΟ Σ ΦΟΡΟΣ (Σε χιλιάδες ευρώ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ (φορολ. δηλώσεων)	ΔΗΛΩΘΕΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ (Σε χιλιάδες ευρώ)	ΣΥΝΟΛΙΚΟ Σ ΦΟΡΟΣ (Σε χιλιάδες ευρώ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ (φορολ. δηλώσεων)	ΔΗΛΩΘΕΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ (Σε χιλιάδες ευρώ)	ΣΥΝΟΛΙΚΟ Σ ΦΟΡΟΣ (Σε χιλιάδες ευρώ)
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	5.681.066	97.944.878	7.337.456	674.770	3.887.309	485.142	695.019	14.606.951	1.232.762	383.900	4.311.451	197.664	1.931.242	37.458.353	2.525.985	328.707	10.621.654	1.439.062	1.667.428	27.059.160	1.456.841
Δράμας	50.745	718.720	31.777	6.429	25.299	1.424	6.438	109.486	7.046	3.834	39.960	974	13.486	236.753	9.036	2.312	59.265	5.688	18.246	247.957	7.609
Καβάλας	75.044	1.088.336	56.704	9.451	33.968	2.624	10.132	192.089	13.002	6.119	67.248	2.175	21.321	349.392	15.869	3.242	96.177	10.612	24.779	349.461	12.422
Ξερρών	92.645	1.193.196	47.311	11.136	33.655	2.162	10.737	173.484	10.544	11.744	100.673	2.115	21.184	362.684	14.146	3.095	77.114	6.808	34.749	445.587	11.537
	Μέσο δηλωθέν οικογενειακό εισόδημα ανά δήλωση	Μέσος φόρος ανά δήλωση	% φόρου προς εισόδημα	Μέσο δηλωθέν οικογενειακό εισόδημα ανά δήλωση	Μέσος φόρος ανά δήλωση	% φόρου προς εισόδημα	Μέσο δηλωθέν οικογενειακό εισόδημα ανά δήλωση	Μέσος φόρος ανά δήλωση	% φόρου προς εισόδημα	Μέσο δηλωθέν οικογενειακό εισόδημα ανά δήλωση	Μέσος φόρος ανά δήλωση	% φόρου προς εισόδημα	Μέσο δηλωθέν οικογενειακό εισόδημα ανά δήλωση	Μέσος φόρος ανά δήλωση	% φόρου προς εισόδημα	Μέσο δηλωθέν οικογενειακό εισόδημα ανά δήλωση	Μέσος φόρος ανά δήλωση	% φόρου προς εισόδημα	Μέσο δηλωθέν οικογενειακό εισόδημα ανά δήλωση	Μέσος φόρος ανά δήλωση	% φόρου προς εισόδημα
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	17.240,58	1.292	7,49%	5.760,94	719	12,48%	21.016,62	1.774	8,44%	11.230,66	515	4,58%	19.395,99	1.308	6,74%	32.313,44	4.378	13,55%	16.228,08	874	5,38%
Δράμας	14.163,37	626	4,42%	3.935,14	221	5,63%	17.006,21	1.094	6,44%	10.422,54	254	2,44%	17.555,46	670	3,82%	25.633,65	2.460	9,60%	13.589,66	417	3,07%
Καβάλας	14.502,64	756	5,21%	3.594,12	278	7,72%	18.958,65	1.283	6,77%	10.990,03	355	3,23%	16.387,22	744	4,54%	29.665,95	3.273	11,03%	14.103,11	501	3,55%

ΟΙΚ. ΕΤΟΣ 2011	ΣΥΝΟΛΟ ΟΜΑΔΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ			ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΣ			ΕΜΠΟΡΟΙ-ΒΙΟΜΗΧΑΝΟΙ-ΒΙΟΤΕΧΝΕΣ-ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΣ			ΓΕΩΡΓΟΙ-ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ-ΑΛΙΕΙΣ-ΕΚΜ.ΔΑΣΩΝ			ΜΙΣΘΩΤΟΙ			ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΣ			ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ		
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ (φορολ. δηλώσεων)	ΔΗΛΩΘΕΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚ Ο ΕΙΣΟΔΗΜΑ (Σε χιλιάδες ευρώ)	ΣΥΝΟΛΙΚΟ Σ ΦΟΡΟΣ (Σε χιλιάδες ευρώ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ (φορολ. δηλώσεων)	ΔΗΛΩΘΕΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚ Ο ΕΙΣΟΔΗΜΑ (Σε χιλιάδες ευρώ)	ΣΥΝΟΛΙΚΟ Σ ΦΟΡΟΣ (Σε χιλιάδες ευρώ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ (φορολ. δηλώσεων)	ΔΗΛΩΘΕΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚ Ο ΕΙΣΟΔΗΜΑ (Σε χιλιάδες ευρώ)	ΣΥΝΟΛΙΚΟ Σ ΦΟΡΟΣ (Σε χιλιάδες ευρώ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ (φορολ. δηλώσεων)	ΔΗΛΩΘΕΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚ Ο ΕΙΣΟΔΗΜΑ (Σε χιλιάδες ευρώ)	ΣΥΝΟΛΙΚΟ Σ ΦΟΡΟΣ (Σε χιλιάδες ευρώ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ (φορολ. δηλώσεων)	ΔΗΛΩΘΕΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚ Ο ΕΙΣΟΔΗΜΑ (Σε χιλιάδες ευρώ)	ΣΥΝΟΛΙΚΟ Σ ΦΟΡΟΣ (Σε χιλιάδες ευρώ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ (φορολ. δηλώσεων)	ΔΗΛΩΘΕΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚ Ο ΕΙΣΟΔΗΜΑ (Σε χιλιάδες ευρώ)	ΣΥΝΟΛΙΚΟ Σ ΦΟΡΟΣ (Σε χιλιάδες ευρώ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ (φορολ. δηλώσεων)	ΔΗΛΩΘΕΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚ Ο ΕΙΣΟΔΗΜΑ (Σε χιλιάδες ευρώ)	ΣΥΝΟΛΙΚΟ Σ ΦΟΡΟΣ (Σε χιλιάδες ευρώ)
Σερρών	12.879,23	511	3,97%	3.022,18	194	6,42%	16.157,59	982	6,08%	8.572,29	180	2,10%	17.120,66	668	3,90%	24.915,67	2.200	8,83%	12.823,02	332	2,59%

Πηγή: Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων, επεξεργασία ομάδα μελέτης

Πίνακας 5.14. Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία κατά κλάδο Υδατικό Διαμέρισμα 11 Ανατολικής Μακεδονίας

Τομείς	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*
Πρωτογενής	520,79	521,07	521,77	591,30	529,05	546,73	405,25	474,17	410,28	405,36	411,20	385,40	387,36	378,56	354,01
Δευτερογενής	794,59	806,11	892,55	861,47	975,24	902,21	1.049,88	1.079,50	1.045,08	1.065,07	890,55	796,12	772,40	770,90	794,62
Τριτογενής	2.175,10	2.320,68	2.479,35	2.674,00	2.962,60	3.126,97	3.154,30	3.518,96	3.803,87	3.753,74	3.716,81	3.275,99	3.102,79	2.838,90	2.854,20
Σύνολο	3.490,49	3.647,86	3.893,66	4.126,76	4.466,89	4.575,91	4.609,43	5.072,62	5.259,22	5.224,16	5.018,57	4.457,51	4.262,55	3.988,36	4.002,83

Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές

* Προσωρινά στοιχεία.

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Ενημέρωση 17/01/2017. Επεξεργασία ομάδα μελέτης

Πίνακας 5.15. Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία κατά κλάδο. Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

Τομείς	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*
Πρωτογενής	644,31	678,36	628,58	750,77	665,46	690,09	496,85	569,75	499,31	490,01	500,56	479,88	475,32	464,22	433,05
Δευτερογενής	1.251,88	1.373,29	1.434,00	1.536,02	1.605,97	1.492,99	1.731,93	1.732,78	1.683,81	1.686,46	1.423,17	1.224,69	1.197,27	1.177,06	1.117,19
Τριτογενής	3.355,58	3.538,68	3.900,57	4.178,48	4.594,92	4.878,29	4.985,24	5.553,95	6.167,06	6.144,49	6.200,14	5.456,45	5.025,86	4.571,55	4.547,50
Σύνολο	5.251,77	5.590,33	5.963,15	6.465,26	6.866,35	7.061,37	7.214,03	7.856,48	8.350,17	8.320,96	8.123,87	7.161,02	6.698,45	6.212,83	6.097,74

Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές

* Προσωρινά στοιχεία.

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Ενημέρωση 17/01/2017. Επεξεργασία ομάδα μελέτης

Πίνακας 5.16. Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία κατά κλάδο. Σύνολο χώρας

Τομείς	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*
Πρωτογενής	7.677,14	7.918,19	8.151,97	8.944,86	8.282,14	8.535,99	6.974,27	7.067,74	6.793,27	6.662,73	6.518,82	6.108,83	6.190,66	5.794,11	5.843,07
Δευτερογενής	26.480,48	29.423,29	31.774,68	36.706,84	39.409,58	35.474,08	43.544,52	41.881,21	37.895,16	36.374,73	31.255,27	28.326,25	27.391,71	26.491,40	25.048,53
Τριτογενής	92.023,78	98.128,81	105.870,73	114.861,67	127.081,30	134.810,44	142.528,34	156.318,01	169.130,43	169.353,41	161.869,62	147.474,11	135.396,59	127.951,20	126.295,84
Σύνολο	126.181,40	135.470,29	145.797,39	160.513,37	174.773,03	178.820,51	193.047,13	205.266,96	213.818,86	212.390,87	199.643,71	181.909,19	168.978,96	160.236,70	157.187,43

Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές

* Προσωρινά στοιχεία.

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Ενημέρωση 17/01/2017. Επεξεργασία ομάδα μελέτης

Πίνακας 5.17. Απασχόληση κατά τομέα. Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

Τομείς	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*
Πρωτογενής	80.846	77.015	80.333	74.266	63.516	61.706	62.447	62.632	59.298	59.158	61.071	55.411	58.506	60.190	60.086
Δευτερογενής	44.636	45.945	43.016	40.646	41.623	42.957	43.567	44.222	44.152	38.984	35.630	30.586	28.714	27.283	26.631
Τριτογενής	114.890	114.360	119.472	123.457	130.725	132.041	133.983	143.056	139.802	141.622	138.480	132.048	127.177	124.857	124.086
Σύνολο	240.372	237.320	242.821	238.369	235.864	236.704	239.997	249.910	243.252	239.764	235.181	218.045	214.398	212.330	210.804

Σε άτομα

* Προσωρινά στοιχεία.

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Ενημέρωση 17/01/2017. Επεξεργασία ομάδα μελέτης

Πίνακας 5.18. Απασχόληση κατά τομέα. Σύνολο χώρας

Τομείς	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*
Πρωτογενής	690.537	641.240	630.683	614.357	545.301	550.584	542.470	531.607	529.442	542.975	535.005	499.481	490.755	488.521	488.413
Δευτερογενής	819.025	842.224	852.557	866.965	871.728	904.962	907.693	929.742	944.137	907.345	807.658	693.419	621.705	592.768	579.473
Τριτογενής	2.803.222	2.844.917	2.951.049	3.014.358	3.187.064	3.191.325	3.281.172	3.333.720	3.382.784	3.378.683	3.362.820	3.188.919	2.992.763	2.916.419	2.931.410
Σύνολο	4.312.785	4.328.380	4.434.288	4.495.681	4.604.092	4.646.871	4.731.335	4.795.069	4.856.363	4.829.003	4.705.483	4.381.819	4.105.223	3.997.708	3.999.296

Σε άτομα

* Προσωρινά στοιχεία.

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Ενημέρωση 17/01/2017. Επεξεργασία ομάδα μελέτης

Πίνακας 5.19. Αριθμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων και χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση (ΧΓΕ), σε χιλιάδες στρέμματα

	2009				2013				Μεταβολή %		
	Συνολικός αριθμός εκμεταλλεύσεων	Αριθμός εκμεταλλεύσεων με χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση	Χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση	Από την οποία, άγονοι βοσκότοποι	Συνολικός αριθμός εκμεταλλεύσεων	Αριθμός εκμεταλλεύσεων με χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση	Χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση	Από την οποία, άγονοι βοσκότοποι	Συνολικός αριθμός εκμεταλλεύσεων	Αριθμός εκμεταλλεύσεων με χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση	Χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση
Ελλάδα	723.007	716.823	34.779	4.610	709.449	703.535	33.815	4.036	-1,88%	-1,85%	-2,77%
Περιφέρεια Α.Μ.Θ.	53.148	51.952	3.468	58	52.066	51.219	3.483	24	-2,04%	-1,41%	0,43%
ΥΔ 11	37.028	36.007	2.299	12	36.449	35.940	2.544	17	-1,56%	-0,19%	10,66%
Π.Ε. Δράμας	5.841	5.407	505	5	5.600	5.380	540	11	-4,13%	-0,50%	6,93%
Π.Ε. Καβάλας	10.994	10.750	423	1	10.777	10.588	429	4	-1,97%	-1,51%	1,42%
Π.Ε. Σερρών	20.193	19.850	1.371	6	20.072	19.972	1.575	2	-0,60%	0,61%	14,88%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Απογραφή Γεωργίας – Κτηνοτροφίας 2009 και Έρευνα Διάθρωσης Γεωργικών και Κτηνοτροφικών Εκμεταλλεύσεων 2013. Επεξεργασία ομάδα μελέτης

Πίνακας 5.20. Εκμεταλλεύσεις με αρδευόμενες και αρδευθείσες εκτάσεις, κατά περιφέρεια και νομό

	2009						2013						Μεταβολή %	
	Εκμεταλλεύσεις		Από αυτές με αρδευόμενες εκτάσεις				Εκμεταλλεύσεις		Από αυτές με αρδευόμενες εκτάσεις				Εκμεταλλεύσεις με αρδευόμενες εκτάσεις	
	Σύνολο	Χρησιμο-ποιούμενη γεωργική έκταση	Εκμεταλλεύσεις	Συνολική Χρησιμο-ποιούμενη γεωργική έκταση	Αρδευθείσα	Σύνολο	Χρησιμο-ποιούμενη γεωργική έκταση	Εκμεταλλεύσεις	Συνολική Χρησιμο-ποιούμενη γεωργική έκταση	Αρδευθείσα	Εκμεταλλεύσεις	Αρδευθείσα		
Ελλάδα	723.007	30.169	484.607	22.893	10.386	709.449	29.780	496.149	23.554	11.779	2,38%	13,41%		
Περιφέρεια Α.Μ.Θ.	53.148	3.410	44.146	3.078	1.480	52.066	3.460	44.828	3.206	1.696	1,54%	14,59%		
Υ.Δ. 11	37.028	2.286	29.945	1.994	1.153	36.449	2.528	31.747	2.281	1.485	6,02%	28,79%		
Π.Ε. Δράμας	5.841	499	4.742	442	258	5.600	529	4.851	499	341	2,30%	32,17%		
Π.Ε. Καβάλας	10.994	422	9.452	403	308	10.777	426	9.730	412	344	2,94%	11,69%		
Π.Ε. Σερρών	20.193	1.365	15.751	1.149	587	20.072	1.573	17.166	1.370	800	8,98%	36,29%		

εκτάσεις σε χιλιάδες στρέμματα

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Απογραφή Γεωργίας – Κτηνοτροφίας 2009 και Έρευνα Διάρθρωσης Γεωργικών και Κτηνοτροφικών Εκμεταλλεύσεων 2013. Επεξεργασία ομάδα μελέτης

Πίνακας 5.21. Κατανομή της χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης των εκμεταλλεύσεων, κατά βασικές κατηγορίες χρήσης, περιφέρεια και νομό (EL11)

	Ετήσιες καλλιέργειες (1)		Αμπέλια και σταφιδάμπελα		Δενδρώδεις καλλιέργειες		Ελιές		Δενδρώδεις καλλιέργειες εκτός από ελιές		Λοιπές εκτάσεις (2)		Μόνιμα λιβάδια και βοσκότοποι		Λοιπές εκτάσεις εκτός από μόνιμα λιβάδια και βοσκότοποι	
	2009	2013	2009	2013	2009	2013	2009	2013	2009	2013	2009	2013	2009	2013	2009	2013
	Ελλάδα	16.169	16.764	863	800	8.613	8.462	7.060	6.877	1.554	1.586	9.134	7.789	7.507	6.271	1.627
Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	2.859	2.857	41	41	160	166	122	122	38	45	408	419	109	152	299	267
Υδατικό Διαμέρισμα 11 Ανατολικής Μακεδονίας	1.899	2.055	39	39	164	164	123	119	41	46	195	285	109	213	86	73
Περιφερειακή Ενότητα Δράμας	424	446	5	5	6	9	4	7	2	3	68	80	42	61	26	19
Περιφερειακή Ενότητα Καβάλας	272	287	28	27	105	100	84	77	21	23	18	15	5	5	13	10
Περιφερειακή Ενότητα Σερρών	1.203	1.322	6	7	53	55	35	35	18	20	109	190	62	147	47	44

εκτάσεις σε χιλιάδες στρέμματα

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Απογραφή Γεωργίας – Κτηνοτροφίας 2009 και Έρευνα Διάρθρωσης Γεωργικών και Κτηνοτροφικών Εκμεταλλεύσεων 2013. Επεξεργασία ομάδα μελέτης

Πίνακας 5.22. Οικονομικοί Λογαριασμοί Γεωργίας κατά γεωγραφική ζώνη και περιφέρεια

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*
01	ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ (περιλαμβανομένων των σπόρων)	230,60	145,60	248,95	205,44	159,72	164,29	186,76	192,84	156,64	143,69
01.1	Σιτάρι και όλυρα	102,10	39,15	72,62	72,23	57,68	41,89	60,16	58,69	57,03	55,85
01.11	Μαλακό σιτάρι και όλυρα	11,99	8,60	27,18	23,97	14,71	13,62	20,42	23,43	21,65	20,86
01.12	Σκληρό σιτάρι	90,10	30,55	45,44	48,27	42,97	28,27	39,74	35,26	35,39	34,99
01.2	Σίκαλη και σμιγός	0,32	0,20	0,42	0,28	0,29	0,20	0,23	0,33	0,31	0,34
01.3	Κριθάρι	4,25	3,04	6,75	7,00	5,32	4,34	6,58	7,31	6,66	7,37
01.4	Βρώμη και μείγματα θερινών δημητριακών	0,16	0,08	0,17	0,19	0,21	0,21	0,24	0,27	0,30	0,17
01.5	Αραβόσιτος σε κόκκους	119,69	98,84	164,17	120,80	91,79	113,20	114,97	121,02	87,89	75,90
01.6	Ρύζι	4,08	4,28	4,83	4,94	4,43	4,44	4,59	5,22	4,45	4,07
01.9	Άλλα δημητριακά	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
02	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΦΥΤΑ	222,34	96,12	129,71	100,85	121,19	174,62	190,90	173,63	217,14	182,86
02.1	Ελαιούχοι σπόροι και καρποί (περιλαμβανομένων των σπόρων)	2,08	3,24	4,29	5,19	8,37	49,87	43,15	41,66	76,60	53,14
02.11	Σπόροι ελαιοκράμβης και αγριογογγύλης	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
02.12	Ηλίανθος	2,04	3,21	4,28	5,17	8,33	49,62	42,87	41,40	76,33	52,75
02.13	Σόγια	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02	0,21	0,20	0,20	0,20	0,29
02.19	Άλλα ελαιούχα προϊόντα	0,03	0,03	0,00	0,02	0,02	0,04	0,07	0,07	0,07	0,10
02.2	Πρωτεϊνούχα φυτά (περιλαμβανομένων των σπόρων)	0,90	0,06	0,05	1,01	1,61	1,56	0,43	0,11	0,21	0,36
02.3	Ακατέργαστος καπνός	54,41	14,57	30,59	32,95	34,25	24,21	26,01	27,67	28,32	27,53
02.4	Ζαχαρότευτλα	37,82	17,09	8,38	6,53	11,70	4,89	3,67	5,82	3,80	5,40
02.9	Άλλα βιομηχανικά φυτά	127,13	61,16	86,41	55,16	65,27	94,09	117,65	98,37	108,22	96,43
03	ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ ΦΥΤΑ	22,78	15,39	14,55	16,88	17,56	18,59	15,70	15,00	20,71	18,21
04	ΛΑΧΑΝΙΚΑ ΚΑΙ ΣΚΑΛΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑ	115,97	105,92	119,89	82,62	85,48	81,25	62,23	58,96	52,14	54,00
04.1	Νωπά λαχανικά	113,59	103,31	116,64	80,37	83,32	79,48	60,46	57,22	50,60	52,66
04.2	Φυτά και λουλούδια	2,38	2,61	3,25	2,26	2,16	1,77	1,77	1,75	1,54	1,34

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*
05	ΠΑΤΑΤΕΣ (περιλαμβανομένων των σπόρων)	32,16	42,44	40,88	36,89	41,95	44,81	30,25	32,33	42,44	33,03
06	ΦΡΟΥΤΑ	50,96	50,58	61,53	50,91	44,38	54,38	50,03	53,41	59,40	56,80
06.1	Νωπά φρούτα	4,37	5,99	6,03	7,61	6,78	6,70	6,96	6,59	7,52	7,49
06.2	Εσπεριδοειδή	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
06.3	Τροπικά φρούτα	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
06.4	Σταφύλια	42,31	42,57	52,77	41,07	35,31	45,14	39,80	43,71	50,02	43,86
06.5	Ελιές	4,27	2,02	2,73	2,23	2,29	2,54	3,26	3,11	1,86	5,45
07	ΚΡΑΣΙ	0,42	0,42	0,49	0,51	0,53	0,39	0,38	0,45	0,38	0,45
08	ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ	17,65	16,55	13,47	12,95	11,24	12,00	8,56	13,66	11,27	11,56
09	ΑΛΛΑ ΦΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	2,39	2,39	2,53	2,43	2,65	2,82	2,73	2,72	3,14	3,30
10	ΦΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ (1 ΕΩΣ 9)	695,27	475,43	632,02	509,49	484,71	553,15	547,54	543,01	563,26	503,91
11	ΖΩΑ	136,74	129,89	125,69	134,38	129,65	123,00	133,57	130,42	131,11	125,60
11.1	Βοοειδή	42,99	38,80	37,28	39,60	39,99	33,24	38,25	40,74	45,55	42,30
11.2	Χοιροειδή	22,08	21,88	21,17	24,20	21,69	22,71	28,83	23,00	23,26	21,59
11.3	Ιπποειδή	0,04	0,07	0,10	0,09	0,08	0,12	0,24	0,30	0,48	0,60
11.4	Αιγοπρόβατα	60,97	62,27	59,85	63,68	59,70	58,72	59,11	57,28	52,12	51,14
11.5	Πουλερικά	9,89	6,13	6,58	6,06	7,44	7,52	6,51	8,41	9,10	9,41
11.9	Άλλα ζώα	0,77	0,74	0,71	0,75	0,74	0,69	0,63	0,68	0,60	0,55
12	ΖΩΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	106,12	107,87	105,55	113,16	117,81	113,61	105,87	111,08	110,23	113,71
12.1	Γάλα	85,12	88,12	85,73	93,41	98,82	94,44	86,80	92,89	92,16	96,09
12.2	Αυγά	13,52	12,38	11,79	11,40	9,55	9,06	7,82	7,29	7,75	7,04
12.9	Άλλα ζωικά προϊόντα	7,48	7,37	8,03	8,35	9,44	10,10	11,26	10,90	10,31	10,58
13	ΖΩΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ (11+12)	242,86	237,76	231,23	247,55	247,46	236,61	239,44	241,49	241,34	239,31
14	ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΓΑΘΩΝ (10+13)	938,12	713,19	863,25	757,04	732,17	789,76	786,98	784,51	804,60	743,21
15	ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	36,33	26,31	31,79	31,61	29,60	30,06	29,85	27,27	24,68	21,65
16	ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ (14+15)	974,45	739,50	895,04	788,64	761,76	819,82	816,83	811,78	829,28	764,86
17	ΜΗ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ (ΜΗ ΔΙΑΧΩΡΙΣΙΜΕΣ)	36,15	38,12	38,02	44,92	47,08	55,00	63,43	60,12	56,60	61,17

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*
18	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (16+17)	1.010,59	777,62	933,06	833,57	808,85	874,82	880,26	871,90	885,88	826,03
19	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΝΑΛΩΣΗ	400,59	394,34	453,72	482,64	436,24	435,88	511,42	523,71	539,45	502,62
20	ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ ΣΕ ΒΑΣΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ (18-19)	610,00	383,28	479,33	350,93	372,61	438,93	368,84	348,18	346,43	323,41
21	ΑΝΑΛΩΣΗ ΠΑΓΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	101,58	106,48	112,70	128,81	128,86	129,34	124,87	132,66	120,88	114,48
22	ΚΑΘΑΡΗ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ ΣΕ ΒΑΣΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ (20-21)	508,42	276,80	366,63	222,12	243,75	309,60	243,97	215,52	225,55	208,93
23	ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	81,14	75,73	87,74	69,95	62,31	63,07	60,79	54,46	53,55	47,57
24	ΛΟΙΠΟΙ ΦΟΡΟΙ ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	22,09	13,41	14,36	15,79	10,62	11,60	25,25	24,32	40,98	38,14
25	ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	81,47	226,33	317,02	306,48	316,83	301,32	257,54	274,34	276,62	253,40
26	ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (22-24+25)	567,80	489,72	669,29	512,81	549,96	599,32	476,27	465,53	461,19	424,19
27	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ/ ΜΕΙΚΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ (22-23-24+25)	486,66	414,00	581,55	442,86	487,65	536,25	415,48	411,07	407,64	376,62
28	ΠΛΗΡΩΤΕΑ ΓΑΙΟΠΡΟΣΟΔΟΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ ΓΗΣ	81,42	83,98	87,56	84,64	75,40	74,84	74,15	74,86	70,24	69,70
29	ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝΤΕΣ ΤΟΚΟΙ	21,85	14,91	22,93	15,63	15,56	10,30	23,83	33,90	38,70	14,25
30	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΕΣ ΤΟΚΟΙ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
31	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ (27-28-29+30)	383,38	315,11	471,06	342,60	396,68	451,10	317,50	302,32	298,69	292,67

Σε εκατομμύρια ευρώ.

Τα στοιχεία για τα έτη 1995-2014 έχουν αναθεωρηθεί (ESA 2010).

* Προσωρινά στοιχεία

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., ενημέρωση 15/11/2016. Επεξεργασία ομάδα μελέτης

Πίνακας 5.23. Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία κατά κλάδο - NACE REV.2. Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές - Περιφερειακές Ενότητες Ανατολικής Μακεδονίας

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*
Γεωργία, δασοκομία και αλιεία															
ΕΛΛΑΔΑ	7.677,14	7.918,19	8.151,97	8.944,86	8.282,14	8.535,99	6.974,27	7.067,74	6.793,27	6.662,73	6.518,82	6.108,83	6.190,66	5.794,11	5.843,07
Αν. Μακ., Θρακ.	644,31	678,36	628,58	750,77	665,46	690,09	496,85	569,75	499,31	490,01	500,56	479,88	475,32	464,22	433,05
Δράμα	100,85	109,82	115,64	128,99	117,59	120,18	99,01	114,16	97,94	98,92	102,24	93,24	94,83	93,24	87,23

Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας - Ειδική Γραμματεία Υδάτων
 Κατάρτιση της 1^{ης} Αναθεώρησης του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Αν. Μακεδονίας (EL11)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*
Θάσος, Καβάλα	118,85	124,95	126,84	141,28	124,02	132,14	118,06	137,14	110,27	105,37	112,72	103,47	105,58	97,55	88,84
Σέρρες	301,09	286,30	279,29	321,02	287,44	294,41	188,18	222,86	202,06	201,07	196,24	188,69	186,94	187,77	177,94
ΥΔ 11	520,79	521,07	521,77	591,30	529,05	546,73	405,25	474,17	410,28	405,36	411,20	385,40	387,36	378,56	354,01
Ορυχεία, λατομεία, βιομηχανία, παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού, κλιματισμού και νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης															
Σύνολο															
ΕΛΛΑΔΑ	17.640,56	19.848,98	21.473,27	22.388,67	23.352,65	24.098,74	25.458,72	26.863,91	27.176,32	25.825,16	22.367,53	22.016,36	21.570,52	21.790,81	21.113,44
Αν. Μακ., Θρακ.	795,64	933,28	1.025,37	1.068,52	1.040,39	1.062,08	1.091,92	1.159,06	1.245,28	1.277,43	1.066,92	1.030,62	985,10	971,47	937,14
Δράμα	154,45	209,63	226,44	207,92	188,68	189,91	221,73	217,38	218,14	233,16	200,94	183,35	178,83	189,50	183,74
Θάσος, Καβάλα	210,14	215,63	251,11	230,78	261,38	264,55	223,68	241,93	323,91	372,10	322,96	311,77	292,95	289,29	285,64
Σέρρες	170,79	171,80	175,99	179,53	192,98	179,95	198,04	223,23	226,26	208,56	187,37	182,08	176,70	182,87	179,65
ΥΔ 11	535,38	597,07	653,54	618,24	643,04	634,41	643,45	682,54	768,31	813,82	711,26	677,20	648,48	661,67	649,03
Εκ των οποίων Μεταποίηση															
ΕΛΛΑΔΑ	13.408,08	15.126,81	16.077,86	16.378,39	16.942,72	17.107,91	18.427,21	19.695,02	20.578,30	18.146,42	16.356,06	16.175,22	15.376,75	15.250,92	14.938,54
Αν. Μακ., Θρακ.	573,73	691,02	745,16	750,86	711,90	713,37	759,13	854,12	947,02	892,85	806,95	768,02	719,22	707,41	688,75
Δράμα	109,87	159,78	163,85	127,07	106,23	104,34	142,99	148,17	166,73	170,63	147,71	136,42	128,14	123,47	120,19
Θάσος, Καβάλα	153,22	159,71	189,82	171,19	195,49	192,02	155,60	174,24	250,07	285,88	255,91	240,65	218,76	216,45	211,99
Σέρρες	151,61	151,78	153,14	157,23	162,16	153,77	165,92	190,05	191,20	169,19	156,09	155,13	149,97	148,64	146,25
ΥΔ 11	414,70	471,28	506,81	455,49	463,89	450,13	464,51	512,46	608,00	625,70	559,71	532,20	496,87	488,56	478,44
Κατασκευές															
ΕΛΛΑΔΑ	8.839,91	9.574,31	10.301,42	14.318,18	16.056,93	11.375,34	18.085,80	15.017,30	10.718,84	10.549,57	8.887,74	6.309,89	5.821,18	4.700,59	3.935,09
Αν. Μακ., Θρακ.	456,23	440,01	408,63	467,50	565,59	430,91	640,02	573,72	438,53	409,03	356,25	194,07	212,17	205,59	180,06
Δράμα	78,36	58,59	53,77	59,92	68,03	49,72	87,99	70,41	43,99	43,32	31,04	26,11	30,59	17,30	45,22
Θάσος, Καβάλα	99,78	65,08	103,53	87,66	133,13	93,92	138,18	147,66	134,28	131,90	95,90	44,06	53,19	37,08	70,80
Σέρρες	81,09	85,37	81,71	95,64	131,03	124,16	180,26	178,89	98,51	76,02	52,36	48,75	40,14	54,85	29,57
ΥΔ 11	259,22	209,04	239,01	243,23	332,19	267,80	406,43	396,96	276,77	251,24	179,29	118,92	123,92	109,23	145,60
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών, μεταφορές και αποθήκευση, δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης															
ΕΛΛΑΔΑ	34.794,27	36.047,16	36.442,82	41.221,78	44.464,77	46.127,41	47.553,34	52.016,33	56.917,45	51.419,53	49.398,68	44.312,70	37.677,30	36.344,20	37.611,91
Αν. Μακ., Θρακ.	1.355,73	1.366,41	1.379,53	1.541,36	1.667,28	1.729,80	1.762,31	1.965,62	2.093,03	1.813,63	1.732,99	1.486,10	1.337,48	1.224,18	1.260,80
Δράμα	201,94	207,81	208,37	223,29	212,01	230,10	236,85	255,96	255,92	224,12	222,61	202,38	163,19	155,48	154,91
Θάσος, Καβάλα	459,10	450,45	469,27	552,32	638,05	704,15	695,10	809,26	871,51	750,00	685,57	578,69	596,20	509,68	541,68
Σέρρες	302,18	310,57	321,99	346,50	394,16	411,57	409,91	460,60	499,98	484,19	473,26	447,38	396,13	360,39	368,16
ΥΔ 11	963,22	968,84	999,64	1.122,10	1.244,22	1.345,82	1.341,86	1.525,82	1.627,41	1.458,31	1.381,45	1.228,44	1.155,52	1.025,55	1.064,75
Ενημέρωση και επικοινωνία															

Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας - Ειδική Γραμματεία Υδάτων
Κατάρτιση της 1^{ης} Αναθεώρησης του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Αν. Μακεδονίας (EL11)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*
ΕΛΛΑΔΑ	4.921,81	5.450,25	6.027,89	6.029,32	6.636,41	6.948,35	7.794,81	8.278,70	8.061,00	8.568,09	7.682,86	6.354,77	5.517,64	5.748,86	5.238,24
Αν. Μακ., Θρακ.	98,42	108,99	120,54	126,57	136,01	139,26	157,67	159,71	149,34	154,02	157,32	120,68	102,89	104,25	95,63
Δράμα	13,38	14,35	15,18	15,58	17,52	17,93	17,73	18,02	18,12	19,71	19,28	14,56	12,51	12,75	11,71
Θάσος, Καβάλα	29,65	31,49	34,82	38,78	39,88	40,84	42,53	43,06	39,23	33,21	34,30	26,39	22,21	22,60	20,87
Σέρρες	11,33	13,29	18,46	15,35	16,65	17,45	20,59	20,76	26,13	29,07	27,45	23,76	19,71	20,16	18,59
ΥΔ 11	54,37	59,12	68,45	69,71	74,05	76,23	80,86	81,83	83,47	81,99	81,03	64,71	54,43	55,51	51,16
Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες															
ΕΛΛΑΔΑ	5.782,41	5.317,82	5.888,85	6.668,57	8.324,71	8.492,79	9.074,20	9.223,49	9.396,30	9.774,64	9.622,95	8.651,85	8.396,45	8.293,41	7.655,46
Αν. Μακ., Θρακ.	141,79	124,82	139,31	158,56	192,78	195,22	217,54	218,38	205,40	228,91	224,93	191,19	173,59	186,43	162,13
Δράμα	24,16	22,63	22,33	25,37	35,44	31,89	36,21	37,44	33,30	37,76	36,93	32,95	33,76	28,79	30,21
Θάσος, Καβάλα	43,16	36,42	46,23	51,25	59,60	62,52	68,63	64,60	58,84	64,16	69,94	52,95	38,08	49,43	47,14
Σέρρες	34,93	34,28	32,45	38,94	45,42	47,04	55,80	55,13	48,38	50,26	55,65	43,13	32,36	42,73	38,39
ΥΔ 11	102,24	93,33	101,02	115,57	140,46	141,45	160,64	157,17	140,51	152,18	162,53	129,02	104,20	120,95	115,74
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας															
ΕΛΛΑΔΑ	13.932,49	14.915,35	16.808,87	17.010,52	17.967,37	20.779,50	20.054,31	24.320,63	28.303,00	29.544,29	33.514,83	31.366,79	32.323,71	30.331,43	28.787,05
Αν. Μακ., Θρακ.	329,27	352,50	441,19	428,25	414,03	571,18	442,04	558,55	723,26	697,41	955,52	814,84	905,31	812,41	771,58
Δράμα	46,84	50,14	62,76	60,92	58,89	81,25	62,05	77,74	100,19	96,26	131,38	111,92	124,32	111,49	105,86
Θάσος, Καβάλα	92,41	98,93	123,83	120,19	116,20	160,31	124,80	158,23	205,83	199,28	273,48	233,47	259,74	233,25	221,91
Σέρρες	103,78	111,10	124,87	126,51	133,92	154,17	148,76	178,79	206,45	214,95	241,87	226,65	243,99	218,72	207,47
ΥΔ 11	243,03	260,18	311,46	307,62	309,01	395,73	335,61	414,76	512,47	510,49	646,73	572,04	628,05	563,46	535,25
Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες, διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες															
ΕΛΛΑΔΑ	6.070,93	6.549,67	7.655,54	8.862,32	9.942,16	10.184,76	12.059,22	13.341,08	13.649,10	13.463,05	10.593,01	9.570,26	8.682,83	7.649,01	7.558,15
Αν. Μακ., Θρακ.	156,98	169,90	199,46	231,82	264,40	225,62	270,02	304,84	322,72	306,61	211,39	138,16	117,70	122,47	125,20
Δράμα	19,98	22,48	30,11	24,12	51,88	47,17	58,04	65,44	65,54	70,19	51,54	30,63	26,04	16,21	11,27
Θάσος, Καβάλα	32,34	34,46	40,64	49,11	47,23	41,27	46,00	56,11	64,09	55,80	35,59	23,94	19,92	32,36	40,82
Σέρρες	42,56	44,01	47,09	55,26	57,68	42,90	44,12	46,69	48,72	47,82	38,93	34,61	30,22	26,58	24,42
ΥΔ 11	94,89	100,95	117,83	128,49	156,80	131,34	148,16	168,23	178,36	173,82	126,07	89,18	76,17	75,15	76,52
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση, εκπαίδευση, δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα															
ΕΛΛΑΔΑ	21.591,48	24.419,54	27.015,39	29.022,68	32.924,61	34.790,19	37.656,31	40.360,08	43.968,18	46.715,64	43.237,51	40.402,50	35.919,83	32.858,60	33.045,15
Αν. Μακ., Θρακ.	1.086,16	1.191,14	1.389,93	1.477,37	1.682,80	1.747,08	1.851,41	2.067,04	2.412,94	2.639,19	2.644,67	2.461,71	2.148,14	1.903,29	1.925,54
Δράμα	142,66	165,80	183,43	197,11	222,77	217,22	214,53	232,95	261,12	274,96	275,26	262,10	236,40	219,61	219,91
Θάσος, Καβάλα	214,67	231,59	267,71	278,46	299,57	309,49	306,90	355,33	391,13	427,45	397,77	361,19	311,03	289,86	295,13
Σέρρες	238,08	278,04	278,25	317,64	347,06	330,52	359,84	389,14	407,75	436,07	428,70	368,22	374,38	351,07	345,10

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*
ΥΔ 11	595,41	675,43	729,39	793,21	869,39	857,23	881,27	977,42	1.060,01	1.138,48	1.101,73	991,51	921,81	860,55	860,14
Τέχνες, διασκέδαση, ψυχαγωγία, άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών, μη διαφοροποιημένες δραστηριότητες νοικοκυριών που αφορούν την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών για ίδια χρήση, δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και φορέων															
ΕΛΛΑΔΑ	4.930,38	5.429,03	6.031,36	6.046,48	6.821,27	7.487,43	8.336,15	8.777,71	8.835,40	9.868,17	7.819,79	6.815,23	6.878,83	6.725,68	6.399,87
Αν. Μακ., Θρακ.	187,23	224,92	230,61	214,55	237,63	270,13	284,26	279,81	260,38	304,71	273,33	243,78	240,73	218,52	206,62
Δράμα	33,37	45,07	45,30	32,90	51,31	56,05	53,55	50,98	63,27	76,83	63,40	60,67	53,60	63,17	64,06
Θάσος, Καβάλα	45,87	61,08	68,07	64,61	62,85	75,04	85,12	80,12	72,81	94,76	85,80	69,86	57,47	21,32	35,59
Σέρρες	42,69	56,67	38,19	39,77	54,51	48,09	67,24	62,63	65,57	66,87	68,07	70,55	51,53	53,25	51,00
ΥΔ 11	121,94	162,82	151,56	137,29	168,67	179,17	205,91	193,73	201,64	238,47	217,27	201,08	162,60	137,74	150,65
Συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία															
ΕΛΛΑΔΑ	126.181,40	135.470,29	145.797,39	160.513,37	174.773,03	178.820,51	193.047,13	205.266,96	213.818,86	212.390,87	199.643,71	181.909,19	168.978,96	160.236,70	157.187,43
Αν. Μακ., Θρακ.	5.251,77	5.590,33	5.963,15	6.465,26	6.866,35	7.061,37	7.214,03	7.856,48	8.350,17	8.320,96	8.123,87	7.161,02	6.698,45	6.212,83	6.097,74
Δράμα	815,99	906,31	963,32	976,13	1.024,12	1.041,42	1.087,69	1.140,48	1.157,53	1.175,23	1.134,62	1.017,90	954,08	907,55	914,10
Θάσος, Καβάλα	1.345,98	1.350,10	1.532,05	1.614,45	1.781,92	1.884,23	1.849,01	2.093,43	2.271,90	2.234,04	2.114,03	1.805,79	1.756,37	1.582,42	1.648,43
Σέρρες	1.328,52	1.391,45	1.398,29	1.536,18	1.660,85	1.650,26	1.672,73	1.838,71	1.829,79	1.814,89	1.769,92	1.633,82	1.552,10	1.498,39	1.440,30
ΥΔ 11	3.490,49	3.647,86	3.893,66	4.126,76	4.466,89	4.575,91	4.609,43	5.072,62	5.259,22	5.224,16	5.018,57	4.457,51	4.262,55	3.988,36	4.002,83

* Προσωρινά στοιχεία.

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Ενημέρωση: 17/01/2017

Πίνακας 5.24. Ξενοδοχειακό Δυναμικό - Έτος 2016 - Περιφερειακές Ενότητες Ανατολικής Μακεδονίας

		5*	4*	3*	2*	1*	Γενικό άθροισμα
Περιφερειακή Ενότητα Δράμας	Μονάδες	1	3	10	3	3	20
	Δωμάτια	73	173	173	119	49	587
	Κλίνες	147	365	352	217	92	1.173
Περιφερειακή Ενότητα Καβάλας	Μονάδες	2	5	10	24	10	51
	Δωμάτια	179	328	425	558	154	1.644
	Κλίνες	359	573	807	1.068	325	3.132
Σύνολο Περιφέρειας	Μονάδες	11	29	96	168	75	379
	Δωμάτια	1.035	1.910	3.034	3.728	1.126	10.833
	Κλίνες	2.073	3.850	5.958	7.245	2.198	21.324
Περιφερειακή Ενότητα Σερρών	Μονάδες		5	20	6	2	33
	Δωμάτια		283	497	155	95	1.030
	Κλίνες		610	960	293	193	2.056

		5*	4*	3*	2*	1*	Γενικό άθροισμα
Σύνολο Επικράτειας	Μονάδες	444	1.412	2.472	3.990	1.412	9.730
	Δωμάτια	67.407	104.562	96.033	111.842	27.302	407.146
	Κλίνες	137.210	203.203	185.560	210.365	52.215	788.553
Υδατικό Διαμέρισμα 11	Μονάδες	3	13	40	33	15	104
	Δωμάτια	252	784	1.095	832	298	3.261
	Κλίνες	506	1.548	2.119	1.578	610	6.361

Πηγή: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος. Επεξεργασία ΙΤΕΠ (ΙΤΕΠ: Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων)

Πίνακας 5.25. Χρηματοοικονομικά δεδομένα ΔΕΥΑ και Δήμων Υδατικού Διαμερίσματος Ανατολικής Μακεδονίας (EL11)

ΟΝΟΜΑ ΟΤΑ (Δήμος)	ΔΕΥΑ	Μόνιμος Πληθυσμός Απογραφή 2011	Έτος αναφοράς στοιχείων	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΔΡΕΥΣΗΣ								ΥΔΡΕΥΣΗ (ΜΕ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ), ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΙ ΑΡΔΕΥΣΗ				Λοιπά έσοδα						
				Υδρόμετρα				Καταναλισκόμενη ποσότητα καταμετρηθείσα στα υδρόμετρα μ3				Συνολικά έσοδα €										
				Σύνολο	Κοινοί κατανα- λωτές και τριτο- γενής τομέας	Δευτερο- γενής τομέας, Βιομη- χανικό	Πρωτο- γενής τομέας, Αρδευ- σης	Σύνολο	Κοινοί κατανα- λωτές και τριτο- γενής τομέας	Δευτερο- γενής τομέας, Βιομη- χανικό	Πρωτο- γενής τομέας, Αρδευ- σης	Σύνολο	Κοινοί κατανα- λωτές και τριτο- γενής τομέας	Δευτερο- γενής τομέας, Βιομη- χανικό	Πρωτο- γενής τομέας, Αρδευ- σης	ΣΥΝΟΛΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΑΠΟ ΥΠΗΡΕΣΙΑ €	Η.1.3 Λοιπά έσοδα πλην των ανωτέρω (κωδ. 70, 71, 72, 75, 76)	Η.1.4 Ιδιοπα- ραγωγή παγίων (κωδ. 78)	Σύνολο εσόδων	Επιχορη- γήσεις	Γενικό Σύνολο Χρηματο- οικονομικών Εσόδων	
ΔΟΞΑΤΟΥ		14.516	2015	8.100	0	0	0	1.720.000	1.706.095	13.905	0	1.049.191	1.038.228	10.963	0	0	0	1.049.191	3.124.473	4.173.664		
ΔΡΑΜΑΣ	ΔΕΥΑ Δράμας	58.944	2016	0	0	0	0	4.080.909	4.024.445	56.464	0	3.771.730	3.727.213	44.517	0	0	429.392	0	4.201.122	7.249	4.208.371	
ΚΑΤΩ ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ		7.860		0	0	0	0	544.177	536.647	7.529	0	546.705	540.769	5.936	0	0	0	0	546.705	0	546.705	
ΠΑΡΑΝΕΣΤΙΟΥ		3.901	2016 / 2017	2.400	2.079	64	257	264.712	233.739	16.584	14.389	176.369	153.122	13.342	9.905	0	0	0	176.369	0	176.369	
ΠΡΟΣΟΤΣΑΝΗΣ		13.066		0	0	0	0	904.607	892.091	12.516	0	908.810	898.942	9.868	0	0	0	0	908.810	0	908.810	
ΚΑΒΑΛΑΣ	ΔΕΥΑ Καβάλας	70.501	2016	43.789	39.197	4.592	0	4.831.634	3.564.099	1.267.535	0	7.056.878	5.785.009	1.271.869	0	0	5.969	0	7.062.846	1.170.700	8.233.546	
ΠΑΓΓΑΙΟΥ	ΔΕΥΑ Παγγαίου	32.085	2015 / 2016	0	0	0	0	2.221.362	2.190.627	30.735	0	2.822.377	2.798.145	24.232	0	0	7.985	0	2.830.362	724.855	3.555.217	
ΑΜΦΙΠΟΛΗΣ		9.182		0	0	0	0	635.704	626.908	8.796	0	638.657	631.722	6.935	0	0	0	0	638.657	0	638.657	
ΒΙΣΑΛΤΙΑΣ	ΔΕΥΑ Βισαλτίας	20.030	2016	0	11.146	563	0	960.253	941.066	19.187	0	964.714	949.587	15.127	0	0	0	0	964.714	0	964.714	
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΠΑΠΠΑ		14.664	Απρ. 2017	11.890	8.975	1	2.914	1.380.000	1.033.800	1.200	345.000	1.313.699	1.147.431	679	165.589	0	0	0	1.313.699	0	1.313.699	
ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ	ΔΕΥΑ Ηρακλείας	21.145	2016	10.616	10.612	4	0	1.395.568	1.375.313	20.255	0	896.582	895.418	1.164	0	0	0	0	896.582	0	896.582	
ΝΕΑΣ ΖΙΧΝΗΣ		12.397	2016	8.770	8.770	0	0	805.000	793.125	11.875	0	637.418	628.056	9.363	0	0	0	0	637.418	0	637.418	
ΣΕΡΡΩΝ	ΔΕΥΑ Σερρών	76.817	2016	44.622	43.963	659	0	5.752.910	5.559.325	193.585	0	6.261.517	6.112.173	149.344	0	0	1.185.567	0	7.447.084	1.812	7.448.896	
ΣΙΝΤΙΚΗΣ	ΔΕΥΑ Σιντικής	22.195	2015	14.900	14.900	0	0	1.870.847	1.849.586	21.261	0	712.743	695.980	16.763	0	0	103.051	36.617	852.410	10.209	862.620	
				Σύνολο	145.087	139.642	5.883	3.171	27.367.683	25.326.863	1.681.430	359.389	27.757.390	26.001.796	1.580.100	175.494	0	1.731.963	36.617	29.525.970	5.039.298	34.565.268

(συνέχεια πίνακα)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΝΟΜΑ ΟΤΑ (Δήμος)	ΔΕΥΑ	Μόνιμος Πληθυσμός Απογραφή 2011	Έτος αναφοράς στοιχείων	ΕΞΟΔΑ							Αποσβέσεις πάγιων ενσωματωμένων (κωδ.66)	Γενικό Σύνολο Χρηματοοικονομικών Εσόδων
					Αμοιβές και έξοδα προσωπικού (κωδ. 60)	Αμοιβές και έξοδα τρίτων (κωδ. 61)	Ενέργεια	Επισκευές και συντηρήσεις (κωδ. 62.07)	Τόκοι και συναφή έξοδα (σύνολο κωδ. 65)	Λοιπά λειτουργικά έξοδα (Όλοι οι λοιποί λογαριασμοί της ομάδας 60-68)	Σύνολο εξόδων		
ΔΡΑΜΑΣ	ΔΟΞΑΤΟΥ		14.516	2015	383.290	0	122.518	8.280	2.597	0	516.686	348.303	864.988
ΔΡΑΜΑΣ	ΔΡΑΜΑΣ	ΔΕΥΑ Δράμας	58.944	2016	1.760.479	10.649	1.277.262	253.421	3.681	214.588	3.520.080	1.431.086	4.951.166
ΔΡΑΜΑΣ	ΚΑΤΩ ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ		7.860		232.260	16.978	139.729	48.799	14.614	33.788	486.166	188.596	674.762
ΔΡΑΜΑΣ	ΠΑΡΑΝΕΣΤΙΟΥ		3.901	2016/2017	60.000	4.000	132.714	29.000	0	27.500	253.214	93.602	346.816
ΔΡΑΜΑΣ	ΠΡΟΣΟΤΣΑΝΗΣ		13.066		386.095	28.223	232.277	81.121	24.293	56.167	808.174	313.511	1.121.685
ΚΑΒΑΛΑΣ	ΚΑΒΑΛΑΣ	ΔΕΥΑ Καβάλας	70.501	2016	3.223.920	219.327	1.502.430	135.388	320.585	214.572	5.616.222	2.075.591	7.691.813
ΚΑΒΑΛΑΣ	ΠΑΓΓΑΙΟΥ	ΔΕΥΑ Παγγαίου	32.085	2015 / 2016	878.202	123.467	1.187.408	608.791	47.414	148.768	2.994.050	997.395	3.991.445
ΣΕΡΡΩΝ	ΑΜΦΙΠΟΛΗΣ		9.182		271.324	19.833	163.230	57.007	17.072	39.471	567.936	220.317	788.253
ΣΕΡΡΩΝ	ΒΙΣΑΛΤΙΑΣ	ΔΕΥΑ Βισαλτίας	20.030	2016	269.852	78.612	349.998	118.662	1.478	92.305	910.907	31.845	942.752
ΣΕΡΡΩΝ	ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΠΑΠΠΑ		14.664	Απρ. 2017	192.473	0	341.432	163.000	0	0	696.905	351.854	1.048.759
ΣΕΡΡΩΝ	ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ	ΔΕΥΑ Ηρακλείας	21.145	2016	264.004	88.188	245.466	115.400	1.605	158.821	873.484	507.362	1.380.846
ΣΕΡΡΩΝ	ΝΕΑΣ ΖΙΧΝΗΣ		12.397	2016	38.304	47.891	220.384	53.173	0	2.570	362.322	297.459	659.781
ΣΕΡΡΩΝ	ΣΕΡΡΩΝ	ΔΕΥΑ Σερρών	76.817	2016	2.936.476	133.804	1.012.933	563.990	244.304	362.689	5.254.195	2.132.308	7.386.503
ΣΕΡΡΩΝ	ΣΙΝΤΙΚΗΣ	ΔΕΥΑ Σιντικής	22.195	2015	252.459	44.004	0	106.466	23.855	270.669	697.452	63.931	761.383
Σύνολο					11.149.138	814.974	6.927.783	2.342.498	701.497	1.621.906	23.557.796	9.053.158	32.610.954

Πηγή: εγκεκριμένα ερωτηματολόγια

Με κόκκινη γραμματοσειρά εκτιμήσεις μελετητικής ομάδας με χρήση του μοναδιαίου κόστους ανά πληθυσμό απογραφής

Πίνακας 5.26. Χρηματοοικονομικά δεδομένα ΟΕΒ Υδατικού Διαμερίσματος Ανατολικής Μακεδονίας (EL11)

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ	Π.Ε.	Αρδεύσιμη	Αρδευόμενη	Έτος	Συνολική κατανάλωση νερού στις καλλιέργειες (μ ³)	Χρεώσεις (€)	Σύνολο εισπράξεων χρήσης (€)	Πραγματικές εισπράξεις που αφορούν την χρήση (όχι εισπράξεις που αφορούν παρελθούσες χρήσεις) (€)	Συνολικό κόστος ανθρώπινου δυναμικού (περιλαμβάνονται πάσης φύσεως παροχές και κόστος ασφαλιστικών εισφορών)	Ηλεκτρική ενέργεια έργων (π.χ. αντλιοστασίων)	Λοιπά κόστη	ΣΥΝΟΛΟ	Καταγεγραμμένα Πάγια
Τ.Ο.Ε.Β. Αλιστράτης (διανομαρχιακός)	ΔΡΑΜΑΣ-Σερρών	8.260	6.500	2013	1.027.775	71.276	63.111	43.910	28.568	17.000	13.000	58.568	8.300
Τ.Ο.Ε.Β. Βοϊράνης (διανομαρχιακός)	ΔΡΑΜΑΣ	82.900	39.849		24.768.336	366.213			90.597	237.163	111.035	438.795	0
Τ.Ο.Ε.Β. Κ. Αγρού-Φωτολίβους	ΔΡΑΜΑΣ	32.946	32.956		20.483.838	190.478			51.644	64.338	55.322	171.304	334.613
Τ.Ο.Ε.Β. Κουδουνίων & Νοτίου Δράμας	ΔΡΑΜΑΣ	14.772	4.382		2.723.929	40.275			9.964	26.082	12.211	48.257	0
Τ.Ο.Ε.Β. Ν. Αμισού	ΔΡΑΜΑΣ	5.074	5.703		3.544.414	52.406			12.965	33.939	15.889	62.793	0
Τ.Ο.Ε.Β. Ρέμβης	ΔΡΑΜΑΣ	9.901	6.111		3.798.235	58.287			26.582	2.315	26.554	55.451	0

Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας - Ειδική Γραμματεία Υδάτων
Κατάρτιση της 1^{ης} Αναθεώρησης του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του ΥΔ Αν. Μακεδονίας (EL11)

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ	Π.Ε.	Αρδεύσιμη	Αρδευόμενη	Έτος	Συνολική κατανάλωση νερού στις καλλιέργειες (μ ³)	Χρεώσεις (€)	Σύνολο εισπράξεων χρήσης (€)	Πραγματικές εισπράξεις που αφορούν την χρήση (όχι εισπράξεις που αφορούν παρελθούσες χρήσεις) (€)	Συνολικό κόστος ανθρώπινου δυναμικού (περιλαμβάνονται πάσης φύσεως παροχές και κόστος ασφαλιστικών εισφορών)	Ηλεκτρική ενέργεια έργων (π.χ. αντλιοστασίων)	Λοιπά κόστη	ΣΥΝΟΛΟ	Καταγεγραμμένα Πάγια
Τ.Ο.Ε.Β. Σιταγρών-Μυλοποτάμου	ΔΡΑΜΑΣ	20.340	7.031		4.370.126	64.615			15.985	41.845	19.591	77.421	0
Τ.Ο.Ε.Β. Προσοτσάνης	ΔΡΑΜΑΣ	19.766	11.075		6.883.678	101.779			25.179	65.913	30.859	121.951	0
Τ.Ο.Ε.Β. Λεκανοπεδίου-Κ. Νευροκοπίου	ΔΡΑΜΑΣ	59.290	51.215		31.832.883	470.666			116.437	304.808	142.704	563.950	0
Τ.Ο.Ε.Β. Πιερίας Κοιλιάδος	ΚΑΒΑΛΑΣ	27.000	21.610		5.699.090	198.595			86.300	358.000	60.213	504.513	Αρκετά εκατομμύρια ευρώ..
Τ.Ο.Ε.Β. Φιλίππων	ΚΑΒΑΛΑΣ	84.327	24.000	2016	14.917.226	220.559	6.675		3.092	4.233	66.873	74.198	250.000
Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης –Αποχέτευσης - Άρδευσης του Δήμου Παγγαίου	ΚΑΒΑΛΑΣ	30.359	30.359	2015 / 2016	10.937.700	447.197	103.025	103.025	255.814	743.220	254.611	1.253.645	0
Γ.Ο.Ε.Β. πεδιάδος Σερρών	ΣΕΡΡΩΝ		37.173		23.105.045	341.620			84.513	221.237	103.578	409.328	0
Τ.Ο.Ε.Β. 1 ^{ου} Αρδευτικού Δικτύου	ΣΕΡΡΩΝ	62.417	62.417	2016	38.795.355	573.610			430.576	83.452	79.136	593.164	αρκετά εκατομμύρια ευρώ...
Τ.Ο.Ε.Β. Προβατά Σερρών	ΣΕΡΡΩΝ	140.472	140.472		87.310.526	1.290.932			319.362	836.021	391.406	1.546.790	0
Τ.Ο.Ε.Β. Σιδηροκάστρου	ΣΕΡΡΩΝ	70.933	70.933		44.088.484	651.871			161.266	422.159	197.645	781.070	0
Τ.Ο.Ε.Β. Νιγρίτας	ΣΕΡΡΩΝ	66.554	63.980		39.766.839	1.166.269			348.613	344.408	393.767	1.086.788	0
Τ.Ο.Ε.Β. Επαρχίας Φυλλίδος	ΣΕΡΡΩΝ	37.606	37.606		23.374.051	345.598			85.497	223.813	104.784	414.094	0
Τ.Ο.Ε.Β. Δυτικής Διώρυγας	ΣΕΡΡΩΝ	50.751	50.751	2013	31.544.340	223.075	222.469	33.699	105.396	302.045	141.411	548.852	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ
Τ.Ο.Ε.Β. Δημητριτσίου (Στρυμονικού-Δημητριτσίου)	ΣΕΡΡΩΝ	47.530	47.446	2016	28.043.083	857.215	351.456	396.771	170.789	423.409	142.775	736.973	0
Τ.Ο.Ε.Β. Νεοχωρίου Σερρών	ΣΕΡΡΩΝ	4.000	1.850		1.149.870	43.309			17.698	769	13.439	31.907	0
Τ.Ο.Ε.Β. Νέου Σκοπού	ΣΕΡΡΩΝ	12.000	10.178		6.326.147	166.923			18.246	41.179	78.164	137.590	0
Τ.Ο.Ε.Β. Αγίου Ιωάννη	ΣΕΡΡΩΝ	6.083	6.083		3.780.895	55.903			13.830	36.203	16.949	66.982	0
Τ.Ο.Ε.Β. Ψυχικού-Πεθελινού	ΣΕΡΡΩΝ	32.614	35.000		21.754.288	218.322			36.938	140.212	120.282	297.432	0
Σύνολο					480.026.152	8.216.990	746.735	577.405	2.515.850	4.973.764	2.592.201	10.081.815	

Πηγή: εγκεκριμένα ερωτηματολόγια

Με κόκκινη γραμματοσειρά εκτιμήσεις μελετητικής ομάδας με χρήση του μοναδιαίου κόστους ανά αρδευόμενο στρέμμα

Πίνακας 5.27. Χρηματοοικονομικά δεδομένα ΕΤΒΑ ΒΙ.ΠΕ. Α.Ε.

ΒΙ.ΠΕ.	ΑΝΤΛΗΣΗ ΝΕΡΟΥ	ΜΗ ΤΙΜΟΛΟΓΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ (ΠΥΡΟΣΒΕΣΗ-ΠΟΤΙΣΜΑ- ΜΚΑ κτλ)	ΤΙΜΟΛΟΓΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ	Σύνολο	ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	Ηλεκτρ. Ενέργεια	Συντήρηση γεωτρήσεων	Προσωπικό	Συντήρηση δικτύου	Διάφορα έξοδα	Αναλώσιμα / χλώριο	Έξοδα κίνησης	ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	Καταγεγραμμένες Αποσβέσεις (σε τρέχουσες τιμές)
Δράμας	225.823	112.800	54.178	166.978	21.213	22.005	5.258	755	0	2.402	352	304	31.076	1.209
Καβάλας	51.489	7.500	39.078	46.578	52.979	-242	0	755	0	70.501	160	459	71.633	0
Σερρών	114.825	43.900	55.117	99.017	21.477	18.433	508	1.381	356	4.801	167	577	26.223	89
ΣΥΝΟΛΟ	392.137	164.200	148.373	312.573	95.669	40.196	5.766	2.891	356	77.704	679	1.340	128.932	1.298

Πηγή: ΕΤΒΑ ΒΙ.ΠΕ. Α.Ε.